TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ANKARA'DAKİ MERKEZ İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREVLİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİNİN UYGULANIŞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gürkay YILMAZ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Nevin GÜNDÜZ

2007 ANKARA

İÇİNDEKİLER

Kabul Ve Onay .....

İçindekiler **i**

Önsöz..... **iv**

Tablolar ..... **v**

Şekiller..... **vi**

1. GİRİŞ VE AMAÇ..... **1**

1.1. Eğitim..... **2**

1.1.1. Ölçme ve Değerlendirme..... **2**

1.1.2.Ölçme **3**

1.1.3.Doğrudan Ölçme..... **4**

1.1.4.Dolaylı Ölçme..... **4**

1.1.5.Değerlendirme..... **5**

1.1.6.Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme..... **6**

1.1.7.Program Hedef ve Davranışlarının Değerlendirilmesi..... **8**

1.1.8.Öğretim Etkinliğinin Değerlendirilmesi..... **8**

1.2. ÖLÇMENİN ÖĞELERİ VE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR..... **9**

10

1.2.1.Özellikler Nitelikler..... **10**

1.2.2.Nitelik..... **10**

1.2.3.Ölçme Kuralı..... **10**

1.2.4.Semboller Sayılar..... **10**

1.2.5.Ölçme Sonuçlarının İfade Edilmesi..... **10**

1.2.6.Doğal Birim..... **11**

1.2.7.Tanımlanmış Birim..... **11**

1.3. ÖLÇMEDE ARAÇ..... **12**

1.3.1.Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri..... **12**

1.3.2.Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri..... **12**

1.4.ÖLÇME ARAÇLARINDA ARANAN NİTELİKLER

1.4.1.Geçerlik..... **14**
1.4.2.Kapsam Geçerliliği..... **14**
1.4.3.Bir Ölçüte Dayalı Geçerlik..... **15**
1.4.4.Uygunluk (uyum) Geçerliliği..... **15**
1.4.5.Yordama Geçerliliği..... **15**
1.4.6.Geçerliliği Artırma Yolları..... **15**
1.4.7.Güvenirlik ve Hata..... **16**
1.4.8.Sabit Hata..... **17**
1.4.9.Sistematik Hata..... **17**
1.4.10.Tesadüfi Hata..... **18**
1.4.11.Duyarlık, Kararlılık, Tutarlılık..... **18**
1.4.12.Objektiflik..... **19**
1.4.13.Kullanışlık..... **19**
1.4.14. Ayırdedicilik..... **19**
1.4.15. Ölçmede Hatanın Azaltılması..... **20**
1.4.16. Güvenilirliği Artırmada Alınacak Önlemler..... **20**

2.BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME..... **20**

2.1.Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Araç ve Yöntemleri **20**
2.1.1. Sınavlar..... **21**
2.1.1.1 Açık Uçlu Soru Türü..... **23**
2.1.1.2. Doğru- Yanlış Türü Sorular..... **24**
2.1.1.3 Eşleştirmeli Soru Türleri..... **24**
2.1.1.4. Kısa Cevaplı Soru Türü..... **25**
2.1.1.5. Çoktan Seçmeli Soru Türü..... **26**
2.1.2.Proje ve Performans Ödevleri..... **27**
2.1.3.Performans Ödevi İçin Örnekler..... **28**
2.1.4. Ders İçi Performans..... **30**
2.1.5. Öğrenci Ürün Dosyası..... **30**
2.1.5.1.İdeal Öğrenci Ürün Dosyası..... **31**
2.1.5.2.Sergileme Tipi Öğrenci Ürün Dosyası..... **31**
2.1.5.3.Belgeleme Tipi Öğrenci Ürün Dosyası..... **32**
2.1.5.4.Değerlendirme Tipi Öğrenci Ürün Dosyası..... **32**
2.1.5.5.Sınıf Tipi Öğrenci Ürün Dosyası..... **32**

2.1.6.Öz Değerlendirme..... **33**
2.1.7.Akran Değerlendirme **34**
2.1.8.Grup Değerlendirme **35**
2.1.9.Tutum Ölçekleri..... **35**
2.1.10.Gözlem Formları..... **37**
2.1.11.Kontrol Listeleri..... **38**
2.1.12.Dereceli Puanlama Anahtarları..... **39**
2.1.13.Fiziksel Uygunluk Testleri..... **40**
2.1.14.Beceri Testleri..... **40**
2.1.15.Kavram Haritaları..... **40**
2.1.16. Kavramların Uygun Şekilde Nitelendirilmesi..... **40**
2.1.17. Bağlama Sözcüklerinin Uygun Şekilde Nitelendirilmesi..... **41**
2.1.18..Kavramların Çapraz Bağlanması..... **41**
2.1.19. Kavram Haritalarının Oluşturulma Aşamaları..... **41**

3. GEREÇ VE YÖNTEM..... **43**

3.1. Evren Ve Örneklem..... **43**
3.2. Sınırlılıklar..... **45**
3.3. Veri Toplama Teknikleri..... **45**
3.4. Ön Çalışma..... **48**
3.5. Anketin Güvenirliliği..... **48**
3.6. Anketin Geçerliği..... **50**
3.7. Verilerin Analizi..... **51**

4. BULGULAR..... **52**
5. TARTIŞMA..... **75**
6. SONUÇ VE ÖNERİLER..... **87**
7. ÖZET..... **90**
8. SUMMARY. **91**
9. KAYNAKLAR..... **92**
10. EKLER
Ek. 1. İzin Yazısı **96**
Ek. 2. Anket ……..... **97**
Ek. 3. Örnek Ölçme ve Değerlendirme Araçları **101**
Ek. 4. Örnek Kavram Haritası ……..……..... **111**
11.ÖZGEÇMİŞ..... **112**

ÖNSÖZ

Öğretmenlik mesleği alan bilgisi, genel kültür ve pedagoji bilgi ve becerisini gerektiren bir meslek dalıdır. Öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklerden biri onların yeterli düzeyde ölçme ve değerlendirme bilgi ve becerileriyle donanık olmasıdır (Çakan, 2004).

Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin önemli bir parçasıdır. Eğitimde, programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir.

Beden eğitimi dersi öğretim programın amacına ulaşabilmesi için ölçme ve değerlendirmenin, öğrenen merkezli ve yapısalcı yaklaşım çerçevesi içinde ele alınması gerekmektedir. Bu bakış açısıyla öğrencilerin, öğrenme alanları ve alt öğrenme alanlarına ait kazanımlara ulaşma düzeylerinin öğrenim sürecinde belirlenmesi önemlidir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Klavuzu, 2007).

Yüksek lisans tezimi hazırlarken desteğini ve fikirlerini benden esirgemeyen değerli danışmanım, Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Öğretim Üyesi Sayın Yrd. Doç. Dr. Nevin GÜNDÜZ'e teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimim süresince destek ve ilgileri ile kişisel gelişimime çok şey katan Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretim Üyelerine teşekkürü bir borç bilirim. Anketlerin cevaplanması için değerli vakitlerini ayıran beden eğitimi öğretmenlerine, bu konuda bana yardımcı olan okul personeline, ve özellikle anketlerin dağıtımında bana yardımcı olan ve büyük özveri ile çalışan değerli arkadaşım Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni Volkan KARAKAYA' ya, bu süreçte beni her zaman destekleyen çok değerli dostum Bora GÖKTEPE' ye ve ayrıca istatistiksel alanda yardımını esirgemeyen arkadaşım Bilge UZUN ÖZER' e teşekkür ederim.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Ankara Merkez İlçelerindeki Resmi İlköğretim Okul Sayıları (2006-2007), M.E.B..... 44

Tablo 2. Ankara Merkez İlçelerindeki Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmen Sayıları (2006-2007), M.E.B..... 44

Tablo 3. Ankara Merkez İlçelerindeki Anketi Değerlendirilen Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmen Sayıları..... 45

Tablo 4. Kararlara Katılım Anketi İçin Derece Aralıklarının Değerleri..... 46

Tablo 5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüş Anketindeki Maddeler ve Faktör Yükleri..... 50

Tablo 6. Ankara Merkez İlçeleri Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Cinsiyet, Yaş ve Kıdemlerine İlişkin Demografik Özellikleri..... 52

Tablo 7. Ankara Merkez İlçeleri Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenim Durumu, Daha Önce Ölçme ve Değerlendirme Dersi Alıp Almadığı ve Lisans Öğreniminde Öğretmenlik Uygulamaları Sırasında Öğrenci Başarısını Ölçmeye Katılıp Katılmadığı İlişkin Demografik Özellikleri..... 54

Tablo 8. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin 2006-2007 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde Haftalık Ders Saatleri, Dersine Girilen Sınıf Sayısı, Dersine Girilen Öğrenci Sayısı, ve Çalışılan Kurumdaki Toplam Öğretmen Sayıları..... 56

Tablo 9. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları Görüşlerine İlişkin Betimsel İstatistik Tablosu..... 57

Tablo 10. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Cinsiyete Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu 58

Tablo 11. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak Karşılaştırılması İçin Tek Yön Varyans Analizi (ANOVA) Tablosu..... 59

Tablo 12. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak Çoklu Karşılaştırılması (Post-Hoc)..... 59

Tablo 13. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak İncelenmesi..... 60

Tablo 14. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin Kıdeme Bağlı Olarak Karşılaştırılması İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Tablosu..... 61

Tablo 15. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Bağlı Olarak Çoklu Karşılaştırılması (Post-Hoc)..... 62

Tablo 16. Resmi İlköğretim Okullarındaki Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Kıdeme Bağlı Olarak İncelenmesi..... 63

Tablo 17. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin görüşlerinin Öğrenim Düzeyine Bağlı Olarak Karşılaştırılması İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Tablosu..... 64

Tablo 18. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Öğrenim Düzeylerine Bağlı Olarak Çoklu Karşılaştırılması (Post-Hoc)..... 64

Tablo 19. Resmi İlköğretim OkullarındakiBeden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Öğrenim Düzeylerine Bağlı Olarak İncelenmesi..... 65

Tablo 20. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin 2006-2007 Eğitim Ve Öğretim Yılı Bahar Döneminde Haftalık Ders Saati, Dersine Girilen Sınıf Sayısı, Dersine Girilen Ortalama Öğrenci Sayısı, Çalışılan Kurumda Bulunan Toplam Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Sayılarının Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişkiler..... 66

Tablo 21. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne (Yüksekokul veya Eğitim fakültesi) Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu..... 67

Tablo 22. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Daha Önce Değerlendirme Dersi Alıp Almadıklarına Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu..... 67

Tablo 23. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Daha Önce Ölçme ve Değerlendirme Konusunda Herhangi Bir Hizmetiçi Eğitim Alıp Almadıklarına Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu..... 68

Tablo 24. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Lisans Öğrenimlerinde Öğretmenlik Uygulaması Sırasında Öğrenci Başarısını Ölçmeye Bizzat Katılıp Katılmadıklarına Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu..... 68

Tablo 25. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Konuların Önem Derecelerine Göre Sırası..... 69

Tablo 26. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Konuların Önem Derecelerine Göre Sırası..... 70

Tablo 27. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hareketin Ölçülmesinde Önemli Olduğunu Düşündükleri Konuların Önem Derecelerine Göre Sırası..... 71

Tablo 28. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenci Performanslarının Değerlendirilmesinde Önemli Gördükleri Kriterlerin Önem Derecelerine Göre Sırası..... 72

Tablo 29. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yeni Ölçme Ve Değerlendirme Yönetmeliği (Talim ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı Kararı) Çerçevesinde Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Kullanılan Yöntemlerin İşlevselliğine Yönelik Görüşlerinin Önem Derecelerine Göre Sırası..... 73

ŞEKİLLER

Şekil 1. Resmi İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak İncelenmesi..... 60

Şekil 2. Resmi İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Kıdem Süresine Bağlı Olarak İncelenmesi 63

Şekil 3. Resmi İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenim Düzeylerine Bağlı Olarak İncelenmesi..... 65

1.GİRİŞ VE AMAÇ

Eğitim bilimlerini oluşturan en önemli halkalardan biri de “ölçme ve değerlendirme” dir. Bir eğitim sisteminin başarısı hakkında bilgi veren en önemli gösterge öğrenci davranışlarıdır. Eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle yapılacak gözlemler sayesinde öğrenci davranışlarının hangi düzeyde olduğu, ne tür yetersizliklerin bulunduğu hatta istenmeyen davranışların olup olmadığı belirlenebilir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme eğitim sürecinin vazgeçilmez bir öğesidir (Kutlu, 2003).

Eğitimin her alanında ölçme ve değerlendirme olmak zorundadır. Aksi taktirde eğitim sonucunda yeterli bilgi ve beceriye ulaşılıp ulaşılmadığı, uygulanan eğitim programının başarıya ulaşıp ulaşmadığı belirlenemeyecektir.

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz parçası olan beden eğitimi, aynı zamanda kişinin eğitimidir. Başka bir deyişle öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde tutularak onların, fert ve toplum önünde sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik olmalarını sağlar. Beden eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkların tamamının değerlendirilmesi gerekir (Basoğlu,1995).

Öğrencinin sadece fiziki yeteneklerinin ölçülerek not verilmesi, kişinin sadece bedeni gelişimiyle ilgili verileri ortaya koyacaktır. Oysaki zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden sağlıklı ve dengeli bir gelişim, beden eğitimi ve sporun başta gelen amaçlarındandır. Bu alanlarla ilgili bilgi ve becerilerin gelişimide değerlendirilerek öğrenciye not verilir. Ancak değerlendirmede, not bir amaç değil, eğitim süreci içinde bir araç olarak ele alınır. Öğrencilerin ders dışındaki tüm etkinlikleri göz önüne alınmalıdır (Baykul, 1999) .

1.1. Eğitim

Eğitim, bireyin davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla, toplumun istediği yönde geliştirmek ve değiştirmektir (Baykul, 1999). Bu sürecin sonunda bireyin davranışlarında istendik veya istenmedik yönde davranış değişmelerinin oluşup oluşmadığını ortaya koymak için ölçme ve bunun sonunda da değerlendirme yapılması gereklidir. Bunu yaparken bireylerde sağlanacak istenen davranış değişikliklerinin neler olduğunu belirleyen eğitim amaçları, bireylerde sağlanacak istenen davranış değişikliklerinin sağlanmasında kullanılan yöntemler, teknikler, araç ve gereçler kısacası eğitim ve öğretim uygulamaları ve yapılan eğitim ve öğretim uygulamaları ile eğitim amaçları yönündeki davranış değişikliklerinin ne ölçüde gerçekleştirilebildiğini belirleyen ve bir değer hükmüne bağlayan değerlendirme unsurları karşılıklı etkileşim içerisindedir.

Günümüzde bireylerde istenen biçim ve yöndeki davranış değişikliklerini öğretim yolu ile sistematik olarak sağlamakla yükümlü kurumların başında okul, sorumlu kişilerin başında ise öğretmenler gelmektedir. Öğretmenlerin ve okulun ana rolü öğrenmeyi sağlamak, dolayısı ile öğrencilerde istenen biçim ve yöndeki davranış değişikliklerini yaratmaktır (Koç, 1981) .

1.1.1. Ölçme ve Değerlendirme

Bir eğitim sisteminin başarısı hakkında bilgi veren en önemli gösterge öğrenci davranışlarıdır. Eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle yapılacak gözlemler sayesinde öğrenci davranışlarının hangi düzeyde olduğu, ne tür yetersizliklerin bulunduğu hatta istenmeyen , davranışların olup olmadığı belirlenebilir. Bu nedenle ölçme değerlendirme eğitim sisteminin vazgeçilmez bir öğesidir (Kutlu,2003).

1.1.2.Ölçme

Ölçmede ölçme konusu olan durum bir özelliktir. Bir betimleme işlemi olan ölçmenin temelinde "fark" kavramı vardır. Bütün insanlar farklı değil de aynı ağırlıkta olsaydı, ağırlık kavramı olmayacağı gibi bunun ölçülmeside söz konusu olmazdı (Turgut, 1997; Tekin, 2003).

Ölçme ile ilgili birçok tanım sıralanmıştır. Bu tanımlardan bazıları aşağıdadır.

1. Ölçülecek bir özelliğin belli bir ölçek üzerinde sayısal değerinin bulunması İşlemidir.
2. Bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir.
3. Ölçme, bir gözleme türüdür. Bizi ilgilendiren bir özellik veya oluşumun niceliğini belirlemeye yarar.
4. Belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip, gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir.
   (Turgut,1997; Tekindal,2002, Demirezen, 2005)

Bazı özellikler doğrudan gözlenebilir, bazıları ise doğrudan değil dolaylı biçimde gözlenir. Bundan dolayı doğrudan ve dolaylı ölçme yöntemleri ortaya çıkmıştır (Tekin, 2003).

1.1.3. Doğrudan Ölçme

Ölçülecek özelliklerin, araya başka bir değişken girmeden doğrudan doğruya gözlenmesi sonucu yapılan ölçme türüne "doğrudan ölçme" denir. Eğitimde doğrudan ölçülecek özellikler çok azdır, el ile yapılan işler dışında, doğru ve güzel okuyabilme, iyi konuşabilme gibi özellikler, eğitimde doğrudan gözlenebilen özelliklerdir (Turgut, l997).

Örnek: 1.Sude'nin boyu 178 cm'dir
2.Ayşe tartılarak 48 kg olduğunu öğrendi.

1.1.4. Dolaylı Ölçme

Bazı özellikler doğrudan ölçülemezler. Eğitimde ölçülmek istenen özelliklerin çoğu dolaylı olarak ölçülebilen özelliklerdir. Doğrudan ölçülemeyen özellikler, onlarla ilgili olduğu bilinen ya da ilgili olduğu sanılan başka bir özellik gözlenerek, dolaylı olarak ölçülürler (Tekin, 2003; Atılgan 2006). Örneğin sıcaklık onunla ilgisi olduğu düşünülen civa veya ispirtonun termometredeki yükselişi veya düşüşü gözlemlenerek ölçülür.

Örnek: 1. Antalya'nın hava sıcaklığı 35°C'dir.
2. Ahmet zeka testinden 145 puan aldı.
3. Ayşe matematik sınavından 80 puan aldı

Eğitimde ölçülmek istenen özelliklerin çoğu dolaylı olarak ölçülebilen özelliklerdir. Eğitimde en çok ölçülmeye çalışılan başarı ve yetenek değişkenleri doğrudan doğruya gözlenemediği için testler aracılığıyla ölçülmeye çalışılır
(Atılgan, 2006).

1.1.5. Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirmenin asıl amacı, eğitim kalitesinin ölçülmesi ve iyileştirilmesidir. Bu doğrultuda yinelenebilir ve güvenilebilir değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir. Bir eğitim sisteminin başarısı, sistemin felsefesine uygun değerlendirme yöntemleriyle paralellik teşkil etmektedir (Linn, 1995).

Öğretim etkinlikleri sonuca yapılan ölçmelerle öğrencilere kazandırılması hedeflenen davranışlar, istenilen düzeyde kazandırılmış veya hiç kazandırılamamış olabilir. Bazen de etkinlikler sonucunda istenmeyen davranışlar ortaya çıkabilir. Bu durumların hangisinin ortaya çıktığına karar verebilmek için değerlendirme yapılması gerekir.

Değerlendirme kavramıyla ilgili pek çok tanım yapılmıştır.

1. Değerlendirme öğretim etkinliklerinin sonuçları hakkında bir hüküm vermek için öğrencinin büyümesi ve gelişmesi ile ilgili bir çok faktörleri de dikkate alarak yapılan planlı ve programlı çalışmalardır
2. Ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak ölçülen nicelik hakkında bir değer yargısına varma sürecidir (Turgut, 1997).
3. Dersleri ve diğer eğitimsel faaliyetleri ve bunlarla ilgili olarak elde edilen başarıyı, başta öğrencinin ve öğretmenin program amaçlarına ne dereceye kadar yaklaşabildiğini gösteren birer işarettir (Tekindal, 2002).
4. Ölçme ya da ölçme yerine geçen gözlemler sonucunda varılan yargıyı belirten genel bir terimdir ve eğitimde, öğretimde amaçlara ne derece yaklaşıldığının bir ölçüsünü verir
5. Ölçümlerden bir anlam çıkartmak ve ölçülen nesneler hakkında bir değer yargısına ulaşmaktır (Tekin , 2003, Demirezen, 2005).

1.1.6. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Eğitim, insanlarda var olan bazı davranışları belli amaçlar doğrultusunda değiştiren ve yine bu amaçlar doğrultusunda bireylerin bazı yeni davranışlar kazanmalarını sağlayan bir sistemdir. Bir sistemde genel olarak girdiler, süreç, çıktılar ve kontrol olmak üzere dört öge vardır (Tan, 2006).

Öğrenci davranışlarının ölçülebilmesi için ya davranışların ya o davranışlar sonucu ortaya çıkan ürünün ya da her ikisinin gözlenip nicelendirilmesi gerekir (Turgut, 1997).

Eğitim ve öğretim sürecinde değerlendirme yalnız başarının ölçülmesinde yapılmaz. Eğitim ve öğretim sürecinde değerlendirme değişik şekillerde gruplandırılabilir (Baykul,1999).

1. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi,
2. Programın hedef ve davranışlarının değerlendirilmesi,
3. Öğretim etkinliğinin değerlendirilmesi,
4. Ölçme ve değerlendirme alt sisteminin değerlendirilmesi,
5. Öğrencilerin uygun programa yerleştirilmesine dönük değerlendirme.

Okullarımızda yapılan ölçme değerlendirme çalışmaları daha çok iki amaca yöneliktir. Bunlar öğrenci başarısının ölçülmesi-değerlendirilmesi ve bir eğitim programının amacına ulaşıp ulaşmadığının değerlendirilmesidir.

Eğitim programının değerlendirilmesi okullarımızda öğrenci başarısının değerlendirilmesinden sonra ikinci planda gelmektedir. Bu tür değerlendirmeler genellikle akademik düzeyde yapılmaktadır. Bu değerlendirme türleri eğitimin türüne ve içeriğine göre çok değişik şekillerde olabilmektedir. Örneğin sınıf içinde geçerli olan bir eğitim programı için farklı, bilgisayar destekli öğretim için farklı, internet tabanlı bir öğretim için farklı değerlendirme kriterleri ve yöntemleri kullanılabilmektedir. Ancak, hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın, bu tür

değerlendirmelerin temel amacı; programın etkililiği hakkında yargıya varmak, programdaki eksiklikleri tespit edilerek düzeltilmesi yoluna gitmektir(Yılmaz, 2007).

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin gerekliliği aşağıdaki sebeplere bağlanabilir.

1. Öğretmenin ögrenciyi tanımasını sağlar.
2. Öğrenciye güçlü ve zayıf olduğu alanlar konusunda geri bildirim sağlar.
3. Öğrenciye, davranışını nasıl değiştireceği veya geliştireceği konusunda geri bildirim sağlar.
4. Öğrencinin hangi dersleri almaya hazır olduğu, hangi tamamlayıcı çalışmaları yapmasına gerek bulunduğu, kendisine hangi iş veya okula girmenin tavsiye edilebileceği gibi konular hakkında verilecek kararların temelini hazırlar.
5. Öğretmen ve yöneticiye geleceğe ilişkin planlar yapmasında kaynaklık eder.
6. Eğitim ve öğretim hizmetinin daha nitelikli yapılmasını sağlar.
7. Öğretmenin daha iyi bir şekilde rehberlik yapmasını sağlar.
8. Öğretmene kendini tanıması ve öğretim yöntemlerinin ne derece yeterli olduğu konusunda geri bildirim sağlar.
9. Öğrencinin durumu ve gelişimi hakkında velilerin bilgilenmesine olanak sağlar. Böylece velilerin öğretim sürecine katılmalarına yardımcı olur.

Değerlendirme yapılırken, değerlendirmenin içeriğini, veri toplama metodunu, Değerlendirmenin teknik gerekliliklerini (geçerli ve güvenilir mi) ve değerlendirmenin sonuçlarının nasıl kullanılacağını belirlemek gerektirmektedir. (Tekin, 2003, Turgut 1997).

1.1.7. Programın Hedef ve Davranışlarının Değerlendirilmesi

Öğretim programındaki hedeflerin ve davranışların ulaşılabilir olup olmadığı ve birbirleriyle tutarlılıkları, nasıl bir örüntü içinde oldukları önemlidir; bu sebeple değerlendirmeye tâbi tutulması gerekir. Çünkü, davranışlar ulaşılabilir değilse, hangi öğretim etkinlikleri düzenlenirse düzenlensin, öğrencilerin o davranışları kazanmaları mümkün olmaz. Programın sağlamlığı ve işe yararlılığının değerlendirilmesi, hedef ve davranış bazında çalışmalar yapmakla mümkündür. Bu çalışmalar şu noktalarda yapılmaktadır (Özçelik, l994, Baykul 1999).

1. Her davranışın ulaşılabilirlik derecesi hesaplanmalıdır.
2. Davranışların birbirini destekleme derecesi saptanmalıdır.
3. Bir hedefle ilgili davranışların o hedefi kapsaması gerekir.
4. Hedeflerin gerçekleşme derecesi hesaplanmalıdır.
5. Hedeflerin birbiriyle tutarlığı sağlanmalıdır

1.1.8. Öğretim Etkinliğinin Değerlendirilmesi

"Eğitimde etkililik, eğitim sisteminin hedeflerini gerçekleştirme derecesidir". Bu tanımda etkililiğe hedef bazında bakılmakta ve tüm hedefler göz önüne alınmaktadır. Bu etkinlikler öğretmen tarafından plânlanır ve uygulanır. Belli bir davranış grubunun kazandırılmasını amaçlayan etkinlikler yeterli olmazsa ilgili davranışlar kalıcı biçimde kazanılamaz. Davranışların sağlam olduğu varsayımı altında, öğretimin değerlendirilmesi ve bu değerlendirmenin öğretmen tarafından yapılması gerekir (Baykul,1999) . Öğretimin etkili olması demek; kazandırılması amaçlanan davranışlardan ne kadarının kazandırıldığının ifade edilmesi anlamına gelir. Dolayısıyla öğretimin etkililiği, verimliliği de beraberinde getirir. Öğretimin verimli olması, öğrencilerin bir dersin başında sahip olmadıkları davranışları, o dersteki öğretim faaliyetleri sonunda kazanmasıdır. Burada. öğrencinin ders faaliyetlerinin sonunda sahip olduğu davranışların sayısının, ders faaliyetlerinin başında sahip olduğu davranış sayısından çok daha fazla olması beklenir (Baykul, l992).

1.2. ÖLÇMENİN ÖĞELERİ VE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Eğitimdeki ölçmenin güçlüğünü daha iyi belirtmek için somut varlıkların ölçümü ile soyut özelliklerin ölçümünün karşılaştırılmasının incelenmesi gereklidir. Aşağıda bu konuda yapılmış kısa bir karşılaştırma yer almaktadır. (Kasap, 1999)

Ölçmenin Öğeleri

ÖĞELER	MADDEYE AİT ÖZELLİKLER	DAVRANŞA AİT ÖZELLİKLER
VARLIK	Madde somuttur, kesin olarak ölçülebilir	Ölçülecek varlık davranış değişikliğidir. Soyut olduğundan ölçme karmaşık ve zordur. Kesin olarak ölçülemez.
ÖLÇME ARACI	Herkesçe bilinen standart araçlar kullanılır. Kişilere göre değişmez. Ölçme çoğunlukla doğrudan yapılır.	Tam standart araçlar yoktur. Kişiye göre değişmektedir. Güvenilirliği düşüktür. Ölçme dolaylıdır. Ölçmenin dolaylı oluşu ve varlığın soyut oluşu ölçmeyi zorlaştırır.
SONUÇ	Sayısal sonuçlara ulaşılabilir. Sayı mutlaktır. Herkesçe bilinen bir anlamı vardır.	Her zaman sayısal sonuçlara ulaşma imkanı yoktur. Elde edilen sayısal sonuçlar da mutlak değil, bağıldır.

(Kasap, 1999)

1.2.1. Özellikler Nitelikler

1.2.2.Nitelik

Ölçmeye konu olan özellikler kastedilmektedir. Eğitimsel ölçmelerde söz konusu olan nitelikler, öğrencilere kazandırılması planlanan bilişsel, duyuşsal veya psikomotor davranışlardır.

Örnek : Boy, kütle ,öğrencinin ilgileri, derslerdeki başarıları.

1.2.3. Ölçme Kuralı

Ölçme işlemleri belirli kurallar doğrultusunda yapılır. Ölçme işini yaparken niteliğin hangi miktarına ne değer verileceğinin belirlenmesidir.

Örnek: Uzunluk ölçmede ne kadarlık bir uzunluğa '1.00' denileceğinin belirlenmesi. Yazılı yoklama yapan bir öğretmenin '3. soruya tam cevap verenlerin o sorudan alacakları puan 10 dur.' En iyi ölçme kuralına örnek sınavların puanlanması için hazırlanan cevap anahtarı gösterilebilir.

1.2.4. Semboller Sayılar

Davranışlara karşı getirilecek uygun sayı veya sembollerin belirlenmesi gerekir. Bu konuda hiçbir problem çıkmaz. Matematikten bilinen doğal sayılar veya rasyonel sayılar kümesi kullanılır

1.2.5. Ölçme Sonuçlarının İfade Edilmesi

Ölçümleri ifade ederken genelde sayı ve sembollerden faydalanılır. Ölçme sonuçlarını anlaşılır standart bir birimle ifade etmek ölçmenin anlamlılığı sorunu çözmede katkı sağlar. Örneğin ' bir miktar şeker 'demekle insanların zihninde farklı miktarlarda şeker canlanmaktadır. Buna karşın 1 kg şeker demekle insanların zihninde hemen hemen aynı miktarda şeker canlanmaktadır.

Ölçme sonuçlarının cm, kg, puan gibi bazı birimlerle ifade edilmesi hem ölçme işlemlerinin yapılmasını kolaylaştırır hem de ölçümlerin neyi ifade ettiğinin daha kolay anlaşılmasını sağlar.

1.2.6. Doğal Birim

Bir değişkenin hangi miktarına bir birim denileceği bilim adamları tarafından belirlenmemiştir.

Örnek : Sınıftaki öğrenci sayısını belirlenmesinde her bir öğrencinin 1 birim olması. Dakikada yazılan kelime sayısının belirlenmesinde her bir kelimenin 1 birim olması

1.2.7. Tanımlanmış Birim

Bir değişkenin ne kadarlık miktarına 1 birim denileceği bilim adamları tarafından tanımlanmıştır.

Örnek: Bir saatin 60 dk olması

(Baykul, 1999)

1.3. ÖLÇMEDE ARAÇ

Bir özelliğin ölçülebilmesi için bunu gözlenmesi gerekir. Özelliklerin gözlenmesi bazen duyu organlarımızla doğrudan yapılabilir.
Örnek: Bir taşın sertliğini anlamada dokunma duyusundan yararlanırız.

Eğitimdeki ölçmelerde hemen hemen her durumda gözlemler doğrudan gözlenemez, bu sebeple eğitimdeki ölçmelerde araçlardan yararlanmak bir zorunluluktur.

1.3.1. Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

1. Çoktan seçmeli testler
2. Doğru yanlış soruları
3. Eşleştirme soruları
4. Tamamlama (Boşluk doldurma) soruları
5. Kısa cevaplı yazılı yoklamalar
6. Uzun cevaplı yazılı yoklamalar
7. Soru-cevap

1.3.2. Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

1. Performans değerlendirme
2. Ürün seçki dosyası (Portfolyo)
3. Kavram haritaları
4. Yapılandırılmış grid
5. Tanılayıcı dallanmış ağaç
6. Kelime ilişkilendirme

7. Proje

8. Drama

9. Görüşme

10. Yazılı raporlar

11. Gösteri

12. Poster

13. Grup ve/veya akran değerlendirmesi

14. Kendi kendini değerlendirme (öz değerlendirme)

(MEB TALİM VE TERBİYE DAİRESİ, 2007).

1.4. ÖLÇME ARAÇLARINDA ARANAN NİTELİKLER

Genel olarak bir ölçme aracında aranan nitelikler geçerlik, güvenirlik, objektiflik, kullanışlılık ve ayırdediciliktir. Bu nitelikler eğitimde kullanılan ölçme araçları için de geçerlidir (Kasap, 1999).

1.4.1. Geçerlik

Ölçme aracının geçerliği, ölçmeyi amaçladığı özelliği hehangi bir özellikle karıştırmadan (diğer özelliklerin etkilerine kapalı olarak onların etkilerini ölçümlere yansıtmadan) doğru ölçebilme derecesidir (Öncü,1994; Baykul,1999) .

Eğitimde ölçülmek istenen davranışlar genelde başarı, ilgi, tutum gibi bazı soyut niteliklerdir. Bu değişkenleri ölçerken elde edilecek ölçümlere ölçülmesi amaçlanmayan değişkenlerin karışma ihtimali söz konusudur. Bu ölçme açısından hiç de hoş karşılanmayan bir durumdur. Ölçme sonuçlarını ölçmek istenilen değişken başka değişkenin etkilememesi sağlandıkça ölçme araç veya yöntemi daha geçerli puanlar verir. Örneğin bir ölçme aracı olarak metre uzunluk ölçmek için geçerli ama ağırlık ölçmek için geçerli değildir. Bu örnek eğitime uyarlandığında, bir derse ait gerekli bilgi, beceri vb. bilinmeden o dersin sınavından başarılı olunuyorsa o sınav geçerli değildir. Geçerlik ile, bir ölçme aracının veya yönteminin, onunla ölçülme istenen değişkeni ölçüp ölçmediği; ölçebiliyorsa onu başka değişkenlerden ne derecede arınık olarak ölçtüğü ifade edilir (Turgut, 1997; Baykul,1999).

Farklı geçerlilik türleri vardır.

1.4.2. Kapsam Geçerliliği

Eğitimde öğrenme seviyesini ölçmek amacıyla hazırlanmış testlerede bulunması gereken önemli niteliklerden biridir (Özçelik, 1981). Bir ölçme aracı, ölçülmesi plânlanan davranışlardan bazılarını ölçmüyorsa veya ölçülmek istenen davranışları ölçüyor fakat bunların dışında başka davranışları da ölçüyorsa bu aracın kapsam geçerliği düşüktür.

Örnek: Bir masanın ölçüsü olarak sadece masanın boyunun ölçüsü verilirse bu ölçmenin geçerliliği düşüktür. Çünkü masanın sadece boyu değil genişlik, yükseklik boyutları da vardır.

1.4.3. Bir Ölçüte Dayalı Geçerlik

Geçerliliği çalışılan bir ölçme aracı ile geçerli olduğu kabul edilen bir ölçme aracının aynı deneklere uygulanıp elde edilen ölçümler arasındaki korelasyondur.

1.4.4. Uygunluk (uyum) Geçerliliği

Ölçüt puanları yordayıcı puanlarla aynı zamanda ise buna uygunluk geçerliliği denir.

Örnek: Yeni hazırlanan bir sayısal yetenek testinin geçerlik çalışmasında sayısal yeteneği aynı kapsamda ölçen yeterli güvenirlikte bir test yeni hazırlananla aynı anda uygulandığında önce hazırlanan testin puanları yenisi için bir ölçüt olabilir.

1.4.5. Yordama Geçerliliği

Geçerli çalışılan bir testten faydalanarak kişinin kriter performansının ileriki bir tarihteki ölçme, ile tahmin edilmesi.

Örnek: ÖSS başarısından üniversite başarısını tahmin etme. (Tekin, 2003; Baykul, 1999).

1.4.6. Geçerliliği Artırma Yolları

1. Sınavlarda sorulan sorular sadece o soruyla ölçülmek istenen davranışı yoklayıcı nitelikte olmalıdır.
2. Sınav ölçmenin kullanılacağı değerlendirme türüne göre davranışların tamamını yoklayıcı nitelikte olmalıdır.

3. Sorular sadece o soru ile ölçülmek istenen davranışa sahip öğrenciler tarafından cevaplandırılabilmeli, diğerleri tarafından cevaplandırılmamalıdır.
4. Sorular birbirine bağımlı olmamalıdır.
5. Sınav eğer öğrenci başarısını saptama amacı ile yapılan değerlendirmede kullanılacaksa , sorulan sorular sınav kapsamını temsil edici nitelikte olmalıdır.
6. Derste çözülen soruların aynıları sorulmamalıdır.
7. Sınavlarda kopya çekilmesine izin verilmemelidir.
8. Sınavlarda soruları cevaplandırmak için yeterli süre verilmelidir.

(Baykul,1999)

1.4.7. Güvenirlik ve Hata

Güvenirlik, ölçme sonuçlarındaki tesadüfi hatasızlıktır. Ölçümlerin hatasızlık derecesi veya gerçeği yansıtma derecesi olarak algılanabilir.

Hata, her ölçmeye bir miktar karışan; gerçek değer ile ölçülen değer arasındaki farktır (Beydoğan, 1996).

Her ölçmecinin amacı, yapacağı ölçmelerin hatasız ya da az hatalı olmasını sağlamaktır. Bir ölçmede hatasız ölçüm yapmak mümkün değildir.

Ölçme sonuçlarına herhangi bir nedenden dolayı karışabilecek hata ölçülen puanların gerçek puanlardan daha fazla sapmasına neden olacaktır. Bu nedenle hatanın kaynaklarının neler olduğunun bilinmesi, gözlenen puanlara bu kaynaklardan dolayı yansıyabilecek hataları minimum düzeye indirgemek açısından doğru önlemlerin alınmasına yol gösterebilir. Hata, ölçme aracı, ölçmenin yapıldığı ortam, ölçmeyi yapan kişi, ölçme yöntemi ve ölçülen değişkenden kaynaklanabilir.

Hata, hangi kaynaktan gelirse gelsin, üç tür hatadan söz edilebilir

1. Sabit hata

2. Sistematik hata

3. Tesadüfı hata

1.4.8. Sabit Hata

Bir ölçmeden diğerine miktarı değişmeyen hatalardır (Turgut, 1997).
Ölçme aracının ölçmede bir defa kullanılması ile yapılan hatalardır. Çoğunlukla ölçme aracından kaynaklanır.

Örnek: 1. Bir öğretmenin 2 kg eksik tartan bir tartı ile bir öğrencinin kilosunu eksik tartması.

2. Terazinin 2kg. eksik tartması durumunda ölçülen her değişken için hata miktarı tekrar edecek, ancak sabit kalacaktır.

1.4.9. Sistematik Hata

"Ölçülen büyüklüğe, ölçmeye ve ölçme koşullarına bağlı olarak miktarı değişen hatalardır "(Turgut, 1997).

Sabit hatanın o ölçme boyunca aynı şekilde tekrarından meydana gelir.
Örneğin, yukarıdaki örnekte sözü edilen 2kg lık eksik tartma bir ağırlık ölçmede 5 defa kullanılsın. Terazideki 2 kg'lik hata sistematik olarak 5 defa tekrar etmiş olur.

1.4.10. Tesadüfi (rastlantısal) Hata

"Kaynakları tam bilinmeyen ve ölçme sonucuna gelişigüzel karışan hatalardır" (Beydoğan, 1996).

Örneğin bir insanın ruh halinin iyi olması performansını etkileyebilir. Eğer ruh hali ölçümde performansı etkiliyorsa, bu durum bazı çocuklar için ölçülen puanları yükseltebilir, bazılarınınkini ise suni olarak düşürebilir. Tesadüfi hatanın en önemli özelliklerinden biri, bütün ölçümler üzerinde sürekli bir etkisinin olmamasıdır. Bu nedenle tesadüfi hata ölçme sonuçlarının değişkenliğini artırırken, ortalama üzerinde fazla etki yaratmaz.

Tesadüfi hata yukarıda sözü edilen kaynaklardan biri veya birkaçından kaynaklanabilir. Ölçmeyi yapan kişinin, değişik kaynaklardan gelebilecek hataları önleme konusundaki çabaları ölçme sonuçlarının güvenirliğini artırabilir.
Güvenirlik genel anlamda yukarıdaki gibi tanımlanmasına rağmen, değişik anlamlarda kullanılır. Bunlar duyarlılık, kararlılık ve tutarlılıktır.

1.4.11. Duyarlık , Kararlılık, Tutarlılık

Duyarlılık, ölçme sonuçlarının küçük farkları görebilme özelliğidir.
Örneğin, bir kimse, büyük kamyonların kütlesinin ölçüldüğü tam birimi bulunan bir baskülde tartılsa “0” ton, toptancı hâlindeki sebze kasalarının tartıldığı baskülde tartılsa 80 kg, bir eczanedeki kantarda tartılsa 79 kilo 700 gram ve gram bölmeli bir araçta tartılsa 79 kilo 704 gr gelse ölçme araçlarında hata bulunmamak kaydıyla bunlardan sonuncusuna en çok güvenilir.
Bunun sebebi, daha küçük miktarı göstermesidir; diğer bir deyişle diğerlerine göre daha duyarlı olmasıdır.

Tutarlılık da, bir ölçme aracındaki soruların –özellikle çoktan seçmeli testlerde maddelerin- sınavın bütünüyle ölçülen özelliği destekleme özelliğidir.

Örneğin bir sayısal yetenek testinde, bazı maddeler daha çok okuduğunu anlama yeteneğini ölçer nitelikte ise bu testin dolayısıyla elde edilecek ölçme sonuçlarının tutarlılığı düşüktür (Baykul, 1999).

1.4.12. Objektiflik

Objektiflik bir kavram olarak farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Genel olarak objektif testler, doğru-yanlış yada çoktan seçmeli olarak hazırlanan ve bir cevap anahtarına göre puanlanan yazılı sınav testleridir. Essay tipi testler farklı kişilerce değerlendirildiğinde farklı sonuçlar veren testlerdir. Değişik kişilerin aynı testi değerlendirme sonuçlarının birbirine yakınlığının düzeyi olarak nitelendirilir. Test puanlarının değerlendirenin duygusal yada kültürel etkisinde kalmaması halidir. Aynı test birden fazla kişi tarafından değerlendirildiğinde elde edilen sonuçların korelasyon katsayıları testin objektifliği konusunda fikir verir (Kasap, 1999).

1.4.13. Kullanışlılık

Kullanışlılık, ölçme araçlarının kolay ve ekonomik olarak hazırlanması, hazırlanma ve cevaplayıcılara uygulanma süresinin kısa olması, hazırlanma ve uygulanmasında uzmanlık gerektirmemesi, puanlanmasının kolay ve hızlı olması, puanlarının kolay yorumlanması gibi özellikleridir (Baykul, 1999).

1.4.14. Ayırdedicilik

Bir testin bilenle bilmeyeni ayırdetme gücüdür. Test sorularının oluşturduğu soru gurubu tüm bilgi gurubunu kapsamalıdır. Sorular bilgi gurubunun tümünü sonda etmeli ve değerlendirmede rastlantılara fırsat vermemelidir. Bu bakımdan ne ayırt edemiyecek kadar az ne de fazla zaman kaybettirecek kadar çok soru içermelidir. Örneğin Bir Ölçme ve Değerlendirme testinde sorulacak soruların sayısı ve kapsamı en az soru ancak en iyi kapsam özelliğini taşımalıdır. Aynı bilgiyi ölçen birden fazla soruya yer vermemeli ancak ölçülmeyen bilgi de bırakılmamalıdır. Test sorulan bilgilerin sadece baş tarafını, sadece sonunu, sadece orta kısmını değil

tümünü içerebilmelidir. Böylece testi alanları konuyu çok iyi bilen, iyi bilen, orta bilen, az bilen ve bilmeyen olmak üzere doğru olarak derecelendirebilmelidir (Kasap, 1999).

1.4.15. Ölçmede Hatanın Azaltılması

Ölçme sonuçlarına karışabilecek hatalar nasıl azaltılabilir.

Test uygulanan deneklerden testin güçlüğü, uygulama ortamının onların performansını ne derece etkilediği dönütü alınarak kılavuzluk etmesi sağlanmalıdır. Eğer veriler bir görüşmeci tarafından toplanıyorsa, bu konuda görüşmeciler eğitilmelidir.

Çalışma için toplanan bilgiler en az iki kere kontrol edilmelidir. Bilgisayara analiz için girilecek her bilgi iki kere kontrol edilmeli ve doğru olduğu anlaşılmalıdır. Ölçme hatasını ayarlamak için uygun istatistiksel işlemler kullanılabilir.

1.4.16. Güvenilirliği Artırmada Alınacak Önlemler

1. Sorular yeteri kadar açık ve anlaşılır olmalı.
2. Sınavda sorulan soru sayısı geçerliliği artırdığı gibi güvenilirliği de artırır.
3. Verilen sınav süresi de yeterli olmalıdır.
4. Puanlamanın yeteri kadar objektif olması gerekir.
5. Öğrencilerin sınava olan güdüleri ölçme sorularının geçerliliğini etkiler.
6. Ölçmede duyarlılığı yüksek araçların kullanılması gerekir.

2. BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Beden eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkların tamamının değerlendirilmesi gerekir (Başoğlu, 1995).

Öğrenme alanlarındaki kazanımların birçok farklı alandan olmaları nedeniyle öğretmenlerin farklı türdeki ölçme araçlarını bilmeleri, geliştirmeleri, kullanmaları ve sonuçları değerlendirmeleri gerekmektedir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinin tamamını içeren; sürekli, kapsamlı, ölçütlere dayalı ve öğrenci, öğretmen, veli iş birliğini içerecek şekilde yapılmalıdır. Beden eğitimi dersinde ölçme ve değerlendirme öğretim sürecinin başında, öğretim sürecinde ve sürecin sonunda etkin olarak yürütülmelidir. Bu nedenle beden eğitimi dersinde, ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretim yılının ilk dersinden son dersine kadar yürütülür(Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Öğrencilerin durumları öğretim yılının ilk dersinde belirlendikten sonra süreç içerisindeki gelişimleri ve ulaştıkları düzeyleri başlangıçtaki durumlarına göre değerlendirilir. Sınıf içerisinde her bir öğrencinin düzeyleri farklı olacağı için süreçteki ve sonuçtaki performansları da farklı olacaktır. Bu nedenle değerlendirme, her öğrencinin kendi içerisinde ve kendi gelişimine göre yapılmalıdır. Derslere katılmış engelli bireyler içinde benzer değerlendirme yapılmalıdır (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1. Beden Eğitimi ve Sporda Kullanılan Ölçme Değerlendirme Araç ve Yöntemleri

Beden eğitimi ve sporda yapılan ölçümler de genel ölçme tanım ve özelliklerine uyar. Yani hem soyut hem de soyut ölçümler yapılabilir (Kasap,1999).

Beden eğitimi dersindeki öğretim süreci içerisinde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına öğrenci katılımının sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Değerlendirme sürecine öğrencilerin katılması, onların motivasyonlarının artmasına, derse daha etkin katılımlarına neden olmakta, bu ise öğrenmeyi daha verimli kılmaktadır. Ders içerisindeki etkinliklerin bireysel, eşli ve gruplarla birlikte yapılacak olması öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirmelerin önemini arttırmaktadır. Bu nedenle öğretim sürecinde; öğrencilerin değerlendirme sürecine katılması, bir konuyla ilgili farklı kaynaklardan bilgilerin elde edilmesine katkı sağlamaktadır (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Beden eğitimi dersinde öğrencilerin başarıları sınavlar, projeler, performans ödevleri aracılığıyla ve ders içi performanslarına bakılarak değerlendirilir (Talim ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı kararı).

2.1.1. Sınavlar

a. Beden eğitimi dersinde sınavlar yazılı ve uygulamalı olmak üzere iki şekilde yapılabilir.Yazılı sınavlar 4-8. sınıflarda zümre öğretmenler kurulu kararı doğrultusunda yapılır.

b. Yazılı sınav yapılacaksa; bir yarıyılda bir yazılı, bir uygulama sınavı olmak üzere iki sınav yapılır. Yazılı sınav yapılmadığı takdirde iki uygulama sınavı yapılır.

c. Beden eğitimi dersinin yarıyıl notu belirlenirken sınavlardan alınan puanlar doğrudan ortalamaya katılır (Talim ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı kararı).

Beden eğitimi derslerinde öğrencilerin performansını ölçmek üzere beceri testleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme formları, dereceli puanlama anahtarları, gözlem formları ve çalışma yaprakları gibi araçlar kullanılır. Bunlardan en yalın olanı çeteleme ölçekli araçlardır. “çeteleme ölçekli araçlar gözlenip ölçülebilecek davranışların sadece varlığının yada yokluğunun saptanmasına olanak veren ve genellikle ölçeği iki kategoriden oluşan ölçme araçlarıdır. Bu araçlarda gözlenecek davranışın varlığı “x” yada “evet” gibi bir işaret yada sözcükle belirtilir”

Örnek: Hedef: Hentbolle ilgili temel becerileri edinebilme

Davranışları şu anahtara göre puanlayınız

0: Hareket gözlemlenmedi 2: Orta

1: Kötü 3: İyi

	0	1	2	3
Hedef davranışlar				
1.Temel duruşları yapma	.....	.....	.....	.....
2.Yer değiştirme	.....	.....	.....	.....
3.Top sürme	.....	.....	.....	.....
4.Top tutma	.....	.....	.....	.....
5.Dururken ve hareketliyken paslaşma	.....	.....	.....	.....
6.Kaleye atış yapma	.....	.....	.....	.....
Toplam	.....	.....	.....	.....
Genel toplam	.....			

(Demirhan, 1999)

Yazılı sınavlar dönem sonunda veya içinde, programın öngördüğü hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığına bakılarak öğrenci, öğretmen ve programa ilişkin yargılarda bulunulur. Bu tür sınavlar öğretmenler arasında en çok tanınan ve sıkça kullanılan bir ölçme aracıdır (Tekin, 2003).

Bu tür ölçme ve değerlendirmeden elde edilecek sonuçlar;

1. Öğrencilere not vermek,
2. Öğrencilerin gelecek derslerdeki başarısını tahmin etmek,
3. Öğrencilere ve öğretmene ögrenmenin yeterliliğine ya da öğretiminin verimliliğine ilişkin dönüt sağlamak.
4. Farklı öğrenci gruplarının başarılarını karşılaştırmak için kullanılır.

Değer biçmeye yönelik değerlendirmede kullanılacak veriler, bir dersin bütününü içerecek biçimde dersin bitiminde (genel sınav) ya da birkaç üniteyi kapsayacak biçimde öğretim dönemi içinde (ara sınav) uygulanan testlerden elde edilir. Bu değerlendirme türünde geniş bir kapsam yoklandığı için, karar verme sürecinde geçerliliği yüksek sonuçlar sağlanır (Tekin, 2003).

Günümüzde sınavlarda kullanılan ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerine aşağıda kısaca değinilmiştir.

2.1.1.1 Açık Uçlu Soru Türü

Bu tip sorular öğrencilere soruların yazdırılıp veya yazılı verilip, bunlara belli bir sürede yazılı cevap verilmesinin istendiği sınavlardır (Tekindal, 2002). Ögrenciden sorunun cevabını düşünüp hatırlaması ve bulduğu cevabı yazılı olarak ifade etmesi beklenir. Klasik ve kompozisyon türü sorular açık uçludur.

Örnek: Sporcular nasıl beslenmelidir, yazınız ?

Kişinin özgün ve yaratıcı düşünme gücünü, yazılı anlatım becerisini, belli konulardaki görüşünü, ilgi ve tutumunu ölçmede açık uçlu soru türleri kullanışlıdır.

Açık uçlu sorular hazırlanırken asagıdaki esaslara dikkat edilmelidir:

1. Sorular sınırlandırılmalı, genel sorular sorulmamalıdır.
2. Sorular açık ve anlaşılır olmalıdır.
3. Sınavdaki sorular birbirinden bağımsız olmalıdır.
4. Sorular mutlaka belli davranışı yoklayan nitelikte olmalı, kitabın belli yerlerinden aynen alınmış ifadeleri içermemelidir.
5. Uzun ve az sayıda soru yerine, kısa ve çok sayıda soru tercih edilmelidir.
6. İfade ve yazım hataları olmamalıdır.

(Meb ilköğretim ölçme değerlendirme birimi, 2006).

2.1.1.2. Doğru- Yanlış Türü Sorular

Doğru-yanlış türü sorularda verilen bir cümlenin, mevcut bilgilere bağlı olarak doğru mu yanlış mı olduğunun belirlenmesi istenir. Öğrencinin belli konulardaki yanlış veya doğruları ayırt edebilme gücünü ölçmek amacıyla bir kısmı doğru, bir kısmı yanlış önermelerden oluşan testleridir (Yılmaz, 1998).

Örnek: Futbol bir takım oyunudur. ( ) D ( ) Y

Bu testlerde yalnız iki seçenek olduğundan cevaplayıcının doğru cevabı bulma olasılıgı % 50'dir. Bu durum, doğru-yanlıs testlerinden alınan puanların geçerliliğini ve güvenirliğini düşürür. Ancak hem cevaplama hem de puanlama kolaydır ve az zaman alır. Puanlama aynı zamanda objektiftir.

2.1.1.3 Eşleştirmeli Soru Türleri

İki grup halinde verilen ve birbirleriyle ilgili olan bilgi öğelerinin, belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektirir. "kim?, ne?, nerede?" gibi soruların cevabını oluşturan olgusal bilgilerin ölçülmesinde daha kullanışlıdır (Meb ilköğretim ölçme değerlendirme birimi, 2006).

Eşleştirmeli sorular hazırlanırken aşağıdaki esaslara dikkat edilmelidir:

1. Öncüller listesi ile cevaplar listesinin her biri benzer nitelikte hazırlanmalıdır.
2. Öncüllerle cevaplar eşit sayıda olmamalıdır.
3. Cevap listesi, bir kelime listesi ise alfabetik olarak rakam, sayı, tarihten oluşuyorsa büyüklük sırasına göre düzenlenmelidir.
4. Eşleştirme için iyi bir yönerge yazılmalıdır.
5. Öncüller sütunu sayfanın sol, yanıtlar sağ tarafına yazılmalıdır. (Tekin, 2003).

Örnek: Aşağıda, sol sütunda başarılı kadın sporcularımızın isimleri *yer* alıyor. Sağ sütunda ise çeşitli spor dalları yazılı. Sizler, sporcularımızın yanındaki parantez içlerine onların hangi spor dalıyla uğraştıklarını, spor dalının yanındaki harfi yazarak belirtiniz?

( ) Züleyha TAN	a) Eskrim
( ) Hülya ŞENYURT	b) Judo
( ) Sürreyya AYHAN	c) Okçuluk
( ) Elif EKŞİ	d) Atletizm
( ) Halet CAMBEL	e) Teak-Wando

2.1.1.4. Kısa Cevaplı Soru Türü

Bir kelime, bir sembol, bir rakam, bir tarih ya da en çok bir cümle ile cevaplanabilen soru türüne denir. Bu tür sorular bilgi basamağını ölçmek için uygundur. Öğrenci sorunun cevabını kendisi yazar. Kısa cevaplı sorular iki türlüdür. Birisi "soru cümlesi", diğeri "eksik cümle" türündedir.

Kısa cevaplı sorular hazırlanırken aşağıdaki esaslara dikkat edilmelidir:

1. Sorunun ifadesi belirsiz olmamalıdır.
2. Her soru, ölçülmesi planlanan bir kazanımı yoklamalıdır.
3. Her sorunun farklı yorumlara neden olmaksızın tek bir doğru cevabı olmalıdır .
4. Sınavdaki sorular başka sorulara ipucu olmamalıdır.
5. Soru maddeleri, ders kitapları ya da kaynaktan aynen alınmamalıdır.
6. Her soru için bırakılan boşluk aynı ve uygun uzunlukta olmalıdır.
7. Bir sorunun ifadesinde, sorunun cevabının bulunmasında işe yarayacak ipuçları verilmemelidir. (Örnek: Terleme ile atılan sıvı madde .....dur.) (Beydoğan, 1996).

   Örnek : Atlezimde koşular kaça ayrılır? .....

2.1.1.5. Çoktan Seçmeli Soru Türü

Çoktan seçmeli sorular, bir soru kökü ve bunu izleyen bir seri muhtemel cevaplardan ibarettir. Bu çeşit bir soruyu cevaplandıracak öğrenci, verilen açıklama ve soru köküne göre en uygun veya en doğru cevabı seçer (Yılmaz, 1998).

Örnek: Aşağıdakilerden hangisi koşu sınıflamasına girmez ?

A) Maraton B) 10000 metre C) Yüksek atlama D) 100 metre

Çoktan seç meli test soruları hazırlanırken aşağıdaki esaslara dikkat edilmelidir:

1. Her madde öğrenme ürünü olan ve dersin hedefleriyle doğrudan ilgili bulunan önemli bir davranışı ölçmelidir.
2. Madde kökü yalın, açık ve basit bir dille ifade edilmelidir.
3. Madde kökü, ilgisiz, işgörüsü olmayan gereksiz sözcüklerle şişirilmemelidir.
4. Madde kökünde yoruma açık olan sözcükler ve doğru cevabı bilen bir cevaplayıcıyı bile madde yazarının aklından geçeni keşfe zorlayan belirsizlik bulunmamalıdır.
5. Testteki her madde, başka maddelerin cevaplandırılmasında ipucu olmayacak bağımsız bir problemi içermelidir.
6. Gerekli ve yeterli bilgi sahibi olmayan cevaplayıcıların da cevabı bulmalarına yarayacak ipuçları vermekten kaçınmalıdır.
7. Madde seçenekleri arasına doğru yanıtlar dengeli bir biçimde dağıtmalıdır.
8. Seçenek sayısı en az dört, en fazla beş olmalıdır.
9. Seçeneklerin her biri kökle tutarlı, ifade tarzı, kapsam ve uzunluk bakımından birbirine benzer olmalıdır.
10. Seçenekler mümkün olduğunca kısa yazılmalı, gerekli bilgiler kökte toplanmalıdır.
11. Seçeneklerde farklı anlamlara gelebilecek daima, asla gibi kelimeler kullanılmamalıdır.
12. Seçenekler birbirinden bağımsız olmalıdır.

13. Seçenekler birbirinin anlamını içermemelidir.
14. Birbirine zıt düşen seçenekler yazmak özel dikkat ister.
15. Bir testteki maddelerin hepsinin seçenekleri birbirine eşit sayıda olmalıdır.
16. Seçenekler mantıksal düzenleme, alfabetik sıra, katlamalı gitme gibi bir durumda olursa bunlar sıra ile verilmelidir.
17. Çeldiriciler, soruyla yoklanan davranışı öğrenmiş olanlara doğru cevapmış gibi gözükecek nitelikte olmalı, fakat yanlış veya yetersiz olmamalıdır.

(Özçelik, 1992; Yılmaz,1998; Öncü, 1994; Tekindal, 2002; Tekin, 2003).

Çoktan seçmeli testler ile kısa sürede çok sayıda davranış ve beceri ölçülebilir. Test sorularının tekrar kullanılabildiği düşünülürse çoktan seçmeli testler daha ekonomiktir. Çoktan seçmeli testlerin puanlanması kolay ve objektiftir (Meb ilköğretim ölçme değerlendirme birimi, 2006).

2.1.2. Proje ve Performans Ödevleri

Beden eğitimi dersinde öğrenciler her yarıyılda bireysel ya da grup çalışması şeklinde en az bir performans ödevi hazırlar. Öğrencilerin bilgi ve becerilerini ortaya koyarak oluşturdukları çalışma, ürün ya da etkinliklerin değerlendirilmesi süreci, "performans değerlendirme" olarak ifade edilebilir. Bunun yanında performans değerlendirme, öğrencilerin gerçek yaşam problemlerine akademik bilgilerini uygulayabilme ve bunu problem üzerinde gösterebilmeleri ile ilgilenir, öğrencilerin öğrendiklerini gerçek durumlarda göstermelerini sağlar .

Öğrencilere verilecek projeler ve performans ödevleri devinişsel, fiziksel, bilişsel, duygusal ve toplumsal alanlara ilişkin olarak verilebilir. Performans değerlendirmeyle öğrenciler, sınav saatleriyle sınırlandırılmaksızın geniş bir zaman diliminde çalışma ve tekrar yapma, oluşturulan ölçütlere göre yeterlik derecelerini ortaya koyma olanaklarına sahip olurlar. Performans değerlendirme gözlenebilen bir performans veya somut bir ürünle sonuçlanmaktadır. Bu tip değerlendirmede kâğıt kalem testleri gibi öğrenci basit cevaplar vermez, bir ürün meydana getirir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Performans değerlendirme, öğrencinin yeni bilgiyi yapılandırmasını gerektirir. Başarılı bir değerlendirme yapmak için her bir performans görevi bir dereceli puanlama anahtarı (rubric) ile eşleştirilmelidir. Öğrenciler performans ödeviyle dereceli puanlama anahtarının bir örneğini alırlar. Böylece değerlendirme sürecinde, öğrenciler kendilerinden ne beklendiğini bilerek çalışmalarını ona göre yönlendirirler. Dereceli puanlama anahtarı, öğrencinin başarısı için bir yol haritasına dönüşür. Ödev hem ürüne hem de sürece odaklanmalıdır.

Proje geliştirme süreci uzun, karmaşık ve zorlu bir süreçtir. Bu ödevler, öğrencilerin yaratıcılık, araştırma, iletişim gibi üst düzey zihinsel becerilerini geliştirir. Öğrenciler, bir ders yılında isterlerse beden eğitimi dersinden bireysel ya da grup çalışmasi şeklinde en az bir proje hazırlar. Projeler teslim edildikleri yarıyılda değerlendirilir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.3. Performans Ödevi İçin Örnekler

1. Basketbol sahasının krokisinin çizilerek saha ölçülerinin krokide belirtilmesi.
2. Futbol sahasının krokisinin çizilerek saha ölçülerinin krokide belirtilmesi.
3. Masa tenisi masasının krokisinin çizilerek saha ölçülerinin krokide belirtilmesi.
4. Atletizmde gülle atma hakkında araştırma yapılması.
5. Atletizmde cirit atma hakkında araştırma yapılması.
6. Atletizmde uzun atlama atma hakkında araştırma yapılması.
7. Kısa mesafe koşularının araştırılması.
8. Maraton koşularının araştırılması.
9. Spor ve Zararlı alışkanlıklardan korunma
10. Beden eğitimi ve sporla ilgili söylenmiş sözleri araştırma
11. Spor yapmanın sağlığa faydaları konulu bir araştırma yapılarak metne çevrilmesi
12. Atatürk'ün sporla ilgili bir sözünün açıklamasının yapılması.
13. Atletlerin spor yaralanmalarında yapılacak ilk yardım uygulamaları.

14. Dengeli beslenmenin spor üzerine etkisi konulu bir araştırma yapılarak metne çevrilmesi.
15. Vitaminlerin yaraları ve hangi besinlerin hangi vitamini içerdiği hakkında bir araştırma
16. Atatürk ve spor resimlerinin albümünün yapılması.
17. Boş zamanlarını spor yaparak değerlendirmenin faydaları.
18. Sevilen ya da örnek alınan bir sporcunun biyografisinin hazırlanması.
19. Sportif eğitsel oyunlara 10 adet örnek hazırlanarak şekillerinin çizilmesi.
20. Türkiye de sporun başlangıcı ve gelişimi.
21. Spor ve fair play ilişkisi.
22. Masa tenisinde vuruşlar hakkında araştırma
23. Voleybolda parmak pas vuruş tekniği
24. Voleybolda manşet pas vuruş tekniği
25. Futbol terimlerinin anlamlarının araştırılması.
26. Basketbol terimlerinin anlamlarının araştırılması.
27. Voleybol terimlerinin anlamlarının araştırılması.
28. Masa tenisi terimlerinin anlamlarının araştırılması.
29. Hentbol terimlerinin anlamlarının araştırılması.
30. Güreş terimlerinin anlamlarının araştırılması.

Proje konuları

1. Olimpiyatların başlangıcı ve gelişimi.
2. Yağlı güreşlerin tarihçesi.
3. Doping nedir? Doping yapmanın olumsuz yönleri.
4. İlçemizde bulunan spor salonlarının gezilerek izlenimlerin anlatılması.
5. Voleybolun çocuklar ve gençler üzerindeki olumlu etkileri
6. Atletizmdeki branşların dünya rekorları ve rekorun sahipleri üzerine bir araştırma.
7. Beden eğitiminin Türkiye de gelişimi.
8. Eleme ve lig usulü bir maç fikstürünün hazırlanması.
9. Yeni gelişmekte olan spor dallarının araştırılması ve oyunun amaçlarının anlatılması.

2.1.4. Ders İçi Performans

Öğrencilerin ders içi performansları değerlendirilirken sınıf içi etkinliklerine katılımları, derslere hazırlıklı gelip gelmedikleri, arkadaşlarıyla iş birliği içerisinde çalışmaları vb. durumlar dikkate alınır.

Öğretmenler, öğrencilerin ders içi performanslarını değerlendirirken gözlem formları, kontrol listeleri ve dereceli puanlama anahtarlarından uygun olan aracı kullanırlar.

Ders içi performanslara ilişkin puanlar hesaplanırken yukarıda sözü edilen araçlar kullanılarak verilen puanların aritmetik ortalaması alınıp dersin yarıyıl notunun belirlenmesi için ortalamaya dahil edilir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.5. Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo)

Ürün dosyası, öğrencinin çalışmalarının toplandıgı bir dosyadır. Bu dosya, öğrencinin, yüksek kalitede bir düzen içinde oluşturulmuş anlamlı ödevlerini içerir ve öğrencinin en iyi çalışmalarının bir yansımasıdır (Haladayna,1997).

Öğrenci isterse beden eğitimi dersindeki başarılarını ve çalışmalarını göstermek için ürün dosyası hazırlayabilir. Beden eğitimi dersinin içeriği ve durumu dikkate alındığında; öğrenci ürün dosyaları sadece öğrencilerin gelişimlerini izlemek amacıyla oluşturulur.

Öğrenme-öğretme sürecinde öğrenciler belirli ölçütler doğrultusunda kendilerini ve akranlarını degerlendirirler. Öz değerlendirme ve akran değerlendirme yapmak amacıyla açık uçlu sorular, sözel ifadeler ya da formlar kullanılır. Öz değerlendirme ve akran değerlendirme çalışmalarıyla öğrencilere not verilmez. Sonuçlar ögrencinin gelişimine katkı sağlamak amacıyla kullanılır (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Ürün dosyasına, öğrencinin haftalık veya günlük yaptığı çalışmalarının içinden seçilen örnekleri ve öğretmenin yaptığı sınav evrakları, resimler, fotograflar, boyama çalışmaları, ses veya görüntü kayıt kasetleri, proje çalısmaları, performans ödevleri, kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarları, velilerden gelen bilgiler, araştırma soruları, kavram haritaları, öğrenci görüşlerini yansıtan formlar vb. konulabilir.

Haladyna (1997) öğrenci ürün dosyalarını; ideal, sergileme, belgeleme, değerlendirme ve sınıf tipi olmak üzere beş gruba ayırmıştır. Ölçme ve değerlendirme amacına uygun olanı ise"değerlendirme tipi" dosyalardır. Aşağıda bu ürün dosyalarının özellikleri kısaca açıklanmıştır:

2.1.5.1. İdeal Öğrenci Ürün Dosyası

Not verme amaçlı olarak kullanılmaz, amaç öğrencinin gelişimini ve öğrenme sürecini yansıtmasıdır. Öğrencilerde not kaygısı olmadığı için, olumlu bir yaklaşım sunar. Öğrencinin çok farklı düzeydeki çalışmalarını içerir.

2.1.5.2. Sergileme Tipi Öğrenci Ürün Dosyası

Öğrencilerin yaptıkları en iyi ürünlerden, yani öğrencinin kendini en iyi yansıttığına inandığı çalışmalardan oluşur. Genellikle görsel ve performansa dayalı sanatlarda kullanılır. Öğrencinin en yüksek performansını gösterecek ürünlerin sergilenmesi amaçlanır. Daha çok sonuç ya da ürün değerlendirme amacıyla kullanılır.

2.1.5.3. Belgeleme Tipi Öğrenci Ürün Dosyası

Öğrencinin farklı zamanlarda ve farklı düzeylerde hazırladığı çalışmaları içerir. Daha çok süreci değerlendirmek amacıyla kullanılır. Öğrenci gelişiminin kayıtları ile öğrencinin kendini yansıttığı çalışmalar bulunur. Değerlendirme aşamasında öğretmen değerlendirmeleri yer alır.

2.1.5.4. Değerlendirme Tipi Öğrenci Ürün Dosyası

Belirli bir amaç doğrultusunda öğrenci gelişiminin izlenmesi söz konusudur. Öğrencilerin belirli ölçütlere göre hazırladıkları en iyi çalışmalar yer alır. Öğrencinin rahatça ürün seçmesine izin verilir. Öğrencinin ve öğretmenin sonraki öğrenme etkinliklerini hazırlamasına yardımcı olur. Ayrıca, öğretmen veya okul tarafından değerlendirilme özelliğine sahiptir. Dolayısıyla, kapsamlı değerlendirmeler için kullanılabilir. Daha çok sonuç ya da ürün değerlendirmede kullanılır (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.5.5. Sınıf Tipi Öğrenci Ürün Dosyası

Her öğrenciye ait çalışma özetlerinin, öğretmen yorumlarının, etkinliklerin ve planların bulunduğu dosyadır. Öğretim amaçlarına hizmet etmesine rağmen, öğrenci başarısını ve gelişimini göstermediği için değerlendirmede bazı sınırlılıkları vardır. Süreci ve ürünü değerlendirmek amacıyla kullanılabilir.

2.1.6. Öz Değerlendirme

Öğrencilerin kendi çalışmaları, gelişimleri hakkında belirli ölçütlere göre kararlar vermesidir. Öz değerlendirme uygulamaları ile öğrencilere çalışmaları hakkında geri dönütler vermekte, eleştiri yapma becerisi kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Öz değerlendirmede öğrenciler, belirlenen ölçütlere göre kendi performansları hakkında karara varırlar. Bu da öğrencilerin belirli ölçütlere göre karar verme ve sorumluluk bilincini geliştirir. Öğrencilerin değerlendirme sürecine katılmalarıyla öğrenme daha etkin gerçekleşmektedir .

1. Kendini değerlendirme, öğrencilerin kendi güçlü ve zayıf yönlerini tanımalarına yardım eder.
2. Performansının düzeyi hakkında karar vermek için kişisel ya da kişiler arası kriter koymada ve öğrencinin motivasyonunun yükselmesinde öğrencilere fırsat verir.

3. Öğrencilerin değişik durumlarda davranışlarını kontrol altına almalarını sağlar.
4. Kendini değerlendirme ile öğrenci sürecin bir parçası olduğunu hisseder.
5. Kendilerine dışardan bakma yetisi gelişir.

Beden eğitimi dersinde, öğrenciler kendilerini değerlendirmek amacıyla çeşitli öz değerlendirme formları ile açık uçlu sorular ve dereceli puanlama anahtarlarını kullanabilirler. Öğrenciler herhangi bir etkinlikten, dersten veya öğrenme alanlarının sürecinde ve sürecin bitiminden sonra öz değerlendirme yapabilirler (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Öz değerlendirme çalışmaları sonuçlarına göre öğrencilere not verilmez. Sonuçlar öğrencinin gelişimine katkı sağlamak amacıyla kullanılır.

2.1.7. Akran Değerlendirme

Akran değerlendirme; öğrencilerin kendi çalışmalarını değerlendirdikleri gibi akranlarının çalışmaları ve gelişimleri hakkında belirli ölçütlere göre kararlar vermeleri olarak tanımlanabilir. Öz değerlendirme uygulamalarında olduğu gibi akran değerlendirmede öğrenciler, kazanımlara ve etkinliklere ilişkin ölçütleri dikkate alarak, kararlar vermeleri istenir

Beden eğitimi dersinde iş birliğini gerektiren ikili çalışmalar ile takım çalışmaları fiziksel etkinliklerde ve spor oyunlarında rahatlıkla kullanılabilir. Akran değerlendirmenin öğretim sürecinde kullanılması, hem öğretimi rahatlatır hem de öğrencinin öğretim sürecine daha etkin katılımını sağlar. Öğrencilerin birbirlerini değerlendirmesi ile öğretmenin üzerindeki yük de azalır.

Akran değerlendirme uygulamaları bireysel olarak bir öğrenciyi bütün akranları tarafından değerlendirebileceği gibi ikili çalışmalarda öğrenciler birbirlerini değerlendirebilirler (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.8. Grup Değerlendirme

Grup değerlendirme, içerisinde hem akran değerlendirmeyi hem de öz değerlendirmeyi içerir. Burada öncelikle öğrenciler kendilerini, grup içerisindeki durumlarını, gruba katkılarını, daha sonra ise akranlarının çalışmalarını ve gruba olan katkılarını değerlendirirler. Ayrıca grup olarak da grubun performansı değerlendirilir. Grup değerlendirmenin bir diğer değerlendirme biçimi de bir grubu başka bir grubun değerlendirmesidir. Bütün bu değerlendirmelerde öğretmen tarafından belirlenen ölçütler dikkate alınır (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Bütün bu değerlendirmeler, öz değerlendirmelerde ve akran değerlendirmelerde olduğu gibi kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarları ve açık uçlu sorularla yapılacağı gibi sözel olarak da yapılabilir.

2.1.9. Tutum Ölçekleri

Tutum, bireylerin belli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluşluk hali veya eğilimdir.

Tutum ölçekleri, tutum ölçme yöntemleri içerisinde en önde gelen ve yaygın olarak kullanılanıdır (Tavşancıl, 2002). Tutum ölçeklerinden en çok kullanılan yöntem de Likert ölçeğidir. Likert tipi ölçeklerle, ölçülmek istenen tutumla ilgili çok sayıda olumlu ve olumsuz ifade yazılır. Bu ifadeler için, “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” biçiminde tepkide bulunulur. Böylece her cevaplayıcı, ölçekteki her ifadenin kapsadığı tutum objesine katılma / katılmama derecesini bildirmiş olur.

Tutumların ölçülmesinde gözlem, soru listeleri, tamamlanmamış cümleler ve hikâyeler anlatma gibi çeşitli yöntemler ile yanlışı seçme tekniği, içerik analizi gibi çeşitli teknikler de kullanılmaktadır (Tavşancıl, 2002).

Öğrencilerin duygusal ve toplumsal özelliklerinin ölçülmesinde; ilgilerinin, tutumlarının, değerlerinin vb. özelliklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Öğrencilerin ilgi, tutum, değer gibi özelliklerinin ölçülmesi diğer alan özelliklerinin ölçülmesine oranla daha zordur. Bunun için genellikle şu üç yol izlenir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

1. Uzmanlar tarafından geliştirilmiş ölçekler kullanılır. Örneğin, öğrencilerin beden eğitimine ve çeşitli spor alanlarına yönelik tutumları, geliştirilmiş bir tutum ölçeği ile ölçülebilir. Bunun için öğretmenler; önceden hazırlanan veya hazırlanacak tutum ölçekleri, kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarları ve gözlem formları kullanabilirler.

2. Öğrencileri gerçek yaşamda gözlemleyerek, gözlem sonuçları kaydedilebilir.

3. Öğrencilerin kendi ilgilerini, tutumlarını, değerlerini yazılı veya sözlü olarak ifade etmeleri sağlanabilir. Öğrencilerin öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme yapmalarını sağlayarak çeşitli bulgular elde edebilirler. Örneğin, öğrencilerin derse ilişkin tutumları, dönem başında ve dönem sonunda tutum ölçeği uygulanarak ölçülür. Tutum ölçeğinden elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilere rehberlik edilir.

Örnek: Hedef:Hentbol oyununa katılmaya istekli oluş

Davranışları şu anahtara göre puanlayınız

0: Hiç

1:Kısmen

2:Sürekli

	0	1	2
Hedef Davranışlar			
1.Grupla oynamaya istekli olma	.....	.....	.....
2.Oyun oynarken üzerine düşen görevleri yapma	.....	.....	.....
3.Kurallara itiraz etme	.....	.....	.....
Toplam	.....	.....	.....

Genel toplam .....

(Demirhan, 1999)

Her bir öğrencinin tutumlarının bilinmesi, öğrencilerin öğretim sürecine daha iyi katılmaları, katıldıkları etkinliklerden zevk almaları ve hoşlanarak derse girmelerini sağlar. Bu ise öğrencilerin beden eğitimi programındaki bilişsel ve devinişsel becerileri kazanmalarında yardımcı olur.

Tutumlar, öğretim yılının başında ve sonunda öğretmenin ilk defa girdiği sınıfı tanımak amacıyla ölçülebilir. Ayrıca sınıfa yeni gelen öğrencilere bireysel olarak da uygulanabilir. Öğrencilerin tutumları ölçüldükten sonra derse ve çeşitli spor alanlarına ilişkin çok olumsuz tutuma sahip öğrencilere yönelik önlemler alınır. Daha sonra yapılacak ölçümlerle öğrencilerin tutumlarında bir değişme olup olmadığı gözlemlenir.

2.1.10. Gözlem Formları

Gözlem, tüm bilim dallarında eskiden beri en yaygın olarak kullanılan bir bilgi toplama tekniğidir ve özellikle devinişsel becerilerin değerlendirilmesinde etkin olarak kullanılmaktadır. Beden eğitimi dersinde öğretmenler; öğrenciler hakkında ayrıntılı, kapsamlı ve uzun bir sürece dayalı olarak doğru ve çabuk bilgiler sağlamak

ve öğrencilerin sınıf içi katılımlarını, kazanımları ne derece kazandıkları hakkında bilgiler elde etmek istiyorlarsa doğrudan gözlem tekniğini kullanabilirler (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Beden eğitimi dersinde öğretmen gözlem tekniğini, daha önceden geliştirilen veya kendisinin geliştireceği gözlem formlarını, kontrol listelerini ve dereceli puanlama anahtarlarını kullanarak uygulayabilir.

Öğretmen öğrencilerin;

1.Soru ve önerilere verdikleri cevapları,
2. Sınıf içi tartışmalara katılımlarını,
3. Grup çalışmalarına ve tartışmalarına katılımlarını ve
4. Öğretim sürecinde yapılan görevler ve materyallere öğrencinin gösterdiği tepkiyi gözlemler.

Aşağıdaki noktalar, öğretmenlere gözlem yapmada kolaylık sağlayacaktır.

1. Ölçütleri koyarken bütün öğrenciler için aynı standartları kullanmak.
2. Her öğrenciyi birkaç kez gözlemlemek.
3. Her öğrenciyi değişik durumlarda ve farklı günlerde gözlemlemek.
4.Her öğrenciyi değişik özellikler, beceriler ve davranışlara göre değerlendirmek.
5.Yapılan gözlem için değerlendirmeyi, mümkün olduğu kadar gözlem yapıldığı zaman kaydetmek.

2.1.11. Kontrol Listeleri

Kontrol listeleri, performansın en önemli ve gözlenebilir yanlarını içerir. Böylece bir aracın geliştirilmesi; ölçme konusu olan performansın bütün kritik yanlarının bilinmesini tanınmasını gerektirir. Bunun içinde gözlenecek performansın önceden analizi yapılıp kontrol listesi oluşturulur. Kontrol listeleri, bir değerlendirme aracı olarak kullanılabileceği gibi bir öğretim materyali olarak da kullanılabilir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Kontrol listeleri öğretim amacıyla kullanıldığında ifadeler kesinlikle olumlu ve emir cümlesi olmalıdır. Kontrol listeleri değerlendirme amacıyla kullanıldığında ise ifadeler; davranışların çoğunluğunun öğrenciler tarafından doğru olarak yapılıyorsa olumsuz, davranışlar öğrencilerin çoğunluğu tarafından yapılamıyorsa olumlu olmalıdır .

Kontrol listeleri, herhangi bir konu ya da beceriye ilişkin performansı oluşturan ögelerin, ne kadarının öğrenciler tarafından gösterildiğinin belirlenmesi için uygun bir tekniktir. Ayrıca geliştirilmesi ve uygulanması kolay olduğu için bütün sınıf düzeylerinde rahatlıkla kullanılabilir. Bu araçlar ölçülen performansın düzeyleri ya da ölçütlerin ne derece karşılandığı hakkında bilgi vermezler.

Gözlenecek nitelikte belli bir performans var ise iki kategoride puanlama gerektiren kontrol listelerinin kullanılması uygun olmaz. Bunun yerine dereceli puanlama anahtarlarının kullanılması daha uygundur (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.12. Dereceli Puanlama Anahtarları

Dereceli puanlama anahtarları, öğrencilerin herhangi bir performansını veya ürünü değerlendirmek amacıyla kullanılan bir puanlama anahtarıdır (Mertler, 2001; Popham,1997). Dereceli puanlama anahtarlarında, gözlenen performansın belirlenen her bir düzeyi için tanımlamalar yapılır veya puanlar verilir.

Dereceli puanlama anahtarlarının, öğrencilerde gözlemlenecek performansa veya ürüne göre iki farklı türü (analitik ve bütüncül puanlama anahtarları) kullanılabilir. Beden eğitimi dersinde öğrencilerin; bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlardaki performanslarını ölçmek amacıyla performans ödevleri ile proje ödevleri ve öğrenci ürün dosyaları kullanılır.

Dereceli puanlama anahtarının sakıncasına ilişkin öğretmenler her ölçüt hakkında ayrıntılı düşünmek zorunda kaldıklarını ve puanlamanın çok zaman aldığını dile getirmişlerdir (Popham, 2000; Haladyna,1997) .

2.1.13. Fiziksel Uygunluk Testleri

Günümüzde beden eğitimi derslerinde çeşitli fiziksel uygunluk testleri kullanılmaktadır. Öğretmenler, fiziksel uygunluğa ilişkin özelliklerin gelişimini izleyebilmek için dönem başında ve sonunda ölçümler yapabilirler. Bu özelliklerin başında vücut kompozisyonu, kuvvet, dayanıklılık ve esneklik gelmektedir. Her öğrenci için bir form oluşturup ölçüm sonuçları bu forma işlenebilir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.14. Beceri Testleri

Beceri testleri, bir becerinin hangi düzeyde öğrenildiğine ilişkin olarak geliştirilmişlerdir. Örneğin, voleybolda alttan servis, futbolda şut, teniste servis, cimnastikte denge, vb. alanlar için ayrı ayrı geliştirilmiş beceri testleri bulunmaktadır. Öğretmenler, ilgili kaynaklardan bu testlere ulaşıp gereksinim duyduklarında bunları kullanabilirler (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.15. Kavram Haritaları

Kavram haritaları, bilgiyi organize etmek ve sunmak için yapılmış grafiksel araçlardır. Bu araçlar daire ya da bir çeşit kutu içine yazılmış olan kavramları içerir. Kavram haritalarında iki kavram arasındaki ilişki, üzerine ilişkiyi belirleyen ifadelerin yazıldığı doğrularla gösterilir. İlişkiyi belirleyen bağlantı ifadeleri ile iki kavram tamamlanarak anlamlı bir cümle oluşturur.

Kavram haritaları;
Bir konunun öğretiminde,

Öğrenmeyi kolaylaştırmada,
Öğrenme sürecini kontrol etmede ve kavram yanılgılarını ortaya çıkarmada,
Değerlendirme yapmada kullanılabilir.
(Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

2.1.16. Kavramların Uygun Şekilde Nitelendirilmesi

Kavramlar, en fazla üç sözcükle temsil edilmelidir. Kavramların yerleşimi genelden özele doğru hiyerarşik olarak sıralanmalıdır.

2.1.17. Bağlama Sözcüklerinin Uygun Şekilde Nitelendirilmesi

1. Haritada kavramlarla bağlantılar arasındaki ayrım belirgin olmalıdır.
2. İki kavram arasındaki bağlantılar anlamlı olmalıdır.
3. İlişkiyi doğru şekilde temsil etmelidir.

2.1.18. Kavramların Çapraz Bağlanması

En iyi haritalar, kavramlar arasındaki çapraz bağlantıları yeterli ölçüde gösterenlerdir.

Çapraz bağlantılar, öğrencinin, birbirine bağlı çok sayıda düşünceyi bildiğini gösterir. Çapraz bağlantılar, yaratıcılığı ortaya çıkarır.

2.1.19. Kavram Haritalarının Oluşturulma Aşamaları

1. Önceden hazırlanmış bir örneği öğrencilerinize gösteriniz.
2. Bu örnekte kavramların harita üzerinde nasıl birleştiğini sorunuz.
3. Harita üzerindeki çapraz bağlantıların neyi ifade ettiğini gösteriniz.
4. Öğrencilere yeni bir kavram haritası hazırlatmak için, onlardan en çok bildikleri kavramları ya da onlara kısa bir metin verip, metinden çıkardıkları

kavramları listelemelerini isteyiniz.(Gerekirse yardım ediniz.).

5. Sonra bu kavramları en genelden daha özele doğru sıralamalarını isteyiniz.
6. Hangi kavramın konuyla en çok ilişkili olduğunu sorunuz ve bunu daire içine almalarını isteyiniz.
7. Öğrencilerin konuyla ilgili en önemli kavramdan daha az önemli olana doğru kavram ilişkisini hazırlamasına fırsat veriniz. Kavram haritalarını oluşturmalarına yardımcı olunuz.
8. Öğrencilerinize, kendi kavram haritalarına dayanan kısa bir hikâye yazdırınız (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Bu çalışmanın amacı Ankara' daki merkez ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışına ilişkin görüşlerinin ve bu görüşlerinin uygulamalarına ne kadar yansıdığını belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet süresine göre ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışında anlamlı fark var mıdır?

2. Beden eğitimi öğretmenlerinin bireysel özelliklerinin (yaş,cinsiyet) göre ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışında anlamlı fark var mıdır?

3. Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenim durumlarına göre ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışında anlamlı fark var mıdır?

4. Beden eğitimi öğretmenlerinin mezun oldukları okula (Yüksekokul, Eğitim Fakültesi) göre ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışında anlamlı fark var mıdır?

5. Beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme değerlendirme dersi alıp almamalarına göre ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışında anlamlı fark var mıdır?

6. Beden eğitimi öğretmenlerininderslerine girdiğisınıf sayısı ve ortalama öğrenci sayısına göre ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışında anlamlı fark var mıdır?

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmada verilerin analizinde "istatistiksel" ve "tanımlayıcı yöntem" kullanılmıştır. Öncelikle araştırmanın temellendirilmesi ve hedeflenen amaçlara ulaşılabilmesi için ilgili literatür taranmış, konuyla ilgili kaynaklar toplanmıştır. Gerekli verilerin toplanması için araştırmacı tarafından dört bölümden oluşan görüş anketi oluşturulmuş.

3.1. Evren Ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Ankara iline bağlı 8 merkez ilçelerindeki (Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan, Yenimahalle) ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Çalışmanın evrenini oluşturan ilköğretim okulları Tablo 1'de sunulmaktadır.

Çalışmanın örneklemini, Ankara ilinde merkez ilçelerde bulunan resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan, toplam 530 beden eğitimi öğretmeni arasından gönüllü olarak seçilmiş 160 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenini oluşturan Ankara ilinde merkez ilçelerde bulunan resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ilçelere göre sayıları Tablo 2'de sunulmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan, Ankara ilinde merkez ilçelerindeki anketi cevaplayan resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ilçelere göre sayıları Tablo 3'te sunulmaktadır.

Çalışmada; 2006–2007 öğretim yılında, 160 resmi ilköğretim okulu beden eğitimi öğretmenine ulaşılarak anket uygulanmış ve anketlerden 6 tanesi, soruları eksik bırakma, sayfa atlama gibi nedenlerle değerlendirmeye alınmamıştır. Örneklem oluşturma aşamasında yöneticilik yapan beden eğitimi öğretmenlerinin örnekleme alınmaması gerektiği dikkate alınmıştır.

Tablo 1. Ankara Merkez İlçelerindeki Resmi İlköğretim Okul Sayıları (2006-2007), M.E.B.

İLÇELER	İLKÖĞRETİM OKUL SAYISI
ALTINDAĞ	71
ÇANKAYA	105
ETİMESGUT	33
GÖLBAŞI	36
KEÇİÖREN	83
MAMAK	91
SİNCAN	37
Y.MAHALLE	91
Toplam	528

*MEB= Milli Eğitim Bakanlığı

Çalışmanın evrenini oluşturan Ankara merkez ilçelerindeki resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmeni sayıları ve örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin ilçelere göre dağılımları (Tablo 2) belirtilmiştir.

Tablo 2. Ankara Merkez İlçelerindeki Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmen Sayıları (2006-2007), M.E.B

İLÇELER	ÖĞRETMEN B. E.
ALTINDAĞ	61
ÇANKAYA	129
ETİMESGUT	34
GÖLBAŞI	14
KEÇİÖREN	101
MAMAK	57
SİNCAN	45
Y.MAHALLE	89
Toplam	530

Çalışmada anketi değerlendirilen beden eğitimi öğretmen sayıları (Tablo 3) belirtilmiştir.

Tablo 3. Ankara Merkez İlçelerindeki Anketi Değerlendirilen Resmi Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmen Sayıları

İLÇELER	Anket Uygulanan Öğretmen Sayısı
ALTINDAĞ	25
ÇANKAYA	37
ETİMESGUT	17
GÖLBAŞI	8
KEÇİÖREN	27
MAMAK	11
SİNCAN	24
Y.MAHALLE	11
Toplam	160

3.2. Sınırlılıklar

Bu çalışmanın kendi içinde bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar;

1. Bu çalışma Ankara merkez ilçelerindeki resmi ilköğretim okulları ile sınırlıdır.
2. Bu çalışma sadece beden eğitimi öğretmenleri ile sınırlıdır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Çalışmada, konuyla ilgili Türkçe ve yabancı dillerde yayımlanmış olan literatür ile internet ortamından ulaşılabilen ilgili kaynaklar incelenmiştir. Araştırmada, konuyla ilgili Türkçe ve yabancı dillerde yayımlanmış olan araştırmalar göz önünde bulundurularak, diğer çalışmalarda kullanılmış olan ve bu çalışmanın amacına yönelik olduğu düşünülen maddeler alınarak bir madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzuna, çalışmanın amacına yönelik olduğu düşünülen yeni maddeler de eklenerek bir veri toplama aracı oluşturulmuştur.

Veri toplama aracına dahil edilen maddeler 4 bölümü oluşturmuştur. Anketi oluşturan maddelerin oluşturduğu birinci bölüm katılımcıların demografik özelliklerini anlamaya yönelik olarak hazırlanan 14 soruyu içermiştir. Bu bölümde, çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinden; cinsiyet, görev yapılan okul, haftalık ders saati, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen ortalama öğrenci sayısı, mezun olunan okul, öğrenim durumu, yaş, hizmet süresi, daha önce ölçme değerlendirme dersi alınıp alınmadığı, çalışılan kurumdaki beden eğitimi öğretmeni sayısı ve lisans öğreniminde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını değerlendirmeye katılım gibi soruları yanıtlamaları istenmiştir.

Veri toplama aracının ikinci bölümü 14 maddeden oluşmuş ve beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamaları ile ilgili görüşlerinin alınması hedeflenmiştir. Anketin bu bölümü her biri 4' lü (1 = Hiç; 2 = Ara Sıra ; 3=Sıklıkla ; 4 = Her Zaman) Likert tipi 14 maddeden oluşmuştur. Anketin derece aralıklarının değerleri karşılığına gelen değerle birlikte Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Kararlara Katılım Anketi İçin Derece Aralıklarının Değerleri

Derece Aralıkları	Değerler
1 (HİÇ)	1,00- 1,749
2 (ARA SIRA)	1,75- 2,499
3 (SIKLIKLA)	2,50- 3,249
4 (HER ZAMAN)	3,25- 4,00

Veri toplama aracının üçüncü bölümünde beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerini önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Bu bölüm önem derecesine göre sıralanması istenilen 5 soru içermiştir.

Veri toplama aracının son bölümü olan dördüncü bölümünde 3 maddeden oluşan açık uçlu sorularda, beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrencilerinin psikomotor gelişimlerinin dışında bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini değerlendirmede hangi kriterleri göz önünde bulundurduklarını kısaca yazmaları istenmiştir.

Oluşturulan veri toplama aracı; uygulama amacına yönelik olarak düzenlenmiş ve öncelikle araştırmacı tarafından, maddelerin ve ölçüm aracının beden eğitimi öğretmenleri için uygunluğu değerlendirilmiştir. Araştırmacı tarafından değerlendirme sonucu oluşturulan taslak formu, daha sonra beden eğitimi ve eğitim alanında görev yapmakta olan uzman kişilere verilerek veri toplama aracının çalışmada kullanılması ve anketi içeren maddelerin uygunluğu konusundaki görüşleri istenmiştir. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve veri toplama aracı son şeklini almıştır.

Çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerini içeren ikinci bölümden elde edilen veriler sürekli değişken cinstedir. Buna göre ölçekten alınan en düşük puan 14 en yüksek puan ise 56'dır.

Çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerini içeren üçüncü bölümden elde edilen veriler ordinal derecelendirme değişkeni cinstedir. Veriler resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerini 1., 2., ve 3. sırada gelen önem derecelerine göre ölçeğin üzerinde işaretlemeleri ile elde edilmiştir.

Çalışmada ayrıca, beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin uyguladıkları performans değerlendirme sınavlarında göz önünde bulundurdukları konuları içeren dördüncü bölüm, açık uçlu sorulara verilen cevaplar niteliğindedir. Veriler resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında göz önünde bulundurlan konuların ortak olanlarının bir araya toplanması ile sonuçlar bölümünde belirtilmiştir.

3.4. Ön Çalışma

Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılan, "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüş Anketi", geçerlik ve güvenirliğe ilişkin kanıtlar elde edilmesi amacıyla ön çalışmaya tabii tutulmuştur. Ön çalışmaya, Ankara ili değişik ilçelerinde resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 59 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. 25'i kadın, 34'ü erkek olan katılımcıların yaşları 20 ile 49 arasında değişmektedir. "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına yönelik Görüş Anketi" nin katılımcılara uygulanması öncesinde çalışmanın amacı katılımcılara açıklanmış ve gönüllü olan katılımcı bireysel olarak anketi yanıtlamıştır.

"Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına yönelik Görüş Anketi"nin yapı geçerliği temel bileşenler faktör analizi uygulanarak test edilmiştir. Çalışmada, faktör analizi uygulayabilmek için, kısmi korelasyonların yeterli olup olmadığını, verilerin dağılımının faktör analizi için uygun olup olmadığını test eden Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ve faktör analizinin değişkenler için uygun olup olmadığını gösteren Barlett Testi sonuçları göz önünde bulundurulmuştur (Tabachnick ve Fidell, 2001). KMO değeri için kabul edilir sınır olan .60'ın üzeri belirlenmiş (Stevens, 2002), Barlett Testi değerinin anlamlı olması koşulu aranmıştır. Faktör sayısının belirlenmesi için; öz değerlilik katsayısı ile beraber özdeğerlere ait çizgi grafiği sonuçları, ve yorumlanabilir faktör çözümü koşullarına bakılmıştır. Faktör analizinde ayrıca, faktör yükünün en az .35 olması koşulu esas alınmıştır. Maddeler arası korelasyon olup olmaması durumu göz önünde bulundurularak, faktör analizi için dik döndürme (Orthagonal) tekniği olan oblimin tekniği (Tabachnick ve Fidell, 2001) gerçekleştirilerek faktör yükleri belirlenmiştir.

Anketin güvenirliğini test etmek için, ön çalışmaya katılan deneklerin "Görüş Ölçeğinin ikinci bölümünden elde edilen toplam puanların dağılımına bakılmıştır. Ölçüm araçlarının iç tutarlılığı Cronbach Alpha katsayısı ile hesaplanmıştır. Ön uygulaması ve geçerlilik güvenirlik çalışması yapılan anket daha sonra örnek guruba uygulanmıştır.

3.5. Anketin Güvenilirliği

"Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüş Anketi", uygulanan temel bileşenler analizinde KMO değeri .69 olarak bulunmuştur. Uygulanan Barlett Testi sonucu [183.96 ($p < .01$)], faktör analizinin değişkenler için uygun olduğunu göstermektedir. "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına yönelik Görüş Anketi" için uygulanan faktör analizi sonuçları, anket maddelerinin öz değeri 1.00'dan büyük üç faktörde toplandığını ve bu faktörün toplam varyansın %49.4'i ile açıklandığını göstermiştir. Buna göre anket tek faktörlü olarak kabul edilmiştir. "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüş Anketi"ndeki maddeler ve faktör yükleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüş Anketindeki Maddeler Ve Faktör Yükleri

	Faktör Yükleri		
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Madde 7	**.76**	.04	.23
Madde 6	**.71**	.16	.29
Madde 1	**.68**	-.05	.13
Madde 8	**.65**	-.09	.52
Madde 3	**-.40**	.38	.29
Madde 2	**.20**	-.08	-.00
Madde 5	-.04	**.74**	-.01
Madde 14	-.19	**.63**	-.11
Madde 4	.45	**.60**	.18
Madde 12	.15	-.19	**.79**
Madde 10	.40	-.04	**.67**
Madde 13	.06	.33	**.60**
Madde 11	.07	-.02	**.57**
Madde 9	.45	-.39	**.52**

Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .71 bulunmuştur. Faktörlerin güvenirliğine yönelik analizler üç faktör için de Cronbach alfa iç tutarlık katsayısının .59 olduğunu göstermiştir. Bu sonuç anketin güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.6. Anketin Geçerliliği

Anketin kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla okul müdürü, beden eğitimi öğretmeni, milli eğitim müdürlüğünde görev yapan kişilerle görüşülmüştür. "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüş Anketi"nin uygunluğuna yönelik olarak değişik üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde görev yapmakta olan en az doktora derecesine sahip uzman kişilerin görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüş Anketi" nde yer alan konu ve sorularının ilköğretim okullarımızda uygulanan ölçme ve değerlendirme uygulamalarını kapsadığı sonucuna varılmıştır.

3.7. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 11,5 istatistik paket programından yararlanılarak analiz yapılmıştır. Elde edilen veriler araştırmanın niteliğine uygun olarak bulgular bölümünde verilmiş tartışma ve yorum bölümünde tartışılıp yorumlanmıştır.

Verilerin analizinde frekans, ortalama ve standart sapma puanlarına tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılarak bakılmıştır. Ayrıca, ikili gruplarda bağımsız t- testi kullanılmış, ikiden fazla gruplarda tek yönlü varyans analizine (One-Way ANOVA) uygulanmıştır. Tek yönlü varyans analizinde gruplar arasında ortaya çıkan farkı değerlendirmek için Bonferroni çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Yapılan analizlerde $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

Bunlara ek olarak, araştırmanın bu bölümünde katılımcıların 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminde haftalık ders saati, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen ortalama öğrenci sayısı, çalışılan kurumda bulunan toplam beden eğitimi öğretmeni sayıları göz önünde bulundurularak, bu değişkenlerin katılımcıların görüşleri ile olan ilişkisini anlamaya yönelik olarak Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

4. BULGULAR

Ankara Merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışına ilişkin görüşlerini içeren çalışmada elde edilen bulgular aşağıda belirtilmiştir.

Çalışmanın betimsel istatistik yolu ile elde edilen, katılımcıların demografik özelliklerini içeren cinsiyet, yaş, kıdem, öğrenim durumu, daha önce ölçme değerlendirme dersinin alınıp alınmadığına ilişkin dağılımları Tablo 6'da sunulmaktadır.

Tablo 6. Ankara Merkez İlçeleri Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Cinsiyet, Yaş ve Kıdemlerine İlişkin Demografik Özellikleri

Değişkenler		N	%	Toplam
Cinsiyet	Bayan	75	46.9	160
	Erkek	85	53.1	
Yaş	20 – 29	40	25.0	160
	30 – 39	91	56.9	
	40 – 49	29	18.2	
	50 +	0	0	
Kıdem	1 – 5	40	25	
	6 – 10	72	45	
	11 – 15	19	11.9	160
	16 – 20	23	14.4	
	20 +	6	3.8	

Tablo 6'da görüldüğü gibi, çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin % 46.9 u (75'i) kadın, % 53.1 (85'i) erkektir. Ayrıca, katılımcıların % 25'i (40'ı) 20 ile 29 yaş arasında, % 56.9 u (91'i) 30 ile 39 yaş arasında ve % 18.2 si (29'u) 40 ile 49 yaşları arasındadır. Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kıdem sürelerine göre dağılımı ise, öğretmenlerden % 25'i (40'ı) 1 ve 5 yıllar arası, % 45 (72'si) 6 ile 10 yıl arası, % 11.9 (19'u) 11 ile 15 yıl arası, % 14.4 (23'ü) 16 ile 20 yıl arası ve % 3.8 (6'sı) 20 yıldan daha fazla süredir beden eğitimi öğretmeni olarak çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmanın betimsel istatistik yolu ile elde edilen, katılımcıların diğer demografik özelliklerini içeren öğrenim durumu, daha önce ölçme ve değerlendirme dersinin alınıp alınmadığı ve lisans öğreniminde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye katılıp katılmadığına ilişkin dağılımları Tablo 7'de sunulmaktadır.

Tablo 7. Ankara Merkez İlçeleri Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenim Durumu, Daha Önce Ölçme ve Değerlendirme Dersi Alıp Almadığı ve Lisans Öğreniminde Öğretmenlik Uygulamaları Sırasında Öğrenci Başarısını Ölçmeye Katılıp Katılmadığı İlişkin Demografik Özellikleri

Değişkenler			n	%	Toplam
Öğrenim Durumu	Bayan	Lisans	62	82.7	75 % 46.9
		Yüksek Lisans	13	13.3	
		Doktora	0	0	
	Erkek	Lisans	71	83.5	85 % 56.1
		Yüksek Lisans	10	11.8	
		Doktora	4	4.7	
Ölçme ve Değerlendirme Dersi	Bayan	Evet	13	17.3	75 % 46.9
		Hayır	62	82.7	
	Erkek	Evet	23	27.1	85 % 56.1
		Hayır	62	72.9	
Öğrenci Başarısını Ölçmeye Katılma	Bayan	Evet	37	49.3	75 % 46.9
		Hayır	38	50.7	
	Erkek	Evet	46	54.1	85 % 56.1
		Hayır	39	45.9	

Tablo 7'de görüldüğü üzere, çalışmaya katılan Ankara Merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan bayan beden eğitimi öğretmenlerinin %82.72'si (62'si) lisans ve % 13.3 (13'ü) yüksek lisans derecelerine sahiptir. Erkek beden eğitimi öğretmenlerinin ise % 83.5'i (71'i) lisans, % 11.8'i (10'u) yüksek lisans ve % 4.7'si (4'ü) doktora derecelerine sahiptir. Katılımcıların 'daha önce ölçme ve değerlendirme dersinin alınıp alınmadığı'na ilişkin analiz bulguları, Ankara Merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan *bayan* beden eğitimi öğretmenlerinin % 17.3'ünün (13'ü) daha önce ölçme ve değerlendirme dersi aldığı, % 82.7'sinin (62'si) ise almadığı yönündedir. Çalışmaya katılan *erkek*

beden eğitimi öğretmenlerinin ise % 27.1'inin (23'ü) daha önce ölçme ve değerlendirme dersi aldığı ancak % 72.9'sinin (62'si) bu dersi almadığını bulunmuştur. Çalışmanın lisans öğreniminde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye katılıp katılmadığı'na ilişkin bulguları *bayan* beden eğitimi öğretmenlerinin % 49.3'sinin (37'si) öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye katıldığı ancak % 50.7'sinin (38'i) katılmadığını göstermektedir. Bu yönde yapılan analizler, erkek beden eğitimi öğretmenlerinin % 54.1'inin (46'sı) öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye katıldığını ancak % 45.9'unun (39'u) katılmadığını göstermektedir.

Çalışmada ayrıca demokrafik bilgilere ilişkin sorular yoluyla, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin 2006-2007 eğitim öğretim yılı bahar döneminde haftalık ders saatleri, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen öğrenci sayısı, ve çalışılan kurumdaki toplam öğretmen sayıları betimsel istatistik yoluyla değerlendirilmiştir. Bulgular Tablo 8'de sunulmaktadır.

Tablo 8. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin 2006-2007 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde Haftalık Ders Saatleri, Dersine Girilen Sınıf Sayısı, Dersine Girilen Öğrenci Sayısı, ve Çalışılan Kurumdaki Toplam Öğretmen Sayıları

	N	$\overline{X}$	SS	Min	Max
2006-2007 Eğitim öğretim yılı bahar döneminde haftalık ders saatleri	160	23.04	5.38	6	32
Dersine girilen sınıf sayısı	158	11.15	3.51	3	21
Dersine girilen öğrenci sayısı	158	322.98	161.79	6	750
Çalışılan kurumdaki toplam öğretmen sayısı	160	1.22	.65	1	5

Ankara merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinin genel ortalaması 36.97 (SS = 4.23) olarak bulunmuştur. Çalışmanın betimsel istatistik yolu ile elde edilen, katılımcıların ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinin konulara göre ayrıntıları dörtlü (1 = Hiç; 2 = Ara Sıra; 3 = Sıklıkla; 4 = Her Zaman) Likert ölçeğine göre değerlendirilmiştir. Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme konuları görüşlerine ilişkin frekansları Tablo 9'da sunulmaktadır.

Tablo 9. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları Görüşlerine İlişkin Betimsel İstatistik Tablosu

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI	N	$\overline{X}$	SS	Hiç	Ara Sıra	Sıklıkla	Her Zaman
1. Standart bir ölçme aracı kullanılması	159	2.50	.79	12	72	57	18
2. Kişi tarafından geliştirilen bir ölçme aracının kullanılması	159	2.49	.91	24	55	58	22
3. Ölçme aracı kullanılmaksızın değerlendirme yapılması	158	1.94	.84	58	54	43	3
4. İlgili zümre ile ortak değerlendirme yapılması	157	2.71	1.0	28	35	47	47
5. Performansın görüntülenerek değerlendirilmesi	158	1.65	.93	94	37	15	12
6. Ölçüm aracının dersin hedeflerine uygunluğu	158	3.30	.72	2	19	66	71
7. Hedef davranışların açıklanması	159	3.64	.69	3	11	26	119
8. Ölçüm aracının hedef davranışları içermesi	156	3.44	.68	0	17	52	87
9. Her bir sınıf için farklı ölçme aracı kullanılması	157	3.05	.91	9	54	34	60
10. Öğrenci becerilerinin göz önünde bulundurulması	158	3.29	.75	2	22	62	72
11. Öğrenci durumlarına ilişkin bilgi alınması	158	2.87	.83	7	44	68	39
12. Öğrenci başarısının ölçülme amacı-1	158	2.93	.83	9	34	74	41
13. Öğrenci başarısının ölçülme amacı-2	158	2.86	.82	6	48	66	38
14. Öğrencilerin uygulamaya katılması	160	1.65	.81	85	51	18	4
Toplam		38.67	4.45				

Tablo 9'da görüldüğü gibi, çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşleri ortalama olarak ($\overline{X}$ 38.67±4.45) olarak bulunmuş ve öğretmenler anketteki görüşlere "her zaman" katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler 'Sınavlarda istenilen hedef davranışların sınav öncesinde öğrencilere açıklanması' görüşünün beden eğitimi öğretmenleri tarafından ölçme ve değerlendirme uygulamalarında en çok önem verilen görüş olduğunu belirtmişlerdir. Tabloda görüldüğü gibi, çalışmaya katılan 160 beden eğitimi öğretmeninden 159'u bu maddeye yanıt vermiş ve yanıt veren tüm öğretmenlerin 119'u sınavlarda istenilen hedef davranışları sınav öncesinde öğrencilere açıkladığını belirtmişlerdir. Analizlerde bu maddenin ortalaması ($\overline{X}$ = 3,64±.69) olarak bulunmuştur. Buna benzer olarak, 'Ölçüm araçlarının hedef davranışları içermesi' ($\overline{X}$ = 3.44±.68), 'Ölçüm aracının dersin hedeflerine uygunluğu' ($\overline{X}$ = 3.30±.72), 'Öğrenci becerilerinin göz önünde bulundurulması' ($\overline{X}$ = 3.29±.75), 'Her bir sınıf için farklı ölçme aracı kullanılması' ($\overline{X}$ = 3.05±.91) ve 'İlgili zümre ile ortak değerlendirme yapılması' ($\overline{X}$ = 2.71±1.0) konularındaki görüşlerin beden eğitimi öğretmenleri tarafından benimsendiği tespit edilmiştir.

Tablo 10. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Cinsiyete Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu

	Cinsiyet	N	$\overline{X}$	SS	t	sd	P
Görüş	Bayan	68	38.61	4.21	-.147	143	.839
	Erkek	77	38.72	4.67			

Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde cinsiyete bağlı olarak bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız t-testi yapılmıştır. Bu test sonucu anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P > 0,05$).

Çalışmada ayrıca, Ankara merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde yaşa bağlı olarak bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Tablo 11. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak Karşılaştırılması İçin Tek Yön Varyans Analizi (ANOVA) Tablosu

Boyut	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	F	P
Görüş	Grup içi	149.98	2	3.936	**.022**
	Gruplar arası	2705.77	142		
	Toplam	2855.76	144		

Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($F_{2,\ 144} = 3.936$, $p < 0.05$). Bu doğrultuda, bulunan bu farklılığın hangi yaş aralıkları arasında olduğunu bulabilmek amacıyla Bonferroni çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonuçları Tablo 12'de sunulmaktadır.

Tablo 12. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak Çoklu Karşılaştırılması (Post-Hoc)

Ölçüm (yaş)		Ortalamalar Arası Fark	P
20-29	30-39	1.30	.345
	40-49	-1.34	.676
30-39	20-29	-1.30	.385
	40-49	**-2.65***	**.024**
40-49	20-29	1.34	.676
	30-39	**2.65***	**.024**

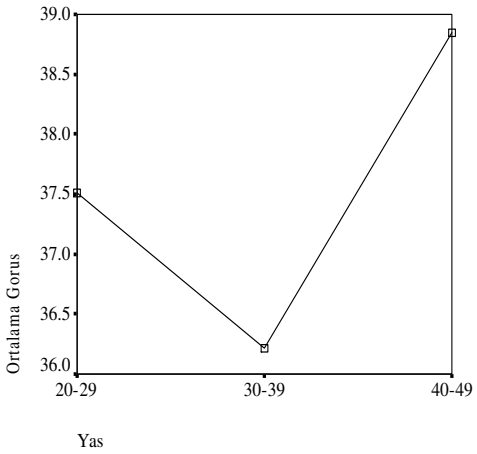
* 0.05 düzeyinde anlamlıdır

Bonferroni testinde arklılıklara ilişkin verilerin ortalama ve standart sapmalarını gösteren betimleyici istatistik sonuçları Tablo 13'te ve şekil 1'de sunulmaktadır.

Tablo 13. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak İncelenmesi

Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma
20-29	39	39.15	4.57
30-39	80	**37.85**	**4.42**
40-49	26	**40.50**	**3.82**
Toplam	145	38.67	4.45

Şekil 1. Resmi İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Yaşa Bağlı Olarak İncelenmesi

Tablo 13'te ve Şekil 1'de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşleri 30-39 yaş grubuna dahil olan öğretmenler ($\overline{X}$ = 37.85±4.42) ile 40-49 yaş grubuna dahil olan öğretmenler ($\overline{X}$= 40.50±3.82) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($p<0.05$)

Bu çalışmada, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde kıdemlerine bağlı olarak bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Tablo 14. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Kıdeme Bağlı Olarak Karşılaştırılması İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Tablosu

Boyut	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	F	p
Görüş	Grup içi	251.47	4	3.380	**.011**
	Gruplar arası	2604.29	140		
	Toplam	2855.76	144		

Beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde kıdemlerine bağlı olarak bir farklılık bulunmuştur ($F_{4, 144} = 3.380$, $p < 0.05$). Bu doğrultuda, kıdemler arasında bulunan bu farklılığın hangi aralıkları arasında olduğunu bulabilmek amacıyla Bonferronni çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonuçları Tablo 15'te sunulmaktadır.

Tablo 15. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Kıdeme Bağlı Olarak Çoklu Karşılaştırılması (Post-Hoc)

Kıdem	Hizmet Süresi	Ortalamalar Arası Fark	P
1-5 yıl	6-10 yıl	1.76	.477
	11-15 yıl	2.04	1.00
	16-20 yıl	-1.88	1.00
	20 yıl ve üzeri	1.70	1.00
6-10 yıl	1-5 yıl	-1.76	.477
	11-15 yıl	-.27	1.00
	16-20 yıl	**-3.64***	**.014**
	20 yıl ve üzeri	-.27	1.00
11-15 yıl	1-5 yıl	-2.04	1.00
	6-10 yıl	.27	1.00
	16-20 yıl	-3.92	.083
	20 yıl ve üzeri	-.33	1.00
16-20 yıl	1-5 yıl	1.88	1.00
	6-10 yıl	**3.64***	**.014**
	11-15 yıl	3.92	.083
	20 yıl ve üzeri	3.58	.779
20 yıl ve üzeri	1-5 yıl	-1.70	1.000
	6-10 yıl	.05	1.000
	11-15 yıl	.33	1.000
	16-20 yıl	-3.58	.779

*0.05 düzeyinde anlamlıdır

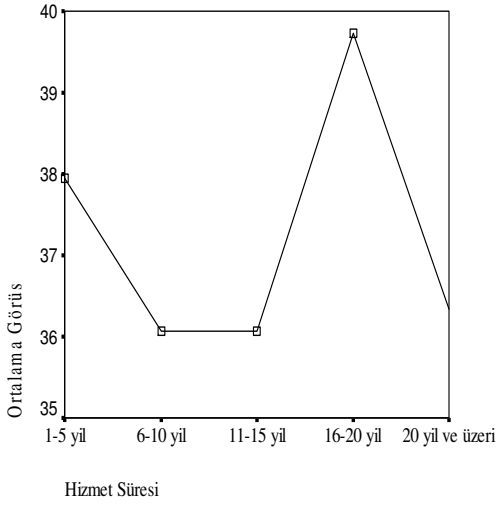
Ankara merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde kıdeme bağlı olarak bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farklılıklara ilişkin verilerin ortalama ve standart sapmalarını gösteren betimleyici istatistik sonuçları Tablo 16'da ve şekil 2'de sunulmaktadır.

Tablo 16. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Kıdeme Bağlı Olarak İncelenmesi

Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma
1-5 yıl	37	39.44	4.23
6-10 yıl	67	**37.77**	**4.46**
11-15 yıl	16	37.50	4.64
16-20 yıl	19	**41.42**	**4.00**
20 yıl ve üzeri	6	37.83	2.31
Toplam	145	38.67	4.45

Tablo 16 da verilerin ortalama ve standart sapmalarını gösteren betimleyici istatistikleri görülmektedir.

Şekil 2. Resmi İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Kıdem Süresine Bağlı Olarak İncelenmesi

Tablo 16'da ve Şekil 2'de görüldüğü gibi, Ankara Merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşleri 6-10 yıl arasında çalışanlar grubuna dahil olan öğretmenler($\overline{X}$ = 37.77 ±4.46) ile 16-20 yıl arasında çalışanlar grubuna dahil olan öğretmenler ($\overline{X}$ = 41.42 ±4.00) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Bu çalışmada ayrıca, Ankara merkez İlçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde öğretmenlerin öğrenim düzeylerine bağlı olarak bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır (Bkz. tablo 17).

Tablo 17. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Öğrenim Düzeyine Bağlı Olarak Karşılaştırılması İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Tablosu

Boyut	Kaynak	Kareler Toplamı	sd	F	P
Görüş	Grup içi	237.53	2	6.441	**.002**
	Gruplar arası	2618.23	142		
	Toplam	2855.76	144		

Beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde öğretmenlerin öğrenim düzeylerine bağlı olarak bir farklılık bulunmuştur ($F_{2, 144} = 6.441$, $p < 0.05$). Bu doğrultuda, öğrenim düzeyleri arasında bulunan bu farklılığın hangi düzeyler arasında olduğunu bulabilmek amacıyla Bonferronni çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonuçları Tablo 18'de sunulmaktadır.

Tablo 18. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Öğrenim Düzeylerine Bağlı Olarak Çoklu Karşılaştırılması (Post-Hoc)

Öğrenim Düzeyi	Program	Ortalamalar Arası Fark	P
Lisans	Yüksek Lisans	**-3.38***	**.003**
	Doktora	-3.40	.362
Yüksek Lisans	Lisans	**3.38***	**.003**
	Doktora	-.02	1.00
Doktora	Lisans	3.40	.362
	Yüksek Lisans	.02	1.00

* 0.05 düzeyinde anlamlıdır

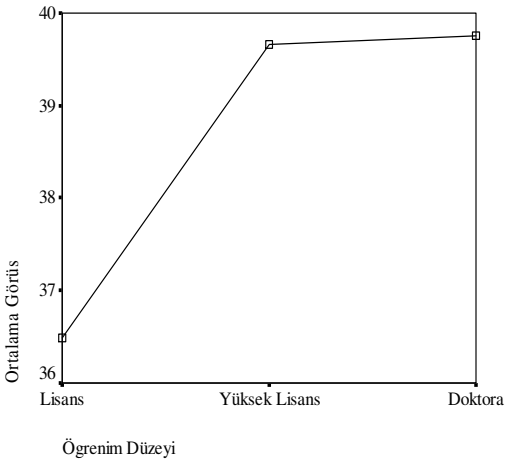
Tablo 18'de görüldüğü gibi, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve

değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde öğrenim düzeylerine ilişkin olarak bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Farklılıklara ilişkin verilerin ortalama ve standart sapmalarını gösteren betimleyici istatistik sonuçları Tablo 19'da ve şekil 3'te sunulmaktadır.

Tablo 19. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Öğrenim Düzeylerine Bağlı Olarak İncelenmesi

	N	Ortalama	Standart Sapma
Lisans	120	**38.09**	**4.29**
Yüksek Lisans	21	**41.47**	**4.54**
Doktora	4	41.50	1.73
Toplam	145	38.67	4.45

Şekil 3. Resmi İlköğretim Okullarında Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenim Düzeylerine Bağlı Olarak İncelenmesi

Tablo 19'da ve Şekil 3'te görüldüğü gibi, beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşleri yüksek lisans düzeyinde eğitim alan öğretmenler ($\overline{X}$ = 41.47 ±4.54) ile lisans düzeyinde eğitim alan öğretmenler ($\overline{X}$ = 38.09±4.29) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Çalışmada öğretmenlerin 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminde haftalık ders saati, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen ortalama öğrenci sayısı, çalışılan kurumda bulunan toplam beden eğitimi öğretmeni sayılarının öğretmen

görüşleri ile olan ilişkisini anlamaya yönelik olarak Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Pearson momentler çarpımı sonuçları Tablo 20'de sunulmaktadır.

Tablo 20. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin 2006-2007 Eğitim ve Öğretim Yılı Bahar Döneminde Haftalık Ders Saati, Dersine Girilen Sınıf Sayısı, Dersine Girilen Ortalama Öğrenci Sayısı, Çalışılan Kurumda Bulunan Toplam Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Sayılarının Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	1	2	3	4
1. Haftalık Ders Saati				
2. Dersine girilen sınıf sayısı	.24**			
3. Dersine girilen ortalama öğrenci sayısı	.32**	.23**		
4. Çalışılan kurumda buluna öğretmen sayısı	.11	.01	-.00	
Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Görüşler	-.10	-.07	-.03	.161

** 0.01 düzeyinde anlamlıdır

Çalışmada, uygulanan Pearson momentler çarpımı korelasyonu sonucu,beden eğitimi öğretmenlerinin 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminde haftalık ders saati, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen ortalama öğrenci sayısı, çalışılan kurumda bulunan toplam beden eğitimi ve spor öğretmeni sayılarının öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Bu çalışmada uygulanan diğer bir analiz, resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde mezun oldukları okul türü (yüksekokul veya eğitim fakültesi), daha önce ölçme ve değerlendirme dersi alıp almadıkları, daha önce ölçme ve değerlendirme konusunda herhangi bir hizmet içi eğitim alıp almadıkları, ve lisans öğrenimlerinde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye bizzat katılıp katılmadıkları konularına ilişkin anlamlı farklılık olup olmadığını değerlendirmek amacıyla yapılan bağımsız t-testi analizlerini içermektedir. Uygulanan bağımsız t-testi analizleri sonuçları Tablo 21, Tablo 22, Tablo 23 ve Tablo 24'te sunulmaktadır.

Tablo 21. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Okul Türüne (Yüksekokul veya Eğitim fakültesi) Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu

	Okul Türü	N	$\overline{X}$	SS	t	sd	p
Görüş	Eğitim Fakültesi	42	37.50	4.48	-2.11	98	**.037**
	Yüksekokul	58	39.51	4.86			

Tablo 21'de görüldüğü gibi resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin mezun oldukları okul türüne (Yüksekokul veya Eğitim fakültesi) bağlı olarak görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Tablo 22. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Daha Önce Ölçme Değerlendirme Dersi Alıp Almadıklarına Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu

	Ölçme ve Değerlendirme Dersi	N	$\overline{X}$	SS	t	sd	p
Görüş	Evet	134	38.86	4.24	1.81	143	.073
	Hayır	11	36.36	6.24			

Tablo 22'de görüldüğü gibi resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin daha önce ölçme değerlendirme dersi alıp almadıklarına bağlı olarak görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 23. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Daha Önce Ölçme ve Değerlendirme Konusunda Herhangi Bir Hizmet İçi Eğitim Alıp Almadıklarına Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu

	Hizmet içi Eğitim	N	$\overline{X}$	SS	t	sd	p
Görüş	Evet	33	40.42	4.19	2.61	143	**.010**
	Hayır	122	38.16	4.41			

Tablo 23'te görüldüğü gibi resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin daha önce ölçme ve değerlendirme konusunda herhangi bir hizmet içi eğitim alıp almadıklarına bağlı olarak görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0.05$).

Tablo 24. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Lisans Öğrenimlerinde Öğretmenlik Uygulaması Sırasında Öğrenci Başarısını Ölçmeye Bizzat Katılıp Katılmadıklarına Bağlı Olarak Görüşlerinin Karşılaştırılması İçin Bağımsız T-testi Tablosu

	Katılma	N	$\overline{X}$	SS	t	sd	p
Görüş	Evet	76	38.69	4.70	.061	143	.952
	Hayır	69	38.65	4.19			

Tablo 24'te görüldüğü gibi resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin lisans öğrenimlerinde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye bizzat katılıp katılmadıklarına bağlı olarak görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Çalışmada ayrıca, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kullanılan değerlendirmelerin önem dereceleri betimsel istatistik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Buna göre, beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin konuların önem derecelerine göre sırası Tablo 25'te sunulmaktadır.

Tablo 25. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Konuların Önem Derecelerine Göre Sırası

Değerlendirme	Önem Derecesi -1-		Önem Derecesi -2-		Önem Derecesi -3-	
	n	%	n	%	n	%
Dönem içi performansı **(1)**	56	**35.0**	36	22.5	28	17.5
Sınav performansı	14	8.8	38	17.5	17	10.6
Kıyafet uygunluğu **(3)**	15	9.4	10	6.3	34	**21.3**
Devam – devamsızlık	5	3.1	6	3.8	8	5.0
Derse olan ilgi **(2)**	52	32.5	49	**30.6**	26	16.4
Diğer öğrencilerle olan seviye farkı	3	1.9	11	6.9	10	6.3
Programın gereklerini yerine getirmiş olma düzeyi	11	6.9	8	5.0	18	11.3
Ders dışı etkinliklere katılım	1	0.6	11	6.9	17	10.0

Beden eğitimi öğretmenleri, ölçme ve değerlendirme uygulamalarında dönem içi performansın en önemli konular arasında olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların % 35.0 (56'sı) 'dönem içi performans' konusunun % 30.6'sı (49'u) 'derse olan ilginin' ve % 21.3'ü (34'ü) 'kıyafet uygunluğu" olduğunu belirtmişlerdir.

Buna ek olarak, çalışmanın bu bölümünde, katılımcılardan beden eğitimi ve spor dersinde öğrenci performansını değerlendirirken yaşadıkları sorunların üç tanesini önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Bu doğrultuda, veriler betimsel analiz kullanılarak test edilmiştir. Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenleri'nin beden eğitimi ve spor dersinde yaşadıkları sorunların önem derecesine göre sırası Tablo 26'da sunulmaktadır.

Tablo 26. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Konuların Önem Derecelerine Göre Sırası

Karşılaşılan Sorunlar	Önem Derecesi -1-		Önem Derecesi -2-		Önem Derecesi -3-	
	n	%	n	%	n	%
Sınıf seviyesi	17	10.6	12	7.5	22	13.8
Hazır bulunuşluk düzeyi **(1)**	35	**21.9**	19	11.9	22	13.8
Derse olan ilgi, devam ve tutum **(2)**	30	18.8	43	**26.9**	30	18.8
Genel fiziksel yeterlilik	33	20.6	29	18.1	20	12.5
Fiziksel beceri yeterliliği **(3)**	28	17.5	34	21.4	37	**23.1**
Sınıf gereklerini yerine getirme yeterliliği	13	8.1	16	10.0	19	11.9
Sınavlarda eş bulma zorluğu	2	1.3	4	2.5	7	4.4

Beden eğitimi öğretmenleri beden eğitimi ve spor dersinde öğrenci performansını değerlendirirken karşılaştıkları en önemli sorunun hazır bulunuşluk düzeyi olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin % 21.9'u (35'i) 'hazır bulunuşluk düzeyi' konusunu en önemli sorun olarak belirtirken, % 26.9'sı (43'ü)'derse olan ilgi, devam ve tutum' konusunun ve % 23.1'i (37'si) 'fiziksel beceri yeterliliği" konusunun önemli konular arasında olduğunu belirtmişlerdir. Buna ek olarak, katılımcılar beden eğitimi ve spor dersinde öğrenci performansını değerlendirirken karşılaştıkları en az önemli sorunun % 1.3'ü 'sınavlarda eş bulma zorluğu' olduğunu ifade etmişlerdir.

Ayrıca, çalışmanın bu bölümünde, katılımcılardan beden eğitimi ve spor dersinde yapılan sınavlarda, hareketin ölçme ve değerlendirilmesinde önemli görülen üç konuyu önem derecesine göre derecelendirilmesi istenmiştir. Bu doğrultuda, veriler betimsel analiz kullanılarak test edilmiştir. Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenleri'nin beden

eğitimi ve spor dersinde hareketin ölçme ve değerlendirilmesinde önemli olduğunu düşündükleri konuların önem derecesine göre sırası Tablo 27'de sunulmaktadır.

Tablo 27. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hareketin Ölçülmesinde Önemli Olduğunu Düşündükleri Konuların Önem Derecelerine Göre Sırası

Konular	Önem Derecesi -1-		Önem Derecesi -2-		Önem Derecesi -3-	
	N	%	n	%	n	%
Hazır bulunuşluluk, doğru duruş **(1)**	74	**46.3**	18	11.3	22	13.8
Sergilenen beceri **(3)**	20	12.5	46	28.8	53	**33.1**
Becerinin gerçek şekliyle uygulanması **(2)**	19	11.9	51	**31.9**	37	23.1
Becerinin bir bütünlük içerisinde uygulanması	46	28.8	45	28.1	47	29.4

Beden eğitimi öğretmenlerinin hareketin ölçülmesinde hazır bulunuşluluk, doğru duruşun en önemli konu olduğunu belirtmişlerdir. Bulgulara genel olarak bakıldığında, katılımcıların % 46.3'ü (74'ü) 'hazır bulunuşluluk, doğru duruş' konusunun, % 31.9'u (51'i) 'becerinin gerçek şekliyle uygulanması' nın ve % 33.1' ise (53'ü) 'sergilenen becerinin' en önemli üç konu olduğunu ifade etmişlerdir. Buna ek olarak, katılımcıların % 11.9'u (46'sı) 'becerinin gerçek şekliyle uygulanması' nın beden eğitimi ve spor dersinde hareketin ölçülmesi için en az önemli konu olduğunu belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri, beden eğitimi ve spor dersinde öğrenci performansını değerlendirirken değerlendirme kriterlerini önem derecesine göre derecelendirmişlerdir. Katılımcıların bu anketin bu sorusuna verdikleri yanıtlar betimleyici istatistik yoluyla değerlendirilmiştir. Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenleri'nin beden eğitimi ve spor dersinde öğrenci performansını değerlendirirken kullandıkları değerlendirme kriterlerinin önem derecesine göre sırası Tablo 28'de sunulmaktadır.

Tablo 28. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğrenci Performanslarının Değerlendirilmesinde Önemli Gördükleri Kriterlerin Önem Derecelerine Göre Sırası

Performans Değerlendirme Kriterleri	Önem Derecesi -1-		Önem Derecesi -2-		Önem Derecesi -3-	
	N	%	n	%	n	%
Ulaşılması beklenen davranış yada becerinin göz önünde bulundurulması **(3)**	38	23.8	47	29.4	73	**45.6**
Sürecin (gelişimin) göz önünde bulundurulması**(1)**	86	**53.8**	54	33.8	16	10.0
Başarıda ürünle birlikte sürecin aynı oranda göz önünde bulundurulması **(2)**	35	21.9	58	**36.3**	69	43.1

Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenci performanslarının değerlendirirken önemli gördükleri kriterlerin önem derecelerine göre sıralamaları istenmiş ve öğretmenlerin %53.8'i (86'sı) 'Sürecin (gelişimin) göz önünde bulundurulması'nın en önemli konu olduğunu, %36.3'ü (58'i) "Başarıda ürünle birlikte sürecin aynı oranda göz önünde bulundurulması"nın ikinci derecede önemli olduğunu ve % 45.6'sı (73'ü) 'ulaşılması beklenen davranış yada becerinin göz önünde bulundurulması'nın üçüncü sırada en önemli konular arasında olduğunu belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinden ayrıca, yeni ölçme ve değerlendirme yönetmeliği (Talim ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı Kararı) çerçevesinde öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemlerden hangilerinin daha işlevsel olduğu konusundaki görüşlerini derecelendirmeleri istenmiştir. Katılımcıların bu anketin bu son sorusuna verdikleri yanıtlar betimleyici istatistik yoluyla değerlendirilmiştir. Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenleri'nin yeni ölçme ve değerlendirme yönetmeliği çerçevesinde öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemlerin işlevselliğine yönelik görüşlerinin önem derecesine göre sırası Tablo 29'da sunulmaktadır.

Tablo 29. Resmi İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yeni Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği (Talim Ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı Kararı) Çerçevesinde Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirmede Kullanılan Yöntemlerin İşlevselliğine Yönelik Görüşlerinin Önem Derecelerine Göre Sırası

Uygulama Yöntemlerinin İşlevselliği	Önem Derecesi -1-		Önem Derecesi -2-		Önem Derecesi -3-	
	n	%	n	%	n	%
Performans ödevleri **(3)**	6	3.8	12	7.5	35	**21.9**
Sınavlar **(1)**	41	**25.6**	10	6.3	4	2.5
Ders içi performans **(2)**	8	5.0	33	**20.6**	14	8.8
Proje	0	0	0	0	2	1.3

Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede önem derecelerine göre sıralamalarının; % 25.6 (41'i) ile ilk olarak 'sınavlar', %20.6 (33'ü) ile 'ders içi performans' ve üçüncü sırada % 21.9 (35'i) ile' performans ödevleri' konularını içerdiği tespit edilmiştir. Çalışmanın bulguları, yeni ölçme ve değerlendirme yönetmeliği (Talim ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı kararı) çerçevesinde öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemlerin işlevselliğine yönelik olarak 'proje ödevleri' konusunun önemli olarak görülen üç konu arasında olmadığını göstermiştir.

Çalışmada anketin açık uçlu soruları ile ilgili bölümünde beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde ölçme ve değerlendirme uygulamaları sırasında göz önünde bulundurdukları konular açık uçlu sorulara verilen cevaplar yoluyla değerlendirilmiştir.

Beden eğitimi öğretmenlerine beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor gelişimleri dışında bilişsel gelişimlerini (oyun kuralları bilgisi, muhakeme bilgisi) değerlendirmelerinde göz önünde bulundurdukları kriterler

sorulmuş ve en sık verilen cevaplar sıralanmıştır, buna göre öğrencinin gelişim aşamaları, ani karar verme yeteneği, temel bilgilerin alınmış olması, öğrenci gelişim seviyesi, öğrenci beceri seviyesi, hazır bulunuşluk düzeyi, ve derse olan ilgisi öğretmenlerin en fazla göz önünde bulundurdukları kriterler arasında iken bunu; oyun anındaki davranışı, oyuna pratik ve akıllıca katınılması, oyun kuralları bilgisi, müsabaka izlerken yorum yapılabilmesi, muhakeme bilgisi, verilen bilgi ve becerinin birleştirilerek sözlü ve uygulamalı olarak oyun ortamında kullanılması izlemektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerine beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor gelişimlerinin dışında duygusal gelişimlerini (kazanma kaybetme, centilmenlik, fairplay) değerlendirmede göz önünde bulundurdukları kriterler sorulduğunda; arkadaşlık ilişkileri, yenilgiyi ve kazanmayı hazmetme, fair play, grup içindeki davranışları, olarak belirtmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenlerine beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor gelişimlerinin dışında sosyal gelişimlerini (grup içinde birlikte hareket etme) değerlendirmede göz önünde bulundurdukları kriterler sorulduğunda ise;

Katılımcılık, arkadaşlık ilişkileri, kazanma ve kaybetme bilincinin oluşturulması, liderlik yapabilme, lidere uyabilme, grup çalışması, büyüklerine ve küçüklerine karşı tutum, yardımlaşma, grup etkinlikleri ve resmi bayram ve törenlerdeki tutumu, sınıf okul içi ve dışı etkinliklerine katılma, grup içindeki aldıkları rollere göre, kendini topluluğa ifade edebilmesi olarak değerlendirmişlerdir.

Sonuç olarak, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamaları konusuna oldukça önem verdiklerini fakat içinde bulundukları şartlardan dolayı ölçme ve değerlendirme uygulamalarını istenilen ölçüde uygulayamadıklarını göstermiştir. Genel olarak, öğretmenlerden alınan bilgiler; ders müfredatının yoğunluğu, sınıfların kalabalık olması, ders saatlerinin yetersiz olması ve öğrencilerin derse karşı olan tutumları gibi sorunlar, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gerektiği şekliyle yapmalarını zorlaştıran önemli engellerden bazıları olduğu yönündedir.

5. TARTIŞMA

Yapmış olduğumuz bu çalışma bulguları, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamaları konusuna oldukça önem verdiklerini fakat içinde bulundukları şartlardan ölçme ve değerlendirme uygulamalarını istenilen ölçüde uygulayamadıklarını göstermiştir. Genel olarak, öğretmenlerden alınan bilgiler; ders müfredatının yoğunluğu, sınıfların kalabalık olması, ders saatlerinin yetersiz olması ve öğrencilerin derse karşı olan tutumları gibi sorunlar, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gerektiği şekliyle yapmalarını zorlaştıran önemli engellerden bazıları olduğu yönündedir.

Nitelikli eğitimin en önemli özelliklerinden birinin sağlıklı ölçme ve değerlendirme olduğu bilinmektedir. Yazılı bir ölçek kullanmaksızın geleneksel yöntemlerle yapılan ölçme ve değerlendirmeler nesnellikten çok öznel sonuçlar sergilemektedir. Bunun yanısıra öğretim süreci içinde bu çeşit değerlendirmeler bazı öğretmenlerin kendi öğrencilerini nesnel olarak değerlendirmemelerine neden olabilmektedir. Sınavlarında nesnel ölçümleme yapılmadığı için her öğretmene göre var olan değerlendirme ölçütleri diğer öğretmen ile örtüşememekte, bunun neticesinde tartışmalar yaşanmakta ve bundan hem sınava giren öğrenci hem de nitelikli eğitim yara almaktadır (Atak, 2004). Buna ek olarak, eğitimde performans ölçümlerini daha sağlıklı gerçekleştirebilmek için geçerliği ve güvenirliği olan performans ölçeklerin gerekli olduğu bilinen bir gerçektir. Bu ölçekler, öğrenciye rehberlik edebilecek, öğretmenlerin bağımsız ve objektif ölçümler yapmalarını sağlamaktadır (Atak, 2004).

Bu bilgiler ışığında, bu çalışmada Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrenci performansının ölçülmesinde ara sıra standart bir ölçme aracından yararlanmakta, kendi hazırladıkları ölçeklerden sıklıkla yararlanmakta olduklarını belirtmiş ve performansı değerlendirmede çeteleme, dereceleme gibi ölçekler kullanmaksızın değelendirme yapılamayacağını ortaya koymuşlardır. Kullanılan ölçeklerde, davranışların açık ve net bir şekilde ifade

edildiği görüşünde olup, kullandıkları ölçme araçlarıyla öğrencileri objektif değerlendirebildiklerini, kullandıkları araçların ölçmek istedikleri özelliği ölçebildiğini ortaya koymuşlardır. Ölçme ve değerlendirme konularında ara sıra zümre içi ortak çalışmalar yaptıklarını belirtmişler ve öğrenci performansını ölçmede her zaman öğrenci becerilerini göz önünde bulundurarak her sınıf için farklı ölçme aracı kullandıklarını ifade etmişleridir. Öğrencilerin duygusal, toplumsal, fiziksel ve bilişsel durumları hakkında bilgi almak, öğretimde eksik ve hatalı yanları belirlemek ve öğrencilere rehberlik yapabilmek amacı ile öğrenci performansının sıklıkla ölçülebileceği görüşünde olmalarına rağmen öğrenci başarısını ölçerken öz değerlendirme, akran değerlendirme ve gurup değerlendirme gibi uygulamalar ile öğrencileri sürecin içine katma eğilimlerinin ayrıca uygulama sınavlarında sınavın görüntülenerek öğrenci performansının değerlendirilmesi görüşünün hiç benimsenmediği ortaya çıkmıştır. Kaynak'ın (2000) çalışması da bu çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir. Kaynak, öğretmenlerin; "Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin" birbirinden farklı eylemler olduğunu ve bir ölçme aracı kullanmadan yalnız gözlemle öğrenci başarısının değerlendirilemeyeceği görüşünü benimsediklerini belirtmektedir. Bu çalışmada ise, beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gözlem ve ölçme aracı kullanarak iki yönlü olarak yapılması görüşünü savunmaları ölçme ve değerlendirmenin birbirinden ayrı eylemler olduğunu ve bu konunun önemini bir kere daha göstermektedir. Yapılan araştırmalara göre, özellikle eğitim sürecinde uygulanan geleneksel ölçme yöntemlerinin öğrenciye rehberlik edememekte olduğunu ve sınavın öğreticiliğini de zedelediğini belirtmektedir. Ölçümlemenin göreceli oluşu nedeniyle öğrencilerin nesnel olarak değerlendirilmemesi ve notlarının abartılması tehlikesi bulunmaktadır. Bu tarz objektiflikten uzak değerlendirmelerin artık günümüz eğitiminde yer almaması gerektiği son derece açıktır. Okul çağına giren çocukların günlerinin büyük bir kısmını okulda öğretmenleri ve arkadaşlarıyla geçirmekte olduğu gerçeği düşünüldüğünde, okulda çocuğun kendini tanıması ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlamak için çocuklara model olmanın ve onlara eğitimin her alanında rehberlik yapmanın gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda, çocukların yetenekli olduğu alanlarda onlara çalışma olanakları sağlamanın ve bu yolla çocuklara başarıyı tattırmanın, kişilik gelişimlerine büyük katkıda bulunacağı

düşünülmektedir (Sel, 1985). Bu düşüncelere paralel olarak Millî Eğitimin amaçları doğrultusunda istenilen davranışları öğrencilere kazandıracak olan kişilerin öğretmenler olduğu belirtilmektedir (Çamlıyer ,1991).

Bilindiği gibi, özellikle ilköğretim dönemindeki 'başarı' sadece Türkçe, matematik gibi temel derslerle sınırlı değildir. Gardner, bu bağlamda, 'çoklu zeka' teorisini savunarak, kişilerin farklı alanlarda zekalara sahip olduğunu ve özel zekası bulunan bu alanlarda kişilerin daha başarılı olabildiğini belirtmiştir. Buna benzer olarak ülkemizde yapılan araştırmalar, her çocuğun başarılı olacağı bir alanın mutlaka olduğunu göstermektedir. Bu anlamda, çocukların başarılarını ortaya çıkaran kişilerin öğretmenler olduğu düşünüldüğünde okullarda eğitim ve öğretim bir kez daha anlam kazanmaktadır. Bunun için, öğretmenlerin, çocukların başarılı olacağı alanları bulması onların iyi birer gözlemci olmaları ve o alanda yeterli bilgiye sahip olmalarını gerektirmektedir (Gençlik Spor Genel Müd., 1973). Okullarda gittikçe önem kazanan ölçme değerlendirme uygulamaları öğrenciye doğru ve etkili biçimde geri bildirimler verilmesine, ve onlara daha etkili rehberlik yapılmasına olanak sağlamaktadır (Yılmaz, 1998). Bu bağlamda ölçme öğretmenlerin ve danışmanların, öğrenci performansının göstergesi olan notlardan faydalanarak, öğrencilerin uygun eğitim almasına ve onların doğru mesleğe yöneltilmesine yardım sağlarken (Beydoğan, 1998) değerlendirme, yöneticilere ve diğer ilgililere bilgi verir (Turgut, 1997).

Bu çalışmada asıl araştırma amacının yanı sıra, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin profillerine de ulaşılmıştır. Eğitimin devamlılığı ve öğretmenlerin de kendilerini daha iyi birer birey olarak yetişmelerinin önemi göz önünde bulundurulduğunda, bu çalışmanın bulgularında ortaya çıkan Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin profilleri de önem kazanmaktadır. Buna göre çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu lisans derecesine sahip olmakla beraber yüksek lisans derecesi ve doktora derecelerine sahip öğretmenler de mevcuttur. Katılımcıların büyük çoğunluğunun daha önce " ölçme ve değerlendirme"

dersi almadıkları görülmüştür. Ankete yanıt veren bayan öğretmenlerin yarıya yakını lisans öğreniminde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye katıldıklarını belirtirken erkek öğretmenlerde bu oran biraz daha fazladır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun lisans eğitimleri sırasında ölçme ve değerlendirme dersi almadığı anlaşılmıştır. Bu alanda yapılan literatür çalışmalarına bakıldığında, geçmiş yıllarda birçok batı ülkesinde ve ABD de de benzer sorunlar yaşandığı görülmektedir. Ancak çalışma sonuçları batı ülkelerin bu soruna ülkemizden daha önce çözüm getirdikleri yönündedir. Örneğin, Amerika'da öğretmen yetiştiren kurumlarda "ölçme ve değerlendirme" dersinin uygulanmaya konulması 1987 yılından daha sonrasına işaret etmektedir (Schafer, 1987). Ülkemizde de Eğitim Fakültelerinde "ölçme ve değerlendirme" dersleri uygulamaya konulmasının bu alanda olumlu bir gelişme olduğu söylenebilir.

Yapılan çalışmaların önemli bir bölümü öğretmenlerin sınıf içi ölçme ve değerlendirme bilgi ve becerilerinin istenen ve olması gereken düzeyin altında olduğunu göstermektidir (Çakan, 2004).

Bu çalışmanın ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik görüş değerlendirmesi ayrıntılı olarak incelendiğinde, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenleri tarafından ölçme ve değerlendirme uygulamalarında en çok önem verilen görüşün 'sınavlarda ölçülmek istenilen kazanımların sınav öncesinde öğrencilere açıklanması' olduğu, bu görüşü 'kullanılan ölçme aracının dersin kazanımlarına uygunluğu', her bir sınıf için farklı ölçme aracı kullanılması' ve 'ilgili zümre ile ortak değerlendirme yapılması' konularındaki görüşlerin takip ettiği tespit edilmiştir. "performansın görüntülenerek değerlendirilmesi" görüşünün ise çok az sayıda beden eğitimi öğretmeni tarafından benimsendiği, benzer şekilde "öğrencilerin ölçme değerlendirme uygulamalarına katılımları" görüşünün de büyük çoğunluk tarafından benimsenmediği ortaya çıkmıştır. Bu alanda yapılan diğer çalışmalarda "sınav sorularının kazanımlara uygun olması görüşü öğretmenler tarafından sıklıkla tercih edilmiştir (Balcı, 2000). Bununla beraber bir başka araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin yarıdan fazlasının kullandıkları ölçme araçları ile istenilen kazanımları tamamen

ölçebildiklerini ifade etmektedirler (Çakan, 2004) . Değerlendirmenin amacının uygulamanın başarı derecesini tarafsız olarak belirleyebilmesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda, amaçlara ulaşma düzeyini ölçmeyen, hedef davranışların düzeyi ile ilişkili olmayan sorular, o dersteki etkinliklerin dönütünü veremediğini (Başar, 1994) ortaya koymaktadır. Baykul (1999), bu doğrultuda, öğretmenin bir dersle ilgili başarı testi hazırlarken, söz konusu dersin hedeflerini analiz ederek öğrencide geliştirilmek istenen davranışları listelemesinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Her hedef davranışın bir konuda geliştirebileceği düşünüldüğünde dersin konularının da ayrıntılı olarak listelenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Hedeflerin ve konuların içerisine girmesi gereken bir özellik, nitelik dışarıda kalmışsa, testin kapsam geçerliğinin düşmesine yol açmaktadır; girmemesi gereken bir özelliğin ise yine geçerliği düşürdüğü görüşü savunulmaktadır. Ders ile ilgili konular ve hedefler hazırlanacak testin evrenini oluşturmalıdır (Baykul, 1985).

Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerin haftalık ders yükü, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen ortalama öğrenci sayısı, çalışılan kurumda bulunan toplam beden eğitimi ve spor öğretmeni sayıları ve öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik görüşleri arasındaki istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, yukarıda bahsedilen bu değişkenlerin, beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerinde bir etkisi olmadığı düşünülebilir.

Bu çalışmanın istatistik analizleri sonucunda, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde cinsiyete bağlı olarak bir farklılık bulunmadığı ortaya konulmuştur. Bu sonuç, kadın ya da erkek gibi bir cinsiyet farkı olmaksızın öğretmenlerin benzer görüşlerde olabileceğini göstermektedir. Yapılan benzer çalışmalar da bu sonucu destekler niteliktedir. Balcı'nın (2000) çalışmasında öğretmenlerin farklı cinsiyette olmalarının ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanma ve uygulamasına herhangi bir etkisini saptanamamıştır. Öte yandan, analiz sonuçları, Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerinde yaşa ve kıdemlerine bağlı olarak bir farklılık

bulunmuştur. Buna göre 40-49 yaş grubu arasında bulunan beden eğitimi öğretmenlerinin görüş değerlendirme anketinden aldıkları puanlar 30-39 yaş grubunda bulunan öğretmenlerden daha yüksektir. Buna paralel olarak analiz bulguları 16-20 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirildiği bölümde 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlardan da yüksek puanları olduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinde öğrenim düzeylerine ilişkin olarak bir farklılık bulunmuştur. Bulgular, yüksek lisans düzeyinde eğitim alan öğretmenlerin görüş puanları lisans düzeyinde eğitim alan öğretmenlerden yüksektir. Bu sonuçlar, literatüre katkıda bulunmuş daha önceki yıllarda yapılmış çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir. Buna göre, Zhang ve Burry-Stock, (2003) öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme alanında aldıkları eğitim düzeyinin yada miktarının artmasının, bu alanda kendilerini daha yeterli hissetmelerini sağlayacağını belirtmişlerdir.

Bu çalışma sonuçlarında, literatürdeki diğer çalışma bulgularından farklı olarak resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin mezun oldukları okul türüne (Yüksekokul veya Eğitim fakültesi) bağlı olarak görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. "Eğitim Fakültesi Mezunu Olan ve Olmayan Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterliliklerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Çalışma" isimli yüksek lisans tezinde Aydın, (2001) eğitim fakültesi mezunu olanların diğer fakülte mezunlarına göre ölçme ve değerlendirme yeterliliklerine daha fazla sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Fakat Balcı'nın (2000), "Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine Yönelik Bir Ölçeğin Geliştirilmesi" adlı çalışmasında benzer şekilde öğretmenlerin üniversitede ölçme ve değerlendirme dersi almalarının ve eğitim fakültesi mezunu olmalarının ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanma ve uygulama bakımından bir etkisi bulunamamıştır.

Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin daha önce ölçme ve değerlendirme konusunda herhangi bir hizmet içi eğitim alıp almamalarına yönelik analiz bulguları, daha önce ölçme ve değerlendirme konusunda herhangi bir hizmet içi eğitim alan ve almayan beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik görüşlerinde onların daha önce aldıkları hizmet içi eğitimin bir etkisi olduğu sonucuna varılabilir. Buna benzer olarak, yapılan istatistik analizi sonuçlarında Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin lisans öğrenimlerinde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye bizzat katılıp katılmadıklarına yönelik bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuca paralel olarak, araştırma sonuçlarında lisans öğreniminde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye katılımın, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına bir etkisi olmadığı görüşü savunulmaktadır. Bu sonuçlar, ayrıntılarıyla değerlendirildiğinde, daha önce Yanpar, (1992) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile tutarlılık gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Yanpar, (1992) araştırmasında, öğretmenlerin çeşitli alanlarda bilgi eksikliğine sahip olabileceği ve bu bilgi eksikliklerinin başında öğrenci başarısı ölçüldükten sonra bu sonuçların nasıl değerlendirecekleri ve nasıl bir yargıya varacakları konularında bilgi sahibi olmadıklarını belirtmiştir. Çalışma sonuçlarında, öğretmenlerin yaşadıkları ölçme ve değerlendirme ile ilgili sorunlara yönelik olarak hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının ön planda olduğu ortaya çıkmıştır. Bilindiği gibi, öğretmenlerin eksik yada yetersiz bilgi ve beceri ile ölçme ve değerlendirme tekniklerini uygulamaları sakıncalı sonuçlar doğurabilmektedir. Fakat araştırmalar göstermektedir ki yetersiz oldukları durumlarda bile öğretmenlerin bir kısmı çeşitli ölçme ve değerlendirme tekniklerini uygulamaktadırlar (Çakan, 2004).

Araştırmacılara göre öğretmenler öncelikle farklı amaçlarla yapılması planlanan ölçmeler için hangi test türlerinin uygun olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Dersin yoklanması gereken kazanımlarının neler olduğunun doğru tespit edebilmesi ve yazılı yoklama türü testlerin nasıl geliştirilmesi gerektiğinin bilgi ve becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Ayrıca, testlerin güvenirlik ve geçerliğinin nasıl sağlanacağı,

temel test istatistikleri, test puanlarının nasıl kullanılması gerektiği ve öğrenci başarılarının yada notlarının etkili bir iletişim tekniği kullanarak ailelere etkili ve yararlı olacak şekilde nasıl iletilmesi gerektiği konularında derinlemesine bilgi sahibi olmalıdırlar (Çakan, 2004).

İlköğretim düzeyinde ölçme ve değerlendirme uygulamaları, okullarda farklı alanlarda ve disiplinlerde kullanıma olanak sağlamaktadır. Örneğin, "ilköğretim Okulları İkinci Kademe Din Kültürü (DK) ve Ahlak Bilgisi (AB) Dersi Öğretmenlerini Ölçme ve Değerlendirme Sorunları" adlı yüksek lisans çalışmasında Güngör (2001), Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme konusundaki yeterlik durumlarını araştırmış ve bazı önemli sonuçlara ulaşmıştır. Bu sonuçlar öncelikle D.K,A.B. Öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme faaliyetinin önemini kavramamış oldukları ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, bilgi eksikliği nedeniyle, D.K,A.B. Öğretmenlerinin, ölçme ve değerlendirme uygulamalarında doğru yaptıklarını düşünerek zaman zaman uyguladıkları sınavların geçerliğini ve güvenirliğini zedeleyici uygulamalar yapmakta oldukları ortaya konmuştur. D.K,A.B. öğretmenlerinin iyi niyetli ve olumlu değerlendirme uygulamaları olmasına rağmen, bu uygulamalar ölçme ve değerlendirme alanından gelen teorik bilgilerden kaynaklanan bilinçsiz faaliyetler olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin konuların önem derecelerine göre sırasına bakıldığında beden eğitimi öğretmenlerinin sırasıyla dönem içi performansa baktıkları, derse olan ilgi ve kıyafet uygunluğunu ön planda tuttukları fakat ders dışı etkinliklere katılım ve devam – devamsızlığın çok daha az önem verdikleri gözlemlenmiştir. Bu sonucu destekler şekilde Tekindal (2002) notların, geçerli ve güvenilir ölçme sonuçlarına ve değerlendirme amacına uygun olarak, geçerli ve güvenilir bir ölçüte dayanılarak verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır, bunların dışındaki etkenlerin öğrencinin yaramaz oluşu, saygılı oluşu, devamı, devamsızlığı gibi ders ile doğrudan ilişkisi bulunmayan bazı etmenlerin nota etki etmemesi vurgulanmaktadır.

Buna ek olarak, çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, beden eğitimi ve spor dersinde öğrenci performansını değerlendirirken yaşadıkları sorunların üç tanesini önem derecesine göre sıralamalarında, sorunların sırasıyla öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi, derse olan ilgi, devam ve tutum, fiziksel beceri yeterliliği olduğunu buna rağmen sınavlarda eş bulma zorluğunun neredeyse hiç sorun olmadığı belirtilmiştir. Bu sonuçlar da öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları ile açıklanabilir. Bilindiği gibi, tutumun algılara ve hislere etkisini iyi anlamak öğretmenlere, antrenörlere ve ailelere önemli bilgiler vermektedir. Çocukların algılarını, hislerini bilmek bununla beraber onların tutumlarını bilmeyi de gerektirmektedir, bu durum ise çocukların Beden Eğitimi ve Spor dersine karşı olan katılımını geliştirmede anahtar görevi üstlenir. Benzer olarak, Carlon'a (1995) göre, öğretmenler öğrencilerin derslere katılımında onlara doğru fırsatlar yaratmak yolu ile önemli derecede etkiye sahiptirler. Macintosh ve Albinso'un (1982) yaptıkları araştırmaya göre seçmeli ders olarak beden eğitimi ve spor dersi alan öğrencilerin bu derse karşı pozitif tutum sergiledikleri almayanların ise derse ve müfredat programına karşı negatif bir tutum içinde oldukları ortaya çıkmıştır. Yine Carlson (1995) ve arkadaşlarının yaptıklarını araştırmalar beden eğitimine karşı olumsuz hislere sahip olan öğrencilerin okul dışında da fiziksel aktivite yapmaya yönelik olumsuz tutum sergilediklerini kanıtlamıştır (Demirhan, 2005).

Beden eğitimi ve spor dersinde yapılan sınavlarda, hareketin ölçme ve değerlendirilmesinde önemli görülen üç konuyu önem derecesine göre derecelendirdiklerinde sırasıyla hazır bulunuşluk, doğru duruş, becerinin gerçek şekliyle uygulanması ve sergilenen beceri olduğunu belirtmişleridir. Becerinin bir bütünlük içerisinde uygulanması en son sırada yer almıştır.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri ayrıca, beden eğitimi ve spor dersinde öğrenci performansını değerlendirirken değerlendirme kriterlerini önem derecesine göre derecelendirmişlerdir. Değerlendirme sonucunda "sürecin (gelişimin) göz önünde bulundurulması ", "başarıda ürünle birlikte sürecin aynı oranda göz önünde bulundurulması" ve "ulaşılması beklenen davranış yada becerinin göz önünde bulundurulması" neticeleri ortaya çıkmıştır. Beden eğitimi

dersinde öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimleri ve ulaştıkları düzeyleri başlangıçtaki düzeylerine göre değerlendirilir. Performans değerlendirirken performansı geliştirme süreci ile öğrenme ürünü birlikte değerlendirilir (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007).

Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin yeni ölçme ve değerlendirme yönetmeliği (Talim ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı kararı 2006-2007) çerçevesinde öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemlerin işlevselliğine yönelik görüşlerinin önem derecesine göre sıralanışı ise; "sınavlar", "ders içi performans" ve "performans ödevleri" şeklinde belirlenmiş olmasına rağmen katılımcılardan hiçbirisi "proje" ödevlerini işaretlememiştir. Ayrıca, öğretmenlerin, öğrenci başarısını değerlendirirken ölçme araçlarından en çok yazılı yoklamaları kullanmaktadırlar şeklindeki sonuçlara ulaşmıştır. Bu durum Ankara merkez ilçeleri resmi ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin daha çok geleneksel ölçme değerlendirme yöntemlerini kullanmaya eğilimli oldukları ve yeni ölçme değerlendirme yönetmeliğinin uygulanırlığının olmadığını ortaya koymuştur. Veri toplama esnasında çalışmaya katılan öğretmenlerle yapılan kişisel görüşmeler sonucunda, öğrencilerin değerlendirme amaçlı olarak özellikle proje ödevlerini tercih ettikleri bilgisi alınmıştır. Yine bu görüşmeler doğrultusunda öğretmenler, öğrencilerin daha az başarılı oldukları derslerden proje ödevi almaya istekli olduklarını belirtmişlerdir. Onlara göre, ölçme ve değerlendirme uygulamalarında daha az kullanılan diğer tekniklerin işlevselliğini kaybetmesinin bir nedeni, öğrencinin bu taleplerinin olabildiği ölçüde karşılanmasıdır. Buna ek olarak, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) yönetmeliği gereği diğer derslerde de olduğu gibi beden eğitimi ve spor dersinde de öğrencilerin en az bir performans ödevi alma zorunluluğu vardır (Talim ve Terbiye Kurulunun 21.03.2006 tarih ve 24 sayılı kararı). Yönetmeliğin bu kuralı öğretmenlerin önem derecesi sıralamalarında performans ödevlerinin üçüncü sırada olmasının bir nedeni olarak açıklanabilir. Çalışmanın bu bulgularına yönelik ilgili kaynaklar eğitimde kullanılan ölçme ve değerlendirme tekniklerinin öğretmenler tarafından kullanılabilirliğinin yeterli olmadığını, öğretmenlerin ölçme-değerlendirme konusunda pek de fazla bir bilgiye sahip olmadıkları, değerlendirmeyi klâsik yöntemlere göre kendilerine özgü yöntemlerle yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır (Bakaç, 2000). Yine Zhang ve Burry-

Stock (2003) tarafından yapılan bir araştırma sonucunda, ilköğretim ve ortaöğretim de görevli 297 öğretmenin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kendilerini ne düzeyde yeterli algıladıklarını ve ne tür ölçme ve değerlendirme uygulamaları yaptıklarını incelenmiştir. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin öğretim yaptığı kıdem yükseldikçe objektif test kullanımına, kağıt - kalem testlerine (yazılı yoklama, çoktan seçmeli, kısa cevap vb.) daha fazla yöneldikleri bulunmuştur.

Çalışmada anketin açık uçlu soruları ile ilgili bölümünden elde edilen veriler beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini değerlendirmede göz önünde bulundurdukları kriterlerin MEB'in Beden Eğitimi Programı ile paralellik gösteridiği görülmüştür. Program (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Klavuzu, 2007). öğrencilerin yaşamlarında kullanabilecekleri temel, özelleşmiş spora özgü hareket becerileri ile fiziksel etkinliklere özgü bilgileri, duygusal ve toplumsal özellikleri kazanmaları ve sağlığı geliştirici fiziksel etkinliklere yaşam boyu etkin katılım sağlamaları amacıyla hazırlanmıştır. Bu çalışmada öğretmenlerin en fazla göz önünde bulundurdukları kriterler arasında gelişim aşamaları, ani karar verme yeteneği, temel bilgilerin alınmış olması, öğrenci gelişim seviyesi, öğrenci beceri seviyesi, hazır bulunuşluk düzeyi, ve derse olan ilgisi iken bunu; oyun anındaki davranışı, oyuna pratik ve akıllıca katınılması, oyun kuralları bilgisi, müsabaka izlerken yorum yapılabilmesi, muhakeme bilgisi, verilen bilgi ve becerinin birleştirilerek sözlü ve uygulamalı olarak oyun ortamında kullanılması izlemektedir. Görüldüğü gibi programla ulaşılması beklenen eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme ve karar verme, (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007) gibi temel beceriler öğretmenler tarafından benimsenmiş ve uygulanmaktadır.

Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerine beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor gelişimlerinin dışında duygusal ve sosyaş gelişimlerini (kazanma kaybetme, centilmenlik, fairplay) değerlendirmede göz önünde bulundurdukları kriterler sorulduğunda; fair play, grup içindeki davranışları, katılımcılık, arkadaşlık ilişkileri, kazanma ve kaybetme bilincinin oluşturulması, liderlik yapabilme, lidere uyabilme, grup çalışması, büyüklerine ve küçüklerine karşı

tutum, yardımlaşma, ve resmi bayram ve törenlerdeki tutumu, sınıf okul içi ve dışı etkinliklerine katılma, grup içindeki aldıkları rollere göre kendini topluluğa ifade edebilmesi olarak belirtmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri MEB'in (Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2007). Etik davranma, duygu yönetimi, sorumluluk, katılım, paylaşım, iş birliği ve takım çalışması, liderlik, farklılıklara saygı kazanımları ile paralellik göstermektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın bulguları, Ankara ili ve ilçelerinde resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin, öğrenci peformansını değerlendirme konusunda ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gerçekleştirdiklerini, ancak bu etkinlikler gerçekleştiren ölçme ve değerlendirme uygulamalarının yeteri kadar güvenilir olmadığını göstermektedir. Çalışma sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler yapılabilir.

1. Bu çalışma kapsamında, beden eğitimi öğretmenlerinin lisans eğitimleri süresince aldıkları ölçme ve değerlendirme derslerinin yanısıra, gerek Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerekse çalışılan kurum tarafından sağlanacak hizmeti içi eğitim kurslarının öğretmenlerin bu alanlara ilişkin bilgi birikimini arttıracağı ve yeni teknikler konularında bilgiler verilerek uygulamaya koymalarına katkıda bulunacağı düşünülmektedir

2. Öğretmen adaylarına lisans eğitimleri sırasında ölçme ve değerlendirme konularında yeterince bilgi veriliyor olsa da uygulamaya yönelik eğitimlerin yetersizliği göze çarpmaktadır. Bu konuda çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden alınan bilgiler, okullarından mezun olup, meslek hayatına adım atan öğretmenlerin üniversite eğitimleri süresince dersler yoluyla aldıkları ölçme ve değerlendirme uygulamalarını hayata geçirme konularında sıkıntılar yaşadıkları yönündedir. Bu doğrultuda, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarının teorik ve uygulamalı olarak iki şekilde sağlanmasının yararlı olacağı düşünülmekte ve önerilmektedir.

3. Ankara merkez ilçelerinde resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan ve çalışmaya katılan öğretmenlerden alınan diğer önemli bilgi, ilköğretim okullarındaki beden eğitimi ve spor ders saatlerinin yetersizliğine ilişkindir. Çalışmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenleri, okullarda verilen beden eğitimi ve spor dersinin sayısının az olmasına rağmen öğrenci sayılarının ve

müfredat konularının fazla olmasının zaman açısından sağlıklı ölçme ve değerlendirme uygulamaları gerçekleştirilmesine ilişkin sıkıntılar yarattığını dile getirmişlerdir. Bu doğrultuda, çalışmamızın bu bulguları göz önünde bulundurularak, ilköğretim okullarında beden eğitimi ve spor ders saatlerinin arttırılmasının faydalı olacağı düşünülmekte ve bu konuya ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

4. Özellikle MEB'nın yönetmelik gereği zorunlu olarak alınması gereken performans ödevlerinin öğrencilere fazlasıyla ağır geldiği düşünülmektedir. Uygulamada hassasiyetle üzerinde durulan performans ödevlerinin, öğrencilerin başarılarının arttıracağı düşünülmesine rağmen, bazı öğrencilerde özensiz yapılan ödevler, yada teslim edilmeyen ödevler olarak sonuçlanmasının öğrenci başarısını düşürdüğü gözlemlenmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışmadan alınan bilgilerin ışığında, ilköğretim müfredat programında uygulamaya konulan performan ve proje ödevlerinin Türk Eğitim Sistemi içerisinde uygulanabilirliğinin tekrar gözden geçirilmesi önerilmektedir.

5. Uygulanan beden eğitimi ve spor dersi sınavlarının beden eğitimi ve spor zümresi olan okullarda ortak çalışma sonucu hazırlanması ve soru bankaları oluşturularak eğitimin kalitesinin arttırılmasına ve bu konuda standarda ulaşılabilmeye katkıda bulunacağı düşünülmektedir, konunun bu yönde olması önerilmektedir. Buna ek olarak, ölçme ve değerlendirme konu, amaç ve davranışların dikkate alınarak yapılması; mümkün olduğunca her konudan, her davranışı test edecek, çok sayıda soruyu içermesi önerilmektedir. Uygulama sınavlarında beklenen bilgi ve becerilerin öğrencilere önceden detaylı anlatılması, beceri düzeyinin kolaydan zora doğru olması, her sınıfın seviyesi göz önünde bulundurulması ve öğrenciler için ayrı beceri performans ölçeklerinin kullanılması faydalı olacaktır.

6. Özellikle eğitim sürecinde uygulanan geleneksel ölçme yöntemlerinin öğrencilere rehberlik edememekte olduğu, dolayısıyla sınavların öğreticiliğini zedelediği düşünülmektedir. Buna ek olarak, ölçmenin göreceli oluşu nedeniyle

öğrencilerin nesnel olarak değerlendirilemiyor olması ve notlarının olması gerektiğinden farklı olduğu tehlikesi dikkati çekmektedir. Bu doğrultuda, bu yönde, objektiflikten uzak değerlendirmelerin, günümüz eğitiminde yer almaması gerektiği düşünülmekte, ve konuya olan ilginin arttırılmasıyla ilgili düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

Son olarak, bu çalışmanın bulguları göz önünde bulundurulduğunda, beden eğitimi ve spor dersinde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına imkan sağlayacak olan standartlaştırılmış ölçeklere olan ihtiyacın olduğu dikkati çekmektedir. Bu doğrultuda, yeni geliştirilecek ölçme araçlarıyla psikomotor yeteneklerin daha sağlıklı belirlenmesinin nitelikli eğitim imkanı sağlanmasına katkıda bulunulmasının, bu konudaki çalışmaların temel amacı olması gerekliliği düşünülmektedir.

7. ÖZET

Ankaradaki Merkez İlköğretim Okullarında Görevli Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerinin Uygulanışına İlişkin Görüşleri

Bu çalışmanın amacı Ankaradaki merkez ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme tekniklerinin uygulanışına ilişkin görüşlerini saptamaktır. Bunun yanısıra öğretmenlerin bireysel özellikleri (yaş, cinsiyet, kıdem, hizmetiçi eğitim, öğrenim durumu) ile anketteki görüşlere katılım düzeylerinin araştırılmasıdır.

Bu çalışma 2006-2007 eğitim öğretim yılında gerçekleşmiştir. Çalışmaya Ankara merkez ilçelerdeki resmi ilköğretim okullarında görevli 160 beden eğitimi öğretmeni (75 bayan , 84 bay) katılmıştır. Öğretmenlerinin ölçme değerlendirme tekniklerinin uygulanışına ilişkin görüşlerini almak için dörtlü likert tipi anket uygulanmıştır. Anket sonucu elde edilen veriler frekans ve yüzdelerle açıklanmış ve yorumlanmıştır. Ayrıca, ikili gruplarda bağımsız t- testi kullanılmış, ikiden fazla gruplarda tek yönlü varyans analizine (One-Way ANOVA) uygulanmıştır. Tek yönlü varyans analizinde gruplar arasında ortaya çıkan farkı değerlendirmek için Bonferroni çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Yapılan analizlerde $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Bunlara ek olarak, öğretmenlerin haftalık ders saati, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen ortalama öğrenci sayısı, çalışılan kurumda bulunan toplam beden eğitimi öğretmeni sayıları göz önünde bulundurularak, bu değişkenlerin katılımcıların görüşleri ile olan ilişkisini anlamaya yönelik olarak Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

Çalışmada elde edilen sonuçlar resmi ilköğretim okullarında çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin anketteki görüşlere "her zaman" katıldıklarını belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri ile (yaş, cinsiyet, kıdem, öğrenim durumu vb.) ile anketteki görüşleri karşılaştırıldığında yaş, kıdem, öğrenim durumu, hizmetiçi eğitim alıp almadıkları bakımından anlamlı bir fark çıkmıştır ($p <0.05$).

Çalışmada ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin 2006-2007 eğitim öğretim yılı bahar döneminde haftalık ders saati, dersine girilen sınıf sayısı, dersine girilen ortalama öğrenci sayısı, çalışılan kurumda bulunan toplam beden eğitimi öğretmen sayılarının öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme tekniklerini uygulamalarına yönelik görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

Anahtar Sözcükler: Beden Eğitimi Öğretmeni, ölçme ve değerlendirme, ilköğretim

8. SUMMARY

Physical Education And Sports Teachers Working In Primary Schools In Ankara Views On the Application of Measurement and Evaluation Techniques

The main purpose of the study is to assess the views of physical education teachers working in primary school in centre of Ankara towards measurement and evaluation applications. The views are also examined as a function of demographic variables including age, gender, length of working, in-service training, and education level.

The study was conducted on 2006-2007 academic year. 160 physical education teachers (75 women, 84 men) working in the public primary schools participated in the study. A four point likert scale instrument was used to collect data. The data obtained from the teacher were assessed by using both descriptive and inferential statistics. Descriptive statistics was used to get the frequencies and percentages. Moreover, as inferential statistics, independent sample t-test and one was analysis of variance (ANOVA) were performed to get the differences. To find out the difference obtained from ANOVA, Bonferroni test was used as follow up comparison test. The whole analyses were assessed by taking into consideration 0.05 significance level. In addition, Pearson Product Moments Correlation Coefficient was performed to find out the relationship among teachers' views toward measurement and evaluation application and their working load (weekly hours), number of the classes they offer a course, number of the students they offer a course, number of the colleagues.

Results showed that physical education teachers participated in the study were 'strongly agree' to the views including the scales regarding measurement and evaluation application. Findings demonstrated that there was a significant difference of the views of physical education teachers in terms of their age, length of working, education level, and in-service training program ($p < 0.05$).

Moreover, results of the study revealed that there was no significant relationship among teachers views toward measurement and evaluation and their working load (weekly hours), number of the classes they offer a course, and number of the colleagues ($p > 0.05$).

Key Words: Physical Education Teacher, Measurement and Evaluation, Primary School

9. KAYNAKLAR

ATAK, Y. A (2004) Müziksel Performansın Ölçülmesi. 1924-2004 Günümüzde Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sepmozyumu.

ATILGAN, H., KAN, A. ve DOĞAN, N.(2006) Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. AnıYayıncılık, Ankara. S.4

AYDIN, A. (2001) Eğitim Fakültesi Mezunu Olan ve Olmayan Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterliliklerinin Karşılaştmlmasına Yönelik Bir Çalışma. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).

BAKAÇ, M. (2000) Fen Eğitiminde Başarının Artırılmasında Amaçların Önemi Milli Eğitim Dergisi sayı 147 ,S.41-42.

BALCI, E.(2000) Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine Yönelik Bir Ölçeğin Geliştirilmesi.Hacettepe Üniversitesi Dergisi.18:42-50.

BAŞOĞLU, B.(1995) Ankara ili Devlet Liselerinde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları Üzerine Bir Arastırma, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmıs Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

BAYKUL, Y. (1992) Eğitim Sisteminde Değerlendirme. Hacetteper Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. S.7. S. 85-94.

BAYKUL, Y. (1999) İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirme , S.9, 29-45

BEYDOĞAN, Ö. (1996) Okullarda Ölçme ve Değerlendirme.S. 57-72; 121-125

BEYDOĞAN, H .(1998) Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Erzurum:Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Yayınları.S.205-211

BİNBAŞIOĞLU,C.(1983)Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, 4. Basım,Ankara: Binbaşıoğlu Yayıncılık. S 3-5

ÇAKAN, M (2004) Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Ortaöğretim, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi,cilt 37 s.2 99-114

ÇALIŞKANER, A. (1977) Okullarda Ölçme Değerlendirme.Ankara Üniversitesi Hacettepe Eğitim Fakültesi Yayınları S. 11

ÇAMLIYER,H.(1991) İlkokullarda Beden Eğitimi Ders Uygulamalarının Öğretim Programları. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, M.E.B.

DEMİRHAN, G. (1999). İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı Modül 11 S.109-112.

DEMİRHAN, G. (2005). Attitudes Toward Physical Education And Class Preferences Of Turkish Adolescent In Terms Of School Gender Composition. ADOLESCENCE, Vol. 40, No. 158, Summer 2005 Libra Publishers. Inc., 3089C Clairemont Dr., PMB 383, San Diego, CA 92117

DEMİREZEN, S.(2005) Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Görüş ve Önerileri. Yüksek Lisans Tezi.

G.S.G.M (1973); İlkokullarda Beden Eğitimi. G.S.G.M. Yayınları, Başbakanlık Basım Evi, Ankara.

GÜNGÖR, A. (2001) ilköğretim Okulları İkinci Kademe Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerini Ölçme ve Değerlendirme Sorunları. Kayseri Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).S. 1

GÜVEN, S. (2001). Sınıf öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmede kullandıkları yöntem ve tekniklerin belirlenmesi. 10. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulmuş bildiri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

HALADYNA, T. M. (1997) Writing Test Items to Evaluate Higher Order Thinking. Boston: Allyn and Bacon.S. 20-35

İŞMAN, A.(1998)Türk Eğitim Sisteminde Ölçme ve Değerlendirme,Değişim Yayınları, Adapazarı S. 13

KASAP, H. (1999) Eğitim ve Spor Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme S.28-31

KAYNAK, S.(2000) Orta Öğretimdeki Branş öğretmenlerinin Öğrenci Başansım Ölçme ve değerlendirme il ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). S 20-25

KOÇ, N. (1981). Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 104. S.1.

KUTLU, Ö. (2002). Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeni Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımlarını İçerme Düzeyi. Uluslararası Katılımlı 2000'li Yıllarda I. Öğrenme ve Öğretme Sempozyumu. 29-31 Mayıs, Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi.

KUTLU,Ö.(2003) Cumhuriyetin 80.Yılında Ölçme ve Değerlendirme,Milli Eğitim Dergisi. Sayı160.

LINN, R,I.(1995), Measurement and Assesment in Teaching (7th ed) -3-236.

MEB,(2007)Beden Eğitimi Dersi 1-8. Sınıflar Öğretim Programı ve KlavuzuS.35-41

MEB, (2006) . İlköğretim Genel Müdürlüğü Ölçme Değerlendirme
Erişim [http://iogm.meb.gov.tr/]
Erişim Tarihi: 13.12.2006

MEB T.T.D (2007) Program Geliştirme ve ÖDEB
Erişim [http://talimterbiye.mebnet.net/program-gel-birimi/olc-deg-birimi.htm]
Erişim Tarihi: 20.01.2007

MERTLER, C. A. (1999). Assessing Student Performance: A Descriptive Study Of The Classroom Assessment Practices Of Ohio Teachers. Education, 120 (2), 285-297.

NOLEN, S. B., HALADYNA, T. M. & Haas, N. S. (1992). Uses and Abuses Of Achievement Test Scores. Educational Measurement: Issues and Practice, 11 (2), 9-15

ÖNCÜ, H. (1994) Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ,Master Basımevi, Ankara.S.61-85

ÖZÇELİK, D. A. (1981) Okullarda Ölçme ve Değerlendirme, ÜSYM S.40-45
Eğitim Yayınları, Ankara.S . 180-183

ÖZÇELİK, D. A. (1992). Ölçme ve Değerlendirme, ÖSYM
Yayınları, Ankara .S 41-45; 129-140

POPHAM, J. W. (2000). Modern Educational Measurement. Needham: Allyn & Bacon.

SEL.R (1985) İlk ve Orta okullarda Beden Eğitimi. Öğretmen Yayınları, Ankara,

SCHAFER, W.D (1987) Measurement Training For School Personal. Journal of Teacher Education.

STEVENS, J. P. (2002). Applied multivariate statistics for the social sciences (4. basım). NJ: Lawrence Erlbaum Publish.

STIGGINS, R. J. & CONKLIN, N. F. (1992). In teachers' hands: Investigating the practices of classrom assessment. Albany: State University of New York Press.

TABACHNICK, B. G. & FIDEL, L. S. (2001). Using multivariate statistics (4. basım). London: Allyn and Bacon.

TAN, Ş. (2006) Öğretimi Planlama ve Değerlendirme, (10. Baskı). Ankara, Pegem
A Yayıncılık. S. 207,208

TAVŞANCIL, E. (2002) Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. 1. Baskı. Ankara, Nobel Yayınları.

TEKİN, H. (2003) . Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ankara Yargı yayınları.S.3-32

TEKİNDAL,S.(2002) Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri.Kocaeli Evrim
Yayınevi. S. 13

TURGUT, F.(1997)Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları (10. Basım). Tıpkı Basım, Ankara. S.3,22-

YANPAR, T. (1992). "Ankara ilkokullarındaki ikinci devre öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği ve konu alanlarıyla ilgili eğitim ihtiyaçları."
Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

YILDIRIM, C. (1983) .Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (Öğretmenler İçin El Kitsbı) OSYM Yayınları,Ankara. S.7

YILMAZ, H.(1998) Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme,Mikro Basım-Yayın-Dağıtım Konya.

YILMAZ, B (2007) Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Erişim [http://www.bekirhoca.com/ogretmen/uzman/olcme/egitimde.asp] Errişim Tarihi: 03.04.2007

ZHANG, Z. & BURRY-STOCK, J. A. (2003). Classroom Assessment Practices and Teachers' Self- perceived Assessment Skills. Applied Measurement in Education, 16 (4), 323-342.

EK 1

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.05.311-848/2683 15/06/2006
Konu : Araştırma İzni

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu)

İlgi : 25.05.2006 tarih ve B.30.2.ANK.0.88.00.00/491 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu yüksek lisans öğrencisi Gürkay YILMAZ'ın "Ankara'daki Merkez İlköğretim Okullarında Görevli Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerinin Uygulanışına İlişkin Görüşleri" konulu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacak anketlerin, Ankara İli ilköğretim okullarında uygulama izin talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen, onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen (4 sayfa - 36 sorudan oluşan) anketin belirtilen okullarda uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Cumaali DEMİRTAŞ
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

EKLER :
EK-1: Anket Örneği (1 Adet-4 Sayfa)
EK-2: Okul Listesi (1 Adet-2 Sayfa)

19.06.2006 426

DANIŞMA 444 0 632
G.M.K. Bulvarı No: 109
06570 Maltepe / ANKARA
Tel : (0312) 230 36 44
Faks : (0312) 231 62 05

YÖNERGE

Ankara İlindeki Merkez İlköğretim Okullarında çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirme ile ilgili görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bir çalışma yapılmaktadır.

Bu çalışma çerçevesinde görüş ve önerilerinden yararlanılmak üzere dikkatli bir yaklaşımla seçilen bir grup öğretmenden biri de siz oldunuz.Aşağıdaki soruları cevaplamak suretiyle bu çalışmaya önemli bir katkı sağlamış olacaksınız.

Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin ölçme değerlendirme uygulamaları ile ilgili görüşleri, üçüncü bölümünde öğretmenlerin ölçme değerlendirme uygulamaları ile ilgili görüşlerinin önem derecesine göre sıralanışı, son bölümde ise öğretmenlerin öğrencilerin sosyal,duygusal ve bilişsel gelişimlerini değerlendirmede aldıkları kriterleri ortaya koymaya yönelik açık uçlu sorular yer almaktadır. Anketteki her soruyu sizin gerçek düşüncelerinizi yansıtacak bir biçimde yanıtlamanız gerekmektedir.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkürler.

Gürkay YILMAZ

1.BÖLÜM:-KIŞISEL BILGILER

1.Cinsiyetiniz ( ) Bayan ( ) Bay

2.Görev Yaptığınız Okul .....

3.2005 – 2006 eğitim öğretim yılı bahar döneminde haftalık ders saatiniz .....

4.Dersine girdiğiniz sınıf sayınız .....

5. Dersine girdiğiniz ortalama öğrenci sayınız .....

6.Mezun olduğunuz okul .....

Eğitim fakültesi ( ) Yüksekokul ( )

7.Öğrenim Durumu : Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )

8.Mezun Olduğunuz Okul (en son) .....

9.Yaşınız : 20-29 ..... 30-39 ..... 40-49 ..... 50 ve üzeri .....

10.Hizmet Süresi : 1-5 yıl ..... 6-10 yıl ..... 11-15 yıl ..... 16-20..... 20 yıl ve üzeri .....

11.Daha önce ölçme değerlendirme dersi aldınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

12.Daha önce ölçme değerlendirme konusunda herhangi bir hizmetiçi eğitim kursu aldınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

13.Çalıştığınız kurumda kaç Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni var?

.....

14.Lisans öğreniminizde öğretmenlik uygulaması sırasında öğrenci başarısını ölçmeye bizzat katıldınız mı ?

Evet ( ) Hayır ( )

		Hiç	Ara sıra	Sıklıkla	Her Zaman
2.BÖLÜM: Beden Eğitimi öğretmenlerinin ölçme değerlendirme uygulamaları ile ilgili görüşleri.					
1	Öğrenci performansını değerlendirirken yerli/yabancı, geçerliği ve güvenirliği olan standart bir performans ölçme araçlarından yararlanmayı tercih ederim.	( )	( )	( )	( )
2	Öğrenci performansını ölçerken kendi geliştirdiğim bir ölçme aracından yararlanmaktayım.	( )	( )	( )	( )
3	Öğrenci performansını değerlendirmede çeteleme, dereceleme vb. bir ölçme aracından yararlanmaksızın değerlendirme yapmaktayım.	( )	( )	( )	( )
4	Ölçme ve değerlendirme ile ilgili zümre içerisinde ortak çalışmalar yapılmaktadır.	( )	( )	( )	( )
5	Öğrencilerin uygulama sınavlarını görüntüleyerek performanslarını değerlendirmeyi tercih ederim.	( )	( )	( )	( )
6	Ölçme aracının dersin kazanımlarına uygun olmasına dikkat ederim. (ölçme aracı,ölçmek istenilen özelliği yansıtır)	( )	( )	( )	( )
7	Sınavlarda istenilen kazanımları sınav öncesinde öğrencilere açıklarım	( )	( )	( )	( )
8	Kullandığım ölçme aracında, ölçmek istediğim kazanımların açık ve net bir şekilde yer almasına dikkat ederim.	( )	( )	( )	( )
9	Her sınıf seviyesi için farklı ölçme aracı hazırlamayı tercih ederim	( )	( )	( )	( )
10	Sınavlarda kullanacağım ölçme aracını öğrencilerin becerilerini göz önünde bulundurarak oluştururum.	( )	( )	( )	( )
11	Öğretmenin öğrencilerin durumları hakkında bilgi almak için öğrenci başarısını ölçmek tercih edilmelidir.(Duygusal,toplumsal,fiziksel,bilişsel özellikler)	( )	( )	( )	( )
12	Öğretimde eksik ve hatalı yönleri belirlemek ve düzeltmek için öğrenci başarısını ölçmek tercih edilmelidir.	( )	( )	( )	( )
13	Öğretmenin rehberlik yapmasını kolaylaştırmak için öğrenci başarısını ölçmesi tercih edilmelidir.	( )	( )	( )	( )
14.	Öğrenci başarısını ölçerken öğrencilerin ölçme değerlendirme Uygulamalarına katılmalarını sağlarım (Öz değerlendirme, akran değerlendirme,,grup değerlendirme vs.)	( )	( )	( )	( )

3.BÖLÜM: Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin ölçme değerlendirme uygulamaları ile ilgili görüşlerinin önem derecesine göre sıralanışı.

1-Beden Eğitimi ve Spor Dersinde yapılan sınavlarda öğrenci performansını değerlendirirken en önemli gördüğünüz üç tanesini önem derecesine göre sıralayınız.

( ) *Dönem içindeki performansına göre*

( ) *Sınavdaki performansına göre*

( ) *Kılık kıyafetine göre*

( ) *Devamlılık - devamsızlığına göre*

( ) *Derse olan ilgisine göre*

( ) *Diğer öğrencilerle olan seviye farkına göre*

( ) *Programın gereklerini yerine getirmiş olma düzeyine göre*

( ) Ders dışı etkinliklerine katılımına göre

Başka (Lütfen belirtiniz) .....

2- Beden Eğitimi ve Spor Dersinde öğrenci performansını değerlendirirken yaşadığınız sorunların üç tanesini önem derecesine göre sıralayınız.

( ) *Sınıfın seviyesi*

( ) *Hazır bulunuşluk düzeyi*

( ) *Öğrencinin derse karşı olan ilgisi, devamı, tutumu*

( ) *Öğrencinin genel fiziksel yeterliliği*

( ) *Öğrencinin fiziksel becerilerinin yeterliliği*

( ) *Öğrencinin bulunduğu sınıfın gereklerini yerine getirme yeterliliği*

( ) *Öğrencinni sınavlarda eş bulmadaki zorlukları*

Başka (Lütfen belirtiniz) .....

3-Beden Eğitimi ve Spor Dersinde yapılan sınavlarda, hareketin ölçme ve değerlendirmesinde aşağıdaki değerlendirmeleri önem derecesine göre sıralayınız.

( ) *Harekete hazır bulunuştuk, doğru bir duruş*

( ) *Sergilenen beceri*

( ) *Becrinin gerçek şekliyle uygulanması*

( ) *Becerinin bir bütünlük içerisinde uygulanması*

Başka (Lütfen belirtiniz) .....

4-Beden Eğitimi ve Spor Dersinde öğrenci performansını değerlendirirken aşağıdaki değerlendirme kriterlerini önem derecesine göre sıralayınız.

( ) Öğrencileri değerlendirirken başarıda ürünü (ulaşılması beklenen davranış ya da beceri) dikkate alırım.

( ) Öğrencileri değerlendirirken süreci (gelişimi) dikkate alırım.

( ) Başarıda ürünle birlikte süreci aynı oranda değerlendiririm.

Başka (Lütfen belirtiniz) .....

5- Yeni ölçme değerlendirme yönetmeliği (2006-2007) çerçevesinde sizce öğrenci başarsını ölçme ve değerlendirmede kullanılan yöntemlerden hangisi-hangileri daha işlevseldir? Önem derecesine göre sıralayınız.

( ) Performans ödevleri

( ) Gözlem formları

( ) Öğrenci ürün dosyaları

( ) Fiziksel uygunluk testleri

4.BÖLÜM:Aşağıdakl açık uçlu soruları yapmış olduğunuz sınavları baz alarak cevaplandırınız.

1-Beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor gelişimlerinin dışında bilişsel gelişimlerini (oyun kuralları bilgisi,muhakeme bilgisi) değerlendirmede hangi kriterleri göz önünde bulundurursunuz ?

2- Beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor gelişimlerinin dışında duygusal gelişimlerini (kazanma kaybeyme ,centilmenlik,fairplay) değerlendirmede hangi kriterleri göz önünde bulundurursunuz ?

3- Beden eğitimi ve spor dersinde öğrencilerin psikomotor gelişimlerinin dışında sosyal gelişimlerini (gurup içinde birlikte hareket etme) değerlendirmede hangi kriterleri göz önünde bulundurursunuz ?

Ek 3

ÖRNEK ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARAÇLARI

PERFORMANS ÖDEVİ

Sevgili Öğrenciler,

Geçtiğimiz **y**ıllarda 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlama törenlerindeki çeşitli rontları, halk oyunlarını, dans ve spor etkinliklerini hatırlıyorsunuzdur. Bu yıl kutlanacak 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlama törenlerini siz ve arkadaşlarınız hazırlayacak olsa, nasıl bir program hazırlardınız, Günün anlam ve önemini çocukların daha iyi anlayabilmeleri için neler yapardınız?

Programda hangi rontlara, halk oyunlarına, danslara ve spor etkiliklerine yer verirdiniz?

Yer verdiğiniz etkinliklerin içeriğini nasıl oluşturdunuz?

Programda yer verdiğiniz etkinlikler, oyunların araç ve gereçlerini nasıl temin ederdiniz?

Bunlar için önceden ne tür hazırlıklar yapardınız?

Yönerge

Bu çalışmayı aldıktan en geç ___ gün sonra teslim etmelisiniz.

Program akışını öyle hazırlamalısınız ki daha önceki gördüğünüz kutlamalardan daha eğlenceli ve coşkulu olmasını sağlamalı, arkadaşların günün anlamını ve önemini daha iyi anlamalarını ve eğlenmelerini sağlamamlısınız.

Çalışmaya başlamadan önce arkadaşlarınızdan, ailenizin, vb. kişilerin görüşlerini alabilirsiniz.

Gerekli olan yerlerde arkadaşlarınızdan, ailenizden ve öğretmeninizden yardım alabilirsiniz, ancak çalışmanın çoğunu kendi başınıza yapmanız gerekir.

Çalışma başında size verilecek puanlama anahtarı ile çalışmanın hangi ölçütlere göre değerlendirileceğini görebilirsiniz.

Hazırlamış olduğunuz çalışmayı, sınıfta arkadaşlarınıza sunabilirsiniz, çalışmanız genel olarak beğenilirse 29 Ekim Cumhuriyet Bayram kutlamalarını sizler düzenleyebilirsiniz.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

AÇIKLAMA: Yukarıdaki performans ödevini aşağıdaki ölçütler doğrultusunda puanlayanız.

Adı soyadı :_____ Sınıfı: _____ Tarih:___/____/200_

4	**ÇOK BAŞARILI** Araştırmasını belirlediği plana göre yürütmüştür. Araştırmaya, arkadaşlarının, ailesinin ve çevresindeki büyüklerinin görüşlerini alarak başlamıştır. Hazırlamış olduğu programda rontlara, halk oyunlarına, danslara ve çeşitli spor etkinliklerinin tamamına yer vermiştir. Öneri olarak sunduğu bütün etkinlikler uygulanabilir düzeydedir. Kutlama programı yaratıcı ve oldukça ilgi çekicidir. Etkinliklerde görev alan bireyleri yeteneklerine göre yerleştirmiş ve dengeli bir dağılım yapmıştır. Etkinliklerde kullanılacak malzemelerin temini için gerekli önlemler almıştır.
3	**BAŞARILI** 1. Araştırmasını belirlediği plana göre yürütmüştür. Araştırmasını arkadaşlarının, ailesinin ve çevresindekilerden bazılarının görüşlerini alarak yapmıştır. Hazırlamış olduğu programda rontlara, halk oyunlarına, danslara ve çeşitli spor etkinliklerinin bazılarına yer vermiştir. Öneri olarak sunduğu bütün etkinliklerin çoğu uygulanabilir düzeydedir. Kutlama programını uygulanabilir olarak hazırlamıştır. Etkinliklerde görev alan bireyleri gelişigüzel, sıradan yerleştirilmiştir. 7. Etkinliklerde kullanılacak malzemelerin temini için herhangi bir öneride bulunmamıştır.

2	**AZ BAŞARILI** 1. Araştırma için plan yapmış ancak araştırmasını plana göre yürütmemiştir. 2. Araştırmada, arkadaşlarının, ailesinin ve çevresindeki kişilerden ancak bir veya iki kişinin görüşünü almıştır. 3. Hazırlamış olduğu programda rontlar, halk oyunları, danslar ve çeşitli spor etkinliklerinin iki türüne yer vermiştir. Öneri olarak sunduğu etkinliklerin uygulanabilirliği oldukça düşüktür. Kutlama programı zaman açısından uygulanabilir gözükmemektedir. Etkinliklerde görev alan bireyler gelişigüzel, sıradan yerleştilmiştir. 7. Etkinliklerde kullanılacak malzemeleri belirlenmiş ancak temini için herhangi bir öneride bulunmamıştır.
1	**GELİŞTİRİLEBİLİR** 1. Araştırmaya plan yaparak başlanmamıştır. 2. Araştırmaya, arkadaşlarının, ailesinin ve çevresindeki kişilerden görüş almadan başlamıştır. 3. Hazırlamış olduğu programda rontlara, halk oyunlarına, danslara ve çeşitli spor etkinliklerinden sadece birine yer vermiştir. Öneri olarak sunduğu etkinliklerin hiçbiri uygulanabilir değildir. Kutlama programı zaman açısından uygulanabilir gözükmemektedir. 6. Etkinliklerde görev alacak bireyleri rastgele yerleştirmiş ve bütün etkinliklerde yakın arkadaşlarına görev vermiştir. 7. Etkinliklerde kullanılacak malzemeleri belirlememiştir.

CİMNASTİK HAREKETLERİ KONTROL LİSTESİ

Sınıf: Tarih: ___/___/200_'den ___/___/200_ 'e

Değerli Öğrenciler,

Bu form 4-5 sınıflardaki öğrencilerin cimnastik hareketlerini gözlemek amacıyla hazırlanmıştır. Etkinlikler sırasında gözlemiş olduğunuz hareketler gerçekleşmiş ise "Evet" kutucuğunun, gerçekleşmemiş ise "Hayır" kutucuğunun içerisini "√" ile işaretleyiniz.

	Beceriler	1.Kişi Adı Soyadı		2.Kişi Adı Soyadı		3.Kişi Adı Soyadı		4.Kişi Adı Soyadı	
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Takla Becerileri	Öne takla yapılıyor.								
	Arkaya takla yapılıyor.								
	Çember hareketini yapıyor.								
	Yuvarlanmayı yapıyor.								
	Amutta duruyor.								
Atlama Becerileri	Çömelik duruşta sıçrıyor.								
	Bacakları açık sıçrıyor.								
	Çökerek sıçrıyor.								
	Çember atlayışını yapıyor.								
	Uzak uçtan atlıyor.								
Denge Hareketleri	Denge tahtasında yürüyor.								
	Denge tahtasında dengede duruyor.								
	Denge tahtasında dönüş hareketini yapıyor.								
	Denge tahtasında çömeliyor.								
	Denge tahtasında -V- duruşunu yapıyor.								
	Denge tahtasında öne takla yapıyor.								
	Denge tahtasında arkaya takla yapılıyor.								

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU

Grubun Adı:_____

Grupta Yer Alan Öğrenciler:

1._____ 3. _____

2._____ 4. _____

Sevgili Öğretmenler;

Bu form, grup etkinliklerinde öğrencilerin grup içerisindeki becerilerini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki ifadelerin karşılarını uygun bir şekilde doldurunuz. Açık uçlu ifadeleri ise açıklayıcı bir şekilde yazmanız istenmektedir.

Ölçütler	Evet	Bazen	Hayır
1. Grup, çalışmasına hazırlık yaparak başlamıştır.			
2. Grup üyeleri kendisinden ne beklendiğinin farkındadırlar.			
3. Grup üyeleri birbirlerini istekli bir şekilde dinlerler.			
4. Gruptaki her bir üye diğerleriyle uyum içerisinde çalışmaktadır.			
5. Grup üyeleri fikir açısından birbirlerini destekler ve fikirlerini ortaya koymaları için cesaretlendirirler.			
6. Grup üyelerinin baskın liderlik özellikleri göstermektedirler.			
7. Grup üyeleri fikirlerini, düşüncelerini açık ve net bir şekilde sunarlar.			
8. Grup etkinliğinde, grup üyeleri baştan sonuna kadar birbirleriyle uyum içerisinde çalışmışlardır.			
9. Grup, kendisinden beklenileni yerine getirmiştir.			
10. Grup, kendi performansının tamamını kullanmıştır.			

Açıklama: Aşağıya, grupla ilgili yorumlarınız varsa yazabilirsiniz.

Grubun en kuvvetli tarafı;

……

……

Grubun en zayıf tarafı;

……

BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenciler,

Bu ölçek, sizlerin Beden Eğitimi dersine yönelik görüşlerinizi almak amacı ile hazırlanmıştır. Her cümleyi dikkatle okuduktan sonra **DERECELER** sütunundaki seçeneklerden size **en yakın** olanını (√) ile işaretlemeniz beklenmektedir.

	Okul :…….. Sınıf/Şube :…….. Cinsiyetiniz: ( ) Kız ( ) Erkek ***Beden Eğitimi Dersi ile İlgili Görüşler***	DERECELER **Tamamen katılıyorum.**	**Katılıyorum.**	**Kararsızım.**	**Katılmıyorum.**	**Katılmıyorum.**
1	Beden eğitimi dersi benim için eğlenceli bir derstir.					
2	Beden eğitimi dersinde genellikle çok sıkılırım.					
3	Beden eğitimi derslerine daha fazla zaman ayrılmalıdır.					
4	Beden eğitimi dersini dört gözle bekliyorum.					
5	Beden eğitimi dersi ile ilgili ödevleri yapmaktan zevk alırım.					
6	Beden eğitim dersini diğer derslere göre daha çok severek katılırım.					
7	Beden eğitimi dersi ile ilgili konuları tartışmaktan mutlu olurum.					
8	Beden eğitimi dersinin günlük yaşamda önemli bir yeri vardır.					
9	Beden eğitimi dersinde öğrenmiş oldum bilgileri günlük yaşamımda kullanırım.					
10	Beden eğitimi dersi kadar sıkıcı bir ders yoktur.					
11	Beden eğitimi derslerindeki bazı konular çok can sıkıcıdır.					
12	İleride, beden eğitimi ile ilgili bir bölümde okumak isterim.					
13	Televizyon ve radyoda yayımlanan beden eğitimi, spor, fiziksel gelişim ve sağlıklı yaşamla ilgili programları kaçırmak istemem.					
14	Beden eğitimi derslerinde öğrendiklerimden sonra kendi sağlığıma daha çok dikkat ederim.					
15	Boş zamanlarımın çoğunu beden eğitimi dersinde öğrendiklerimle geçiririm.					

BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Açıklama: Aşağıda sizlerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğu işaretleyerek belirtiniz.

(5) Tamamen katılıyorum. **(2) Katılmıyorum.**
(4) Katılıyorum. **(1) Tamamen katılmıyorum.**
(3) Kararsızım.

	5	**4**	**3**	**2**
1				
1. Beden eğitimi derslerinde hep korku hissine kapılırım.	□	□	□	□
2. Beden eğitimi dersinin etkinliklerinde çok sıkılırım.	□	□	□	□
3. Beden eğitimi etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.	□	□	□	□
4. Beden eğitimi dersinde başarılı olmak için çaba sarfetmem.	□	□	□	□
5. Beden eğitimi dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılırım.	□	□	□	□
6. Beden eğitimi dersi ile ilgili konuşmak çok zevklidir.	□	□	□	□
7. Beden eğitimi dersinden çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.	□	□	□	□
8. Beden eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınırım.	□	□	□	□
9. Beden eğitimi dersinde işbirliği duygularım gelişir.	□	□	□	□
10.Beden eğitimi dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.	□	□	□	□
11.Gelecekteki öğrencilik yaşantımda beden eğitimi dersi almak istemem.	□	□	□	□
12.Beden eğitimi dersi etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişime katkı sağladığına inanırım.	□	□	□	□
13.Okul ders programlarına beden eğitimi dersi koymak gerekli değildir.	□	□	□	□
14. Beden eğitimi dersin öğrendiklerimin gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.	□	□	□	□

15. Okul ders programlarının her yılında beden eğitimi dersi olmalıdır.	□	□	□	□
16. Beden eğitimi ders etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.	□	□	□	□
17. Beden eğitimi ders etkinliklerinin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.	□	□	□	□
18. Beden eğitimi etkinlikleri yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.	□	□	□	□
19. Beden eğitimi etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.	□	□	□	□
20. Serbest zamanlarımda fiziksel etkinlik yapmak içimden gelmez.	□	□	□	□
21. Beden eğitimi etkinliklerine önemli bir zaman ayırırım.	□	□	□	□
22. Beden eğitimiyle ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.	□	□	□	□
23. Beden eğitimi etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.	□	□	□	□
24. Beden eğitimi ekinliklerine katılmayı başkalarına önermem.	□	□	□	□

KENDİNİ DEĞERLENDİRME KONTROL LİSTESİ

Sevgili Öğrenciler,

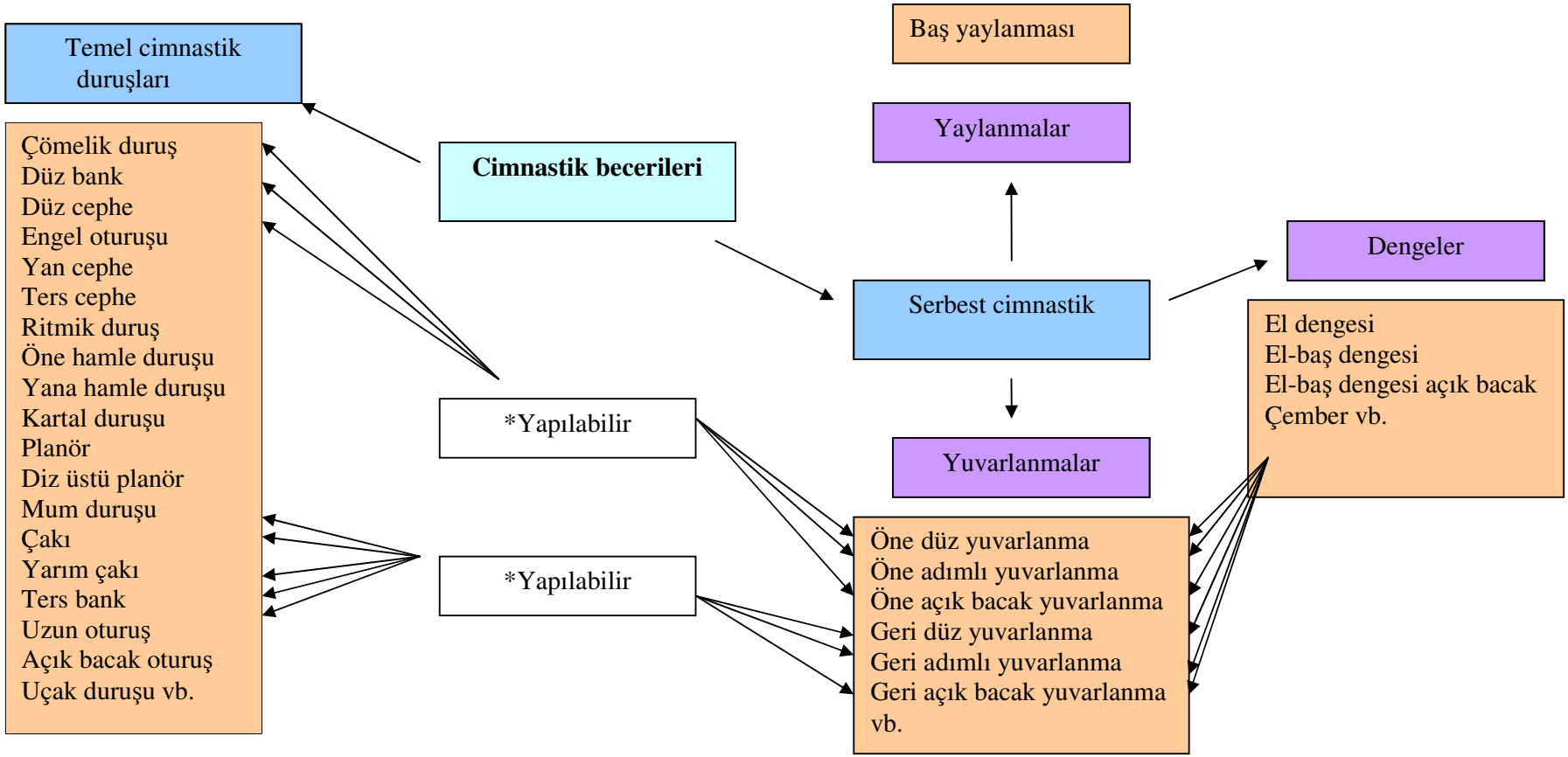
Bu kontrol listesi toplumsal davranışlarınızın, sizler tarafından değerlendirlmesi amacıyla hazırlanmıştır. Aşağıdaki davranışları yapma durumunuza göre ilgili bölümü (✓) işareti koyarak doldurunuz.

Öğrencinin Adı ve Soyadı: ..... Tarih: ___/___/200_

Toplumsal Davranışlar (Fiziksel etkinlik gruplarında kişiler arası ilişkiler)	**Sıklıkla**	**Arasıra**	**Nadiren**
Grubumdaki kişilere yardım ederim.			
Kendimi grubumdan izole ederim.			
Grubumdaki hem kız hemde erkek arkadaşlarımla tutarlı/düzenli olarak etkileşimde olurum.			
Grubumdaki diğer kişileri eleştiririm.			
Grubumda fiziksel uygunluğu daha yüksek olan kişiler benim için daha gözdedir.			
Grubumdaki diğer arkadaşlarımdan gelen geri bildirimleri kabul ederim.			

FİZİKSEL UYGUNLUK TEST VE İZLEME FORMU

Adı-soyadı: ---------- Doğum Tarihi: -------/--- ----/--------- Sınıf: -----/------ Cinsiyet: ( ) Kız ( ) Erkek			
Testler		**Birinci Uygulama Tarihi (Dönem Başında)** **Ölçülen Değer**	**İkinci Uygulama Tarihi (Dönem Sonunda)** **Ölçülen Değer**
Vücut kompozisyonu	Boy		
	Ağırlık		
Kas kuvveti dayanıklılığı	Mekik (1 dk.)		
	Şınav (1 dk.)		
Vücut esnekliği	Otur-uzan Testi		
Kalp-dolaşım sistemi dayanıklılığı	Mekik koşusu		

Temel cimnastik duruşları
Çömelik duruş
Düz bank
Düz cephe
Engel oturuşu
Yan cephe
Ters cephe
Ritmik duruş
Öne hamle duruşu
Yana hamle duruşu
Kartal duruşu
Planör
Diz üstü planör
Mum duruşu
Çakı
Yarım çakı
Ters bank
Uzun oturuş
Açık bacak oturuş
Uçak duruşu vb.
Cimnastik becerileri
*Yapılabilir
*Yapılabilir
Baş yaylanması
Yaylanmalar
Serbest cimnastik
Yuvarlanmalar
Dengeler
El dengesi
El-baş dengesi
El-baş dengesi açık bacak
Çember vb.
Öne düz yuvarlanma
Öne adımlı yuvarlanma
Öne açık bacak yuvarlanma
Geri düz yuvarlanma
Geri adımlı yuvarlanma
Geri açık bacak yuvarlanma
vb.

ÖZGEÇMİŞ

I - Bireysel Bilgiler

Adı	: Gürkay
Soyadı	: YILMAZ
Doğum Yeri	: İZMİR
Doğum Tarihi	: 10.01.1973
Medeni Hali	: Bekâr
Askerlik Durumu	: Yaptı
İletişim Adresi	: Naci Çakır Mah. 13-7 Dikmen/ ANKARA
Telefonu	: 0 538 372 70 25

II - Eğitim:

-----/2003	Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi Yüksek Okulu Spor Eğitimi Yüksek Lisans
1994–2000	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
1988–1991	Dikmen Lisesi
1985–1988	Dikmen Ortaokulu
1980–1985	Dikmen İlkokulu

Yabancı Dili: İngilizce Bilgisi (İyi)

III – Unvanları

2000 / ------ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni